

Брюксел, 4 септември 2025 г.
(OR. en)

12460/25
ADD 2

Междуетноститутуционално досие:
2025/0809 (NLE)

COLAC 137
POLCOM 221
SERVICES 53
FDI 48

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 3 септември 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

Относно: ПРИЛОЖЕНИЕ
към
Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА
за подписването, от името на Европейския съюз, и временното
прилагане на Споразумение за стратегическо партньорство в
областта на политиката, икономиката и сътрудничеството между
Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и
Мексиканските съединени щати, от друга страна

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 809 annex.

Приложение: COM(2025) 809 annex

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 3.9.2025 г.
COM(2025) 809 final

ANNEX 1 – PART 2/4

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**за подписването, от името на Европейския съюз, и временното прилагане на
Споразумение за стратегическо партньорство в областта на политиката,
икономиката и сътрудничеството между Европейския съюз и неговите държави
членки, от една страна, и Мексиканските съединени щати, от друга страна**

ЧАСТ III¹

ТЪРГОВИЯ И ИНВЕСТИЦИИ

ГЛАВА 1

ОБЩИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

РАЗДЕЛ А

Общи разпоредби

ЧЛЕН 1.1

Създаване на зона за свободна търговия

По силата на настоящата част от Споразумението страните създават зона за свободна търговия в съответствие с член XXIV от ГАТТ от 1994 г. и член V от ГАТС.

¹ Когато дадена разпоредба съдържа позоваване на друг член, без да се уточнява частта от настоящото споразумение, в която се намира съответният член, се разбира, че този член е в част III от Споразумението.

ЧЛЕН 1.2

Цели

Целите на настоящата част от Споразумението са:

- а) разширяването и диверсификацията на търговията със стоки в съответствие с член XXIV от ГАТТ от 1994 г. между страните чрез намаляване или премахване на митата и нетарифните пречки пред търговията;
- б) улесняването на търговията със стоки, по-специално чрез разпоредбите относно митниците и улесняването на търговията, стандартите, техническите правила и процедурите за оценяване на съответствието, както и санитарните и фитосанитарните мерки, като същевременно всяка страна запазва правото си на регулиране в рамките на своята територия, за да се постигат целите на обществената политика;
- в) либерализирането на търговията с услуги в съответствие с член V от ГАТС;
- г) разработването на рамка, благоприятстваща увеличаването на инвестиционните потоци чрез осигуряване на прозрачност, стабилни и предвидими правила, уреждащи условията за установяване на предприятия и свързаното движение на капитали, и чрез гарантиране на подходящ баланс между либерализацията и защитата на инвестициите и правото на всяка страна на регулиране, за да се постигат легитимните цели на политиката;

- д) създаването на съдебна система за инвестициите с цел решаване на спорове между инвеститорите и държавата по ефективен, безпристрастен и предсказуем начин;
- е) ефективното и реципрочно отваряне на пазарите за държавни поръчки на страните;
- ж) насърчаването на иновациите и творчеството чрез осигуряване на адекватна и ефективна защита на правата върху интелектуална собственост в съответствие с международните задължения в сила между страните, както и на баланса между тази защита и обществения интерес;
- з) поддържането на търговски и инвестиционни отношения между страните в съответствие с принципа на свободна и ненарушена конкуренция;
- и) насърчаването на устойчивото развитие и на развитието на международната търговия по начин, който допринася за устойчивото развитие, като се включват икономическото и социалното развитие и опазването на околната среда;
- й) създаването на ефективен, справедлив и предвидим механизъм за уреждане на споровете, които може да възникнат между страните относно тълкуването или прилагането на настоящата част от Споразумението, с оглед на разрешаването им.

ЧЛЕН 1.3

Определения с общо приложение

За целите на настоящата част от Споразумението и освен ако е посочено друго:

- а) „административен акт с общо приложение“ означава административен акт или административно тълкуване, прилагани за всички лица и фактически положения, които са по принцип в обхвата на този административен акт или това административно тълкуване, и с които се установява правило за поведение, като не се включват:
 - i) определение или акт, издадени в административно или квазисъдебно производство, които се прилагат за конкретно лице, стока или услуга на другата страна в конкретен случай; или
 - ii) всеки друг акт по отношение на конкретно действие или практика;
- б) „Споразумение за селското стопанство“ означава Споразумението за селското стопанство в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- в) „селскостопанска стока“ означава продукт от списъка в приложение 1 към Споразумението за селското стопанство;
- г) „услуги по ремонт и техническо обслужване на въздухоплавателни средства, по време на които въздухоплавателното средство е изведено от експлоатация“ означава дейности по ремонт и техническо обслужване, които се извършват по отношение на въздухоплавателно средство или част от него, по време на които въздухоплавателното средство е изведено от експлоатация, и не включват линейно техническо обслужване;

- д) „Антидъмпингово споразумение“ означава Споразумението за прилагане на член VI от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г. в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- е) „услуги, свързани с компютърни системи за резервация“ означава услуги, предоставяни чрез компютризирани системи, които съдържат информация за разписанията на въздушните превозвачи, наличните свободни места, тарифите и тарифните правила, посредством които може да се правят резервации или да се издават билети;
- ж) „мито“ означава всяко мито или всякакъв вид налог, налагани при вноса на стоки или във връзка с него, като се включват всеки допълнителен данък или допълнителна такса, свързани с този внос, но не се включват:
- i) налози, равностойни на вътрешен данък, налаган в съответствие с член 2.3;
 - ii) антидъмпингово или изравнително² мито, прилагано в съответствие с ГАТТ от 1994 г., Антидъмпинговото споразумение и Споразумението за СИМ, когато е уместно;
 - iii) такса или друг налог, налагани при вноса на стока или във връзка с него, които са ограничени като сума до приблизителния размер на разходите за предоставените услуги; както и

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че определението за мито не засяга правата и задълженията на страните по глава 5 („Средства за търговска защита“).

- iv) премия, предлагана или събрана за внесена стока, произтичаща от тръжна система, разрешена за управление на тарифни квоти, съгласно допълнение 2-А-4 („Тарифни квоти на Мексико“);
- з) „Споразумение за митническо остойностяване“ означава Споразумението за прилагане на член VII от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г. в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- и) „дни“ означава календарни дни, включително събота и неделя и празничните дни;
- й) „ДППУС“ означава Договореността относно правилата и процедурите за уреждане на спорове, съдържаща се в приложение 2 към Споразумението за СТО;
- к) „предприятие“ означава всеки правен субект, надлежно учреден или организиран по друг начин съгласно приложимото законодателство, със стопанска или друга цел, частна или държавна собственост, в това число всяко дружество, тръст, персонално дружество, съвместно предприятие, еднолично дружество или сдружение;
- л) „съществуващ“ означава действащ към датата на влизане в сила на настоящото споразумение;
- м) „свободно конвертируема валута“ означава валута, която се търгува в значителна степен на международните валутни пазари и се използва широко при международни операции;

- н) „ГАТС“ означава Общото споразумение по търговията с услуги в приложение 1Б към Споразумението за СТО;
- о) „ГАТТ от 1994 г.“ означава Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г. в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- п) „стоки“ означава както материали, така и продукти;
- р) „стока на една от страните“ означава местна стока по смисъла на ГАТТ от 1994 г. и включва стоки с произход от съответната страна;
- с) „услуги по наземно обслужване“ означава предоставяне на следните услуги в летище срещу заплащане на такса или по договор: представителство на авиолинии, административно обслужване и надзор, обслужване на пътници, обработка на багаж, перонно обслужване, кетъринг³, обработка на въздушни товари и поща, зареждане на въздухоплавателни средства, обслужване и почистване на въздухоплавателни средства, наземен транспорт и изпълнение на полети, административно обслужване на екипажи и планиране на полети, но не се включват самообслужване, сигурност, линейно техническо обслужване, услуги по ремонт и техническо обслужване на въздухоплавателни средства и управление или експлоатация на основна централизирана летищна инфраструктура, като например антиобледенителни съоръжения, системи за зареждане с гориво, системи за обработка на багажите и фиксирани транспортни системи в рамките на летището;
- т) „Хармонизирана система“ или „ХС“ означава Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките, включително нейните общи правила за тълкуване, бележките към разделите, главите и подпозициите, както и измененията към тях;

³ С изключение на приготвянето на храна.

- у) „мярка“ включва законови и подзаконови актове, правила, процедури, решения, административни действия, предписания или практики⁴;
- ф) „гражданин“ означава физическо лице, което е с гражданство на една от държавите — членки на Европейския съюз, или на Мексико съгласно съответното им законодателство, или е постоянно пребиваващо лице в една от страните;
- х) „физическо лице“ означава⁵:
 - i) в случая на Европейския съюз — лице, което е с гражданство на една от държавите — членки на Европейския съюз, в съответствие с нейното законодателство⁶; и
 - ii) в случая на Мексико — лице, което е с гражданство на Мексико в съответствие с неговото законодателство;

физическо лице, което е гражданин на Мексико и е с националност на една от държавите — членки на Европейския съюз, се счита изключително за физическо лице от страната на неговата основна и ефективна националност;

⁴ От съображения за правна сигурност се уточнява, че понятието „мярка“ включва и бездействие.

⁵ Посоченото определение се прилага за целите на глави 10—19.

⁶ Определението за физическо лице от Европейския съюз включва също така всяко физическо лице, което е постоянно пребиваващо в Република Латвия, без да е гражданин на Република Латвия или на друга държава, но което има право съгласно законовите и подзаконовите актове на Република Латвия да получи паспорт за лице което не е гражданин.

- ц) „ОИСР“ означава Организацията за икономическо сътрудничество и развитие;
- ч) „стоки с произход“ означава стока, за която се счита, че отговаря на условията на правилата за произход, установени в глава 3 („Правила за произход и процедури за произход“);
- ш) „лице“ означава физическо лице или предприятие;
- щ) „лице от една от страните“ означава гражданин или предприятие от една от страните;
- аа) „преференциално тарифно третиране“ означава митническата ставка, приложима за стоките с произход съгласно член 2.4 („Премахване или намаляване на митата“);
- бб) „Споразумение за защитни мерки“ означава Споразумението за защитни мерки в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- вв) „Споразумение за СИМ“ означава Споразумението за субсидиите и изравнителните мерки в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- гг) „продажба и маркетинг на услуги, свързани с въздушния транспорт“ означава възможности за съответния въздушен превозвач да продава и предлага свободно на пазара своите услуги, свързани с въздушния транспорт, включително всички аспекти на маркетинга, като проучване на пазара, реклама и разпространение, без обаче това да включва ценообразуването на услугите, свързани с въздушния транспорт, нито приложимите условия;
- дд) „доставчик на услуги“ означава лице, което предоставя или има за цел да предоставя услуга;

- ее) „Споразумение за СФМ“ означава Споразумението за санитарните и фитосанитарните мерки в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- жж) „държавно предприятие“ означава предприятие, което е собственост на една от страните или се контролира от нея;
- зз) „Споразумение за ТПТ“ означава Споразумението за техническите пречки пред търговията в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- ии) „територия“ означава територията, на която се прилага настоящото споразумение съгласно член 2.2 („Териториално приложение“) от част IV от настоящото споразумение;
- йй) „трета държава“ означава държава или територия извън териториалния обхват на прилагане на настоящото споразумение;
- кк) „Споразумение ТРИПС“ означава Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуална собственост в приложение 1В към Споразумението за СТО;
- лл) „Виенска конвенция за правото на договорите“ означава Виенската конвенция за правото на договорите, съставена във Виена на 23 май 1969 г.;
- мм) „СТО“ означава Световната търговска организация; както и
- нн) „Споразумение за СТО“ означава Маракешкото споразумение за създаване на Световната търговска организация, подписано в Маракеш на 15 април 1994 г.

ЧЛЕН 1.4

Връзка със Споразумението за СТО

Страните потвърждават взаимните си права и задължения съгласно Споразумението за СТО.

ЧЛЕН 1.5

Позоваване на законови актове и други споразумения

1. Освен ако е посочено друго, всяко позоваване в настоящата част от Споразумението на законови актове, общо или на конкретен закон или подзаконен акт или директива, се тълкува като позоваване на законови актове с евентуалните им изменения.
2. Освен ако е посочено друго, всяко позоваване или включване чрез позоваване в настоящата част на Споразумението на други споразумения или правни инструменти, изцяло или частично, се тълкува като включващо:
 - а) свързаните приложения, протоколи, бележки под линия, тълкувателни бележки и обяснителни бележки; както и

- б) последващите споразумения, по които страните са се присъединили, или измененията, които са обвързващи за страните, освен в случаите, когато с позоваването се потвърждават съществуващи права и задължения.

ЧЛЕН 1.6

Изпълнение на задълженията

1. Всяка страна приема всички общи или конкретни мерки, необходими за изпълнение на задълженията ѝ по настоящата част на Споразумението, включително тези, необходими за осигуряване на спазването им от органи на централното, регионалното или местното държавно управление, както и от неправителствени органи при упражняване на делегираните им правомощия.
2. От съображения за правна сигурност се уточнява, че една от страните може да преустанови действието на правата и задълженията си по настоящата част на Споразумението, с изключение на предвиденото в член 2.3, параграф 3 от част IV на настоящото споразумение („Изпълнение на задълженията“), единствено при нарушения на настоящата част на Споразумението, извършени от другата страна, както и в съответствие с посочените в същата част изисквания, включително глава 31 („Уреждане на спорове“).

РАЗДЕЛ Б

Институционални разпоредби

ЧЛЕН 1.7

Специфични функции на Съвместния съвет

1. Когато Съвместният съвет изпълнява някоя от възложените му от настоящата част на Споразумението функции, на министерско ниво той се състои, от една страна, от представители на ЕС като страна по Споразумението, отговарящи за свързаните с търговията и инвестициите въпроси, а от друга страна — от представители на Министерството на икономиката на Мексико, или от посочени от тях лица.
2. В изпълнение на целите на настоящата част от Споразумението Съвместният съвет може да изменя:
 - а) приложение 2-А („График за премахване на митата“) и приложение 2-Д („Съответни мерки за лозаро-винарски продукти и спиртни напитки“);
 - б) глава 3 („Правила за произход и процедури за произход“), включително приложения 3-А до 3-Г;
 - в) приложение 10-Г („Кодекс за поведение на членовете на Съда, членовете на Апелативния съд и медиаторите“);

- г) съответните списъци и графици на Мексико съгласно параграф 6 от член 10.12 („Несъответстващи на изискванията мерки и изключения“) и параграф 4 от член 11.8 („Несъответстващи на изискванията мерки и изключения“);
- д) приложение 21-А („Обхванати поръчки на Европейския съюз“) и приложение 21-Б („Обхванати поръчки на Мексико“);
- е) приложение 25-Б („Списък на географските означения“);
- ж) Приложение 31-А („Процедурен правилник“) и приложение 31-Б („Кодекс за поведение на членовете на специалните групи и медиаторите“).

3. В изпълнение на целите на настоящата част от Споразумението Съвместният съвет може също така:

- а) да приема обвързващи тълкувания на разпоредбите на настоящата част на Споразумението;
- б) да взема друго решение, предвидено в настоящата част на Споразумението; както и
- в) при изпълнение на функциите си да предприема други дейности, за които страните могат да постигнат споразумение.

4. Всяка страна извършва в съответствие с приложимите си правни процедури всяка промяна, посочена в параграф 2, буква а), в рамките на период, за който страните може да се договорят.

ЧЛЕН 1.8

Специфични функции на Съвместния комитет

1. Когато Съвместният комитет изпълнява някоя от възложените му съгласно настоящата част на Споразумението функции, той се състои, от една страна, от представители на високо управленско ниво на ЕС като страна по Споразумението, отговарящи за свързаните с търговията и инвестициите въпроси, а от друга страна — от представители на Министерството на икономиката на Мексико, съобразно съответните изисквания на всяка страна или от посочени от тези представители лица.
2. Съвместният комитет:
 - а) подпомага Съвместния съвет при изпълнение на неговите функции относно свързаните с търговията въпроси;
 - б) отговаря за правилното изпълнение и прилагане на разпоредбите на настоящата част на Споразумението и за оценка на получените при прилагането му резултати;
 - в) без да се засяга глава 31 („Уреждане на спорове“), се стреми да предотвратява и разрешава евентуалните различия или спорове във връзка с тълкуването или прилагането на настоящата част на Споразумението;
 - г) осъществява надзор върху работата на подкомитетите и другите органи, създадени съгласно настоящата част на Споразумението; както и
 - д) обсъжда начини за по-нататъшно укрепване на търговията и инвестициите между страните.

3. При изпълнение на своите задължения съгласно параграф 2 Съвместният комитет може да:

- а) създава допълнителни подкомитети и други органи, различни от учредените с настоящата част на Споразумението, които да са съставени от представители на страните, и да им възлага отговорности в рамките на своята компетентност, както и да решава да изменя функциите, възложени на под-комитетите и другите органи, които той създава, както и да ги разпуска;
- б) препоръчва на Съвместния съвет да приема решения в съответствие със специфичните цели на настоящата част на Споразумението, включително измененията, посочени в член 1.7, параграф 2, буква а), или да приема такива решения в интервалите между заседанията на Съвместния съвет, включително когато Съвместният съвет не е в състояние да заседава; както и
- в) предприема други дейности по изпълнение на функциите си, за които може да се договорят страните или за които Съвместният съвет даде инструкции.

ЧЛЕН 1.9

Координатори на част III от настоящото споразумение

1. Всяка страна определя координатор за настоящата част на Споразумението и уведомява другата страна за това в срок до шестдесет дни след влизането в сила на настоящото споразумение.

2. Координаторите:

- а) улесняват комуникацията между страните по всеки обхванат от настоящата част на Споразумението въпрос, както и между другите звена за контакт, установени съгласно него;
- б) изготвят съвместно програмите и извършват всички други необходими подготвителни действия във връзка със заседанията на Съвместния съвет и Съвместния комитет в съответствие с настоящия член; както и
- в) предприемат последващи действия по решенията на Съвместния съвет и Съвместния комитет в зависимост от случая.

ЧЛЕН 1.10

Подкомитети и други органи по част III от настоящото споразумение

1. Страните създават следните подкомитети и други органи, които се състоят от представители на ЕС като страна по Споразумението, от една страна, и представители на Мексико, от друга страна:
- а) Комитет по търговията със стоки;
 - б) Подкомитет по селското стопанство;
 - в) Подкомитет по търговията с вино и спиртни напитки;
 - г) Подкомитет по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход;

- д) Подкомитет по санитарните и фитосанитарните мерки;
- е) съвместна работна група по хуманното отношение към животните и антимикробната резистентност;
- ж) Подкомитет по техническите пречки пред търговията;
- з) Подкомитет по услугите и инвестициите;
- и) Подкомитет по финансовите услуги;
- й) Подкомитет по обществените поръчки;
- к) Подкомитет по интелектуалната собственост;
- л) Подкомитет по търговията и устойчивото развитие.

2. Освен ако е предвидено друго в настоящата част на Споразумението, член 1.4 от част IV от настоящото споразумение се прилага за подкомитетите и останалите посочени в параграф 1 органи.

3. Подкомитетите и останалите посочени в параграф 1 органи могат да отправят подходящи препоръки в случаите, предвидени в настоящата част на Споразумението.

4. Препоръките се приемат по взаимно съгласие.

ЧЛЕН 1.11

Отношения с гражданското общество

1. Всяка страна заседава поне веднъж годишно със съответната си вътрешна консултативна група, посочена в член 1.7. („Вътрешни консултативни групи“) от част IV от настоящото споразумение, за да се обсъдят въпросите, свързани с прилагането на настоящата част на Споразумението.
2. Когато Съвместният съвет или Съвместният комитет заседава в своя търговски състав, той свиква среща на Форума на гражданското общество, посочен в член 1.8 („Форум на гражданското общество“) от част IV на настоящото споразумение, с цел провеждане на диалог относно прилагането на настоящата част на Споразумението.

ГЛАВА 2

ТЪРГОВИЯ СЪС СТОКИ

РАЗДЕЛ А

Общи разпоредби

ЧЛЕН 2.1

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „консулски операции“ означава процедурата за получаване от консул на страната вносител на територията на страната износител или на територията на трета страна на консулска фактура или консулска виза за търговска фактура, сертификат за произход, манифест, декларация за износ от изпращача или всякакви други митнически документи, изисквани за вноса на дадена стока или във връзка с него;

- б) „процедура по лицензиране на износа“ означава административна процедура, за която се изисква подаването на заявление или на други документи (различни от тези, които се изискват обичайно за целите на митническото оформяне) до съответния административен орган(и) на страната износител като предварително условие за износ от територията на страната износител;
- в) „Споразумение за лицензиране на вноса“ означава Споразумението за процедурите по лицензиране на вноса, установено в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- г) „процедура по лицензиране на вноса“ означава административна процедура, за която се изисква подаването на заявление или на други документи (различни от тези, които се изискват обичайно за целите на митническото оформяне) до съответния административен орган(и) на страната вносител като предварително условие за внос на територията на страната вносител.

ЧЛЕН 2.2

Обхват

Освен ако в настоящото споразумение е предвидено друго, настоящата глава се прилага по отношение на търговията със стоки на една от страните.

ЧЛЕН 2.3

Национално третиране

1. Всяка страна предоставя национално третиране по отношение на стоките на другата страна в съответствие с член III от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него. За тази цел член III от ГАТТ от 1994 г. и забележките и допълнителните разпоредби към него се включват в настоящото споразумение и стават част от него *mutatis mutandis*.
2. Що се отнася до равнище на държавно управление в Мексико, различно от федералното, или до равнище на държавно управление на държава — членка на Европейския съюз, или на нейна територия, и от съображения за правна сигурност се уточнява, че националното третиране означава третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно от това равнище на държавно управление на подобни, пряко конкурентни или заменяеми стоки на Мексико или държавата членка съответно.

ЧЛЕН 2.4

Премахване или намаляване на митата

1. Освен ако е предвидено друго в настоящото споразумение, всяка страна премахва или намалява своите мита върху стоките с произход в съответствие с приложение 2-А („График за премахване на митата“) и не прилага никакви мита при влизането в сила на настоящото споразумение върху стоки с произход, класирани в тарифните линии от глави 1—97 от Хармонизираната система, различни от включените съответно в допълнения 2-А-1 („График за премахване на митата на Европейския съюз“) или 2-А-2 („График за премахване на митата на Мексико“) към приложение 2-А („График за премахване на митата“).

2. Освен ако е предвидено друго в настоящото споразумение, една от страните не увеличава съществуващите мита или не приема нови мита за стоките с произход от другата страна⁷.
3. Ако страна намали прилаганата от нея митническа ставка за най-облагодетелствана нация, тази митническа ставка се прилага за стоките с произход от другата страна, докато тя е по-ниска от митническата ставка, определена в съответствие с приложение 2-А („График за премахване на митата“).
4. По искане на една от страните те провеждат консултации с цел разглеждане на възможността да се подобри тарифното третиране за достъп до пазара на стоките с произход, посочени в приложение 2-А („График за премахване на митата“). Съвместният съвет може да взема решения за изменение на приложение 2-А („График за премахване на митата“)⁸.
5. От съображения за правна сигурност се уточнява, че една от страните може да остави в сила или увеличи митата върху стоките с произход, както е разрешено от Органа за уреждане на спорове на СТО.

⁷ От съображения за правна сигурност се уточнява, че след едностранно намаляване на митата, една от страните може да увеличава митата до равнището, определено за съответната година в графика за премахване на митата, в съответствие с приложение 2-А („График за премахване на митата“).

⁸ От съображения за правна сигурност се уточнява, че: посоченото изменение заменя всяка митническа ставка или поетапна категория, посочена в приложение 2-А („График за премахване на митата“).

ЧЛЕН 2.5

Износни мита, данъци или други налози

1. Нито една от страните не приема, нито оставя в сила каквито и да е данъци върху износа на стоки на територията на другата страна, които надхвърлят тези, наложени върху същите стоки, когато предназначението им е за вътрешно потребление.
2. Нито една от страните не приема, нито оставя в сила каквито и да е мита или налози от какъвто и да е вид, наложени върху или във връзка с износа на стоки на територията на другата страна, които надхвърлят тези, наложени върху същите стоки, когато предназначението им е за вътрешно потребление.
3. Някоя от разпоредбите на настоящия член не възпрепятства някоя от страните да налага върху износа на стока такса или налог, разрешени съгласно член 2.6.

ЧЛЕН 2.6

Такси и формалности

1. Таксите и другите налози, налагани от някоя от страните върху или във връзка с вноса на стока на другата страна или износа на стока за другата страна, са ограничени до размера на приблизителната стойност на предоставените услуги и не представляват косвен начин за закрила на местните продукти, нито облагане на вноса или износа за данъчни цели.

2. Никоя от страните не прилага митническа такса за обработка на стоки с произход⁹.
3. Всяка страна публикува всички такси и налози, които налага във връзка с вноса или износа, по такъв начин, че да се даде възможност на правителствата, търговците и другите заинтересовани страни да се запознаят с тях.
4. Никоя от страните не изисква извършването на консулски операции, нито свързани такси и налози, във връзка с вноса на стока от другата страна¹⁰.

ЧЛЕН 2.7

Стоки, повторно въвеждани на митническата територия след ремонт или преправяне

1. „Ремонт или преправяне“ означава всяка операция по преработка, предприета върху дадена стока, с цел отстраняване на функционални дефекти или материални щети, която води до възстановяване на първоначалната функция на стоката, или за осигуряване на съответствие с техническите изисквания за нейното използване, без които стоката вече не би могла да се използва по обичайния начин за целите, за които е била предназначена. Действията по ремонт на стоки включват възстановяване и техническо обслужване, но не включват операция или процес, които:
 - а) водят до унищожаване на основните характеристики на дадена стока или до създаване на нова или различна от търговска гледна точка стока;

⁹ За Мексико митническата такса за обработка се отнася до Derecho de Trámite Aduanero.

¹⁰ От съображения за правна сигурност се уточнява, че страната вносител може да изисква заверяване на документи от страна на своя консул с юрисдикция на територията на страната износител:

- а) за целите на разследване или одит; или
- б) за внос на домашно имущество.

- б) водят до превръщане на незавършена стока в крайна стока; или
- в) се използват за съществено изменение на функцията на дадена стока.

2. Някоя от страните не прилага мито за стока, независимо от произхода ѝ, която повторно се въвежда на нейната територия, след като е била временно изнесена от нейната територия към територията на другата страна за ремонт или преправяне, независимо дали е било възможно действията по ремонт или преправяне да се извършат на територията на страната, от която стоката е изнесена за ремонт или преправяне.

3. Параграф 2 не се прилага за стока, която се внася под гаранция в зони за свободна търговия, или се внася с подобен статус, и след това се изнася за ремонт и не се внася повторно под гаранция в зони за свободна търговия или с подобен статус.

4. Някоя от страните не прилага мито за стока, независимо от произхода ѝ, която е внесена временно от територията на другата страна с цел ремонт или преправяне.

ЧЛЕН 2.8

Стоки, преминали заводска преработка

1. „Стока, преминала заводска преработка“ означава стока, класирана в глави 84—90 или в позиция 9402 от Хармонизираната система, с изключение на стоките, включени в приложение 2-Б („Списък на стоките, изключени от обхвата на определението за стоките, преминали заводска преработка“), която:
 - а) е изцяло или частично произведена от оползотворени материали от стоки, които са били използвани;
 - б) има сходни характеристики и условия на функциониране, както и очаквана продължителност на експлоатация като сходна стока в ново състояние; както и
 - в) е получила същата гаранция като сходната стока в ново състояние.
2. Освен ако в Споразумението е предвидено друго, никоя от страните не предоставя на стоките, преминали заводска преработка, на другата страна третиране, което е по-неблагоприятно от третирането, което предоставя на сходни стоки в ново състояние.
3. При спазване на своите задължения по настоящото споразумение и Споразумението за СТО, една от страните може да изисква стоките, преминали заводска преработка:
 - а) да бъдат идентифицирани като такива за дистрибуция или продажба на нейна територия, включително специално етикетирание, с цел да се избегне евентуално въвеждане в заблуждение на потребителите; както и

б) да отговарят на всички приложими технически изисквания и разпоредби, които се прилагат по отношение на сходни стоки в ново състояние.

4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че член 2.9 се прилага за стоките, преминали заводска преработка. Ако една от страните приеме или остави в сила забрани или ограничения върху вноса или износа на употребявани стоки, тези мерки не се прилагат за стоките, преминали заводска преработка.

ЧЛЕН 2.9

Ограничения по отношение на вноса и износа

Освен ако е предвидено друго в приложение 2-В („Исключения от ограниченията на Мексико по отношение на вноса и износа“), никоя от страните не приема, нито оставя в сила каквато и да е забрана или ограничение по отношение на вноса на всяка една стока на другата страна или по отношение на износа или продажбата за износ на всяка една стока, предназначена за територията на другата страна, освен в съответствие с член XI от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него. За тази цел член XI от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него, се включват в настоящото споразумение и стават неразделна част от него *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 2.10

Лицензиране на вноса

1. Всяка страна приема и управлява всички процедури по лицензиране на вноса в съответствие с членове 1—3 от Споразумението за лицензиране на вноса.
2. Всяка страна уведомява другата страна за всяка нова процедура по лицензиране на вноса и за всяко изменение на съществуващите процедури по лицензиране на вноса в срок до 60 дни след датата на публикуването ѝ и ако е възможно, не по-късно от 60 дни преди влизането в сила на новата процедура или изменението. Уведомлението съдържа информацията, посочена в параграф 2 от член 5 от Споразумението за лицензиране на вноса, както и електронните адреси на официалните уебсайтове, посочени в параграф 4 от настоящия член. Счита се, че страната спазва тази разпоредба, ако уведоми Комитета по лицензиране на вноса, предвиден в член 4 от Споразумението за лицензиране на вноса, за съответната нова процедура по лицензиране на вноса или за всяко нейно изменение в съответствие с член 5, параграфи 1—3 от Споразумението за лицензиране на вноса.
3. По искане на една от страните другата страна в най-кратки срокове предоставя всяка имаща отношение информация, включително информацията, посочена в параграф 2 от член 5 от Споразумението за лицензиране на вноса, относно всяка процедура по лицензиране на вноса, която възнамерява да приеме, е приела или е оставила в сила, или относно всяко изменение на съществуваща процедура по лицензиране.

4. Всяка страна публикува на съответния официален уебсайт информацията, която е длъжна да публикува съгласно член 1, параграф 4, буква а) от Споразумението за лицензиране на вноса, и гарантира, че информацията, посочена в член 5, параграф 2 от Споразумението за лицензиране за внос, е публично достъпна.

ЧЛЕН 2.11

Лицензиране на износа

1. Всяка страна публикува всяка нова процедура по лицензиране на износа или всяко изменение на съществуваща процедура по лицензиране на износа, включително, ако е целесъобразно, на съответните официални уебсайтове. Това публикуване се извършва, ако е осъществимо, не по-късно от 45 дни преди процедурата или изменението да са влезли в сила и във всеки случай не по-късно от датата, на която тази процедура или изменение са влезли в сила.

2. Всяка страна уведомява другата за своите съществуващи процедури по лицензиране на износа в срок до 60 дни след датата на влизане в сила на настоящото споразумение. Всяка страна уведомява другата страна за всяка нова процедура по лицензиране на износа и всяко изменение на действащите процедури по лицензиране на износа в срок до 60 дни след датата на публикуването им. Посочените уведомления включват позоваване на източника, където е публикувана информацията, изисквана съгласно параграф 3, и ако е целесъобразно, адреса на съответния официален уебсайт.

3. Публикуването на процедурите по лицензиране на износа включва следната информация:

- а) текста на процедурите на съответната страна по лицензиране на износа и евентуалните изменения на тези процедури;
- б) стоките, за които се прилага всяка процедура по лицензиране на износа;
- в) за всяка процедура — описание на процеса за подаване на заявление за лиценз за износ и всички критерии, които заявителят трябва да изпълни, за да отговаря на условията за подаване на заявление за лиценз за износ, като например притежаване на лиценз за дейност, извършване или поддържане на инвестиция или осъществяване на дейност чрез определена форма на установяване на територията на някоя от страните;
- г) звено или звена за контакт, от които заинтересованите лица може да получат допълнителна информация относно условията за получаване на лиценз за износ;
- д) административния орган или органи, до които трябва да се подадат заявленията или другите относими документи;
- е) описание на всяка мярка или мерки, които се прилагат чрез процедурата по лицензиране на износа;
- ж) периода, през който всяка процедура по лицензиране на износа ще се прилага, освен ако процедурата ще се прилага до нейното оттегляне или преразглеждане при ново публикуване;

- з) ако страната възнамерява да използва процедура по лицензиране на износа във връзка с управлението на конкретна квота за износ — общото количество, датите на отваряне и затваряне на квотата и ако е приложимо — стойността на квотата; както и
- и) освобождаванията или изключенията от изискването за получаване на лиценз за износ, как да бъдат поискани или използвани тези освобождавания или изключения, както и критериите за предоставянето им.

4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че никоя от разпоредбите на настоящия член не включва изискване към някоя от страните да издава лиценз за износ, нито възпрепятства някоя от страните да изпълнява своите задължения или ангажменти съгласно резолюциите на Съвета за сигурност на ООН или съгласно многостранни режими за неразпространение и договорености за контрол на износа.

ЧЛЕН 2.12

Митническо остойносттаване

Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от Споразумението за митническото остойносттаване.

ЧЛЕН 2.13

Временен внос на стоки

1. Всяка страна разрешава временен внос с пълно условно освобождаване от вносни мита, както е предвидено в нейните законови и подзаконови актове, за следните стоки, независимо от техния произход:
 - а) стоки, предназначени за излагане или използване по време на изложения, панаири, срещи, демонстрации или подобни събития;
 - б) професионално оборудване, включително оборудване за печата или за звуково или телевизионно излъчване, софтуер, кинематографско оборудване и всякакви спомагателни апарати или принадлежности за такова оборудване, които са необходимо за извършване на стопанската дейност, търговията или професията на лице, което посещава територията на страната за изпълнение на определена задача;
 - в) съдове, търговски образци, рекламни филми и записи и други стоки, внесени във връзка с търговска операция;
 - г) стоки, внасяни за спортни цели;
 - д) стоки, внасяни за хуманитарни цели; както и
 - е) животни, внасяни за специални цели.

2. Всяка страна може да изисква стоките, ползващи се от временен внос в съответствие с параграф 1, да:

- а) са предназначени за реекспорт, без да са претърпели промени, освен нормалната амортизация, дължаща се на използването им;
- б) се използват единствено от или под личния надзор на гражданин на другата страна при упражняване на стопанска дейност, търговия, професия или спорт, извършвани от това лице от другата страна;
- в) не се продават, нито отдават под наем, докато са на нейна територия;
- г) са придружени от гаранция, ако е поискана от страната вносител, в размер, който не надвишава налозите, които иначе биха били дължими при въвеждане или окончателен внос, от които стоките са освободени при износ;
- д) могат да се идентифицират при внос и износ;
- е) са реекспортирани в рамките на определен период, който е разумно свързан с целта на временния внос; както и
- ж) се допускат в количество, което не надвишава количеството, което е разумно за предвидената им употреба.

3. Всяка страна разрешава временно внесените стоки съгласно настоящия член да бъдат реекспортирани през всяко митническо пристанище или всяко митническо учреждение, различно от това, през което са били внесени.

4. Всяка страна предвижда, че вносителят или друго лице, отговорно за внесените в съответствие с настоящия член стоки, не носи отговорност за неосъществяването на износа на стоките в рамките на срока, определен за временен внос, включително всяко законосъобразно удължаване, при представяне на достатъчно доказателство пред страната вносител в съответствие с нейното митническо законодателство, че стоките са били напълно унищожени или безвъзвратно загубени.

ЧЛЕН 2.14

Сътрудничество

1. Специални разпоредби относно административното сътрудничество между страните по отношение на преференциалното тарифно третиране са посочени в приложение 2-Г („Специални разпоредби относно административното сътрудничество“).

2. Страните обменят всяка година статистически данни относно вноса, считано от една година след влизането в сила на настоящото споразумение, докато Комитетът по търговията със стоки реши друго. Обменът на статистически данни за вноса обхваща данните за последната налична година, включително стойността и обема, на равнище тарифна линия относно вноса на стоки от другата страна, ползващи се от преференциално митническо третиране съгласно настоящото споразумение, както и на тези, които се ползват от непреференциално третиране.

ЧЛЕН 2.15

Комитет по търговията със стоки

Комитетът по търговията със стоки, създаден съгласно член 1.10.1, буква а) („Подкомитети и други органи по част III от настоящото споразумение“):

- а) следи за прилагането и администрирането на настоящата глава и приложенията към нея;
- б) насърчава търговията със стоки между страните, включително чрез консултации за подобряване на тарифното третиране във връзка с достъпа до пазара съгласно настоящото споразумение и по други въпроси по целесъобразност;
- в) предоставя форум за обсъждане и разрешаване на всички свързани с настоящата глава въпроси;
- г) в най-кратки срокове разглежда пречките пред търговията със стоки между страните, по-специално пречките, свързани с прилагането на нетарифни мерки и ако е целесъобразно, отнася тези въпроси до Съвместния комитет, за да бъдат разгледани от него;
- д) препоръчва на Съвместния комитет всяко изменение или допълнение към настоящата глава;
- е) координира обмена на данни за използването на преференции или обмена на всяка друга информация относно търговията със стоки между страните, за които той може да взима решения;

- ж) разглежда всички бъдещи изменения на Хармонизираната система, за да гарантира, че задълженията на всяка страна по настоящото споразумение не са променени, и провежда консултации за разрешаване на всеки свързан с това конфликт;
- з) изпълнява всички други функции, които Съвместният комитет може да му възложи.

РАЗДЕЛ Б

Търговия със селскостопански стоки

ЧЛЕН 2.16

Обхват

Настоящият раздел се прилага за мерките, приети или оставени в сила от една от страните във връзка с търговията със селскостопански стоки.

ЧЛЕН 2.17

Сътрудничество в рамките на многостранни форуми

1. Страните си сътрудничат в рамките на СТО за насърчаване на универсална, основана на правила, отворена, недискриминационна и справедлива многостранна търговска система, за да се ускорят преговорите в областта на селското стопанство и да се насърчава създаването на нови правила, улесняващи търговията със селскостопански стоки.
2. Страните отчитат, че някои свързани с износа мерки, като например забраните за износ, ограниченията върху износа или износните мита, може да окажат отрицателно въздействие върху критичните доставки на селскостопански стоки. В това отношение страните подкрепят създаването на правила чрез активно участие в съответните международни форуми.

ЧЛЕН 2.18

Експортна конкуренция

1. За целите на настоящия член:
 - а) „експортни субсидии“ означава субсидии по смисъла на определението в член 1, буква д) от Споразумението за селското стопанство; както и

б) „мерки с равностоен ефект“ означава експортни кредити, гаранции за експортни кредити или програми за застраховане, както и други мерки, които имат ефект, който е равностоен на експортна субсидия¹¹.

2. Страните потвърждават своите ангажменти в Решението относно експортната конкуренция, прието на 19 декември 2015 г. от Министерската конференция на СТО в Найроби, да упражняват максимална съдържаност по отношение на всяко прибегване до всякаква форма на експортни субсидии и всички експортни мерки с равностоен ефект и да увеличават прозрачността и да подобряват мониторинга по отношение на всички форми на експортни субсидии и всички експортни мерки с равностоен ефект.

3. Нито една от страните не приема, нито оставя в сила каквато и да е експортна субсидия за никоя селскостопанска стока, която се изнася или е включена в стока, изнасяна на територията на другата страна.

4. Нито една от страните не оставя в сила, нито въвежда (включително повторно) каквито и да е други мерки с равностоен ефект върху селскостопанска стока, която се изнася или е включена в стока, изнасяна на територията на другата страна, освен ако тази мярка с равностоен ефект отговаря на реда и условията, определени в съответното споразумение, решение или ангажимент на СТО.

5. С цел повишаване на прозрачността и подобряване на мониторинга по отношение на експортните субсидии и другите мерки с равностоен ефект, ако една от страните има основателно съмнение, свързано с експортна субсидия или друга мярка с равностоен ефект, която другата страна прилага върху селскостопанска стока, предназначена за износ за първата страна, последната може да изиска необходимата информация за мерките, прилагани от другата страна. Изискваната информация се предоставя незабавно.

¹¹ При тълкуването на понятието „мерки с равностоен ефект“ в конкретен случай страните могат да потърсят насоки в съответните правила на СТО, както и в практиката на членовете на СТО.

ЧЛЕН 2.19

Управление на тарифните квоти

1. Страна, която прилага тарифни квоти в съответствие с приложение 2-А („График за премахване на митата“):
 - а) управлява тези тарифни квоти своевременно и по прозрачен, обективен и недискриминационен начин в съответствие със своето законодателство; както и
 - б) своевременно оповестява публично цялата необходима информация относно управлението на квотите, като я актуализира постоянно, включително наличния им обем, степента на използването и свързаните критерии за допустимост.
2. Страните провеждат консултации по отношение на всички въпроси, свързани с управлението на тарифните квоти. За тази цел всяка страна определя звено за контакт, което да улеснява комуникацията между страните, и уведомява другата страна за данните за връзка с него. В най-кратки срокове страните се уведомяват взаимно за всяка промяна в тези данни за връзка.

ЧЛЕН 2.20

Подкомитет по селското стопанство

1. Подкомитетът по селското стопанство, създаден съгласно член 1.10.1, буква б) („Подкомитети и други органи по част III от настоящото споразумение“):
 - а) наблюдава прилагането и администрирането на настоящия раздел и насърчава сътрудничеството с цел улесняване на търговията със селскостопански стоки между страните;
 - б) предоставя на страните форум за обсъждане на развитието на техните селскостопански програми и търговията със селскостопански стоки помежду им;
 - в) разглежда пречките, включително нетарифните пречки, пред търговията със селскостопански стоки между страните;
 - г) оценява въздействието на настоящата глава върху селскостопанския сектор на всяка страна, както и действието на инструментите на настоящата глава, и препоръчва на Комитета по търговията със стоки всякакви подходящи действия;
 - д) предоставя форум за консултации по въпроси, свързани с настоящия раздел, в координация с други съответни комитети, работни групи или всеки друг специализиран орган по настоящото споразумение;

е) изпълнява всички други функции, които Комитетът по търговията със стоки може да му възложи; както и

ж) докладва резултатите от своята работа по настоящия параграф на Комитета по търговията със стоки, за да бъдат разгледани от него.

3. Подкомитетът по селското стопанство заседава поне веднъж годишно, освен ако е договорено друго.

4. При специални обстоятелства и по искане на някоя от страните Подкомитетът по селското стопанство се свиква на заседание по съгласие на страните не по-късно от 30 дни след датата на това искане.

РАЗДЕЛ В

Търговия с вино и спиртни напитки

ЧЛЕН 2.21

Обхват

Настоящият раздел се прилага за лозаро-винарски продукти¹² и спиртни напитки, класирани в позиции 2204, 2205 и 2208 от Хармонизираната система.

¹² От съображения за правна сигурност се уточнява, че „лозаро-винарски продукти“ означава вино и други лозаро-винарски продукти, класирани в позиции 2204 и 2205 от Хармонизираната система.

ЧЛЕН 2.22

Енологични практики

1. Европейският съюз разрешава вноса и предлагането на пазара на своята територия на вино, предназначено за консумация от хора, с произход от Мексико и произведено в съответствие с:

- а) определения на продукти, разрешени в Мексико от законовите и подзаконовите актове, посочени в част А от приложение 2-Д („Съответни мерки за лозаро-винарски продукти и спиртни напитки“); както и
- б) разрешените енологични практики и ограниченията, прилагани в Мексико по силата на законовите и подзаконовите актове, посочени в част А от приложение 2-Д („Съответни мерки за лозаро-винарски продукти и спиртни напитки“) или одобрени по друг начин за употреба във вина, предназначени за износ, от компетентния орган на Мексико, доколкото те са препоръчани и публикувани от Международната организация по лозата и виното, наричана по-нататък „OIV“.

Разрешението по настоящия параграф подлежи на изискването към вината да не се добавят алкохол или спиртни напитки, с изключение на ликьорните вина, към които може да се добавя алкохол с винен произход или гроздов спирт. Настоящата алинея не засяга възможността за добавяне на алкохол, различен от алкохола с винен произход, в производството на *vino generoso*, при условие че такова добавяне е ясно посочено на етикета.

2. Мексико разрешава вноса и предлагането на пазара на своята територия на вино, предназначено за консумация от хора, с произход от Европейския съюз и произведено в съответствие с:

- а) определения на продукти, разрешени в Европейския съюз от законовите и подзаконовите актове, посочени в част Б от приложение 2-Д („Съответни мерки за лозаро-винарски продукти и спиртни напитки“);
- б) разрешени енологични практики и ограничения, прилагани в Европейския съюз съгласно законовите и подзаконовите актове, посочени в част Б от приложение 2-Д („Съответни мерки за лозаро-винарски продукти и спиртни напитки“); както и
- в) факта, че добавянето на алкохол или спиртни напитки се изключва за всички вина, различни от ликьорните вина, към които може да се добавя единствено алкохол от винен произход или гроздов спирт.

3. Сортовете лози, които може да се използват за вина, внесени от една от страните и търгувани на територията на другата страна, са сортове растения от *vitis vinifera* и техни хибриди, без да се засягат по-ограничителните закони и подзаконови актове, които една от страните може да има по отношение на виното, произведено на нейна територия.

4. Съвместният съвет може да изменя части А и Б от приложение 2-Д („Съответни мерки за лозаро-винарски продукти и спиртни напитки“) с цел добавяне, заличаване или актуализиране на позоваванията на определенията на продукти, както и на енологичните практики и ограничения.

ЧЛЕН 2.23

Етикетиране на лозаро-винарски продукти и спиртни напитки

1. Някоя от страните не може да изисква върху съда, етикета или опаковката на лозаро-винарските продукти или спиртните напитки да е посочена някоя от следните дати или техен еквивалент:

- а) дата на пакетиране;
- б) дата на бутилиране;
- в) дата на производство или изработване;
- г) срок на годност, срок на употреба, срок на употреба или консумация, срок на изтичане на годността;
- д) срок на минимална трайност, срок „най-добър до“, срок „най-добро качество до“; или
- е) датата, до която да се продават.

Всяка от страните може да изиска посочване на срока на минимална трайност в случай на добавяне на нетрайни съставки или в случай на трайност, която според производителя е по-малка или равна на 12 месеца.

2. Никоя от страните не може да изисква върху съда, етикета или опаковката на лозаро-винарските продукти или спиртните напитки да са посочени преводи на търговски или фабрични марки или географски означения.
3. Всяка от страните разрешава задължителната информация, включително преводите, да се изписва върху допълнителен етикет, поставен върху съда на лозаро-винарските продукти или спиртните напитки. Допълнителни етикети може да са поставени върху внесения съд с вино или спиртна напитка след вноса, но преди продуктът да бъде предложен за продажба на територията на страната, при условие че задължителната информация от оригиналния етикет е пълно и точно предадена.
4. Всяка от страните разрешава използването на идентификационни кодове за партии, при условие че тези кодове са предпазени от заличаване.
5. Никоя страна не прилага мярка за етикетиране по отношение на лозаро-винарски продукти и спиртни напитки, които са били предлагани на пазара на територията на тази страна преди датата, на която мярката е влязла в сила, освен при изключителни обстоятелства.
6. Всяка от страните разрешава използването на схеми, фигури, илюстрации и претенции или легенди върху бутилките, при условие че те не заменят задължителната при етикетирането информация и не подвеждат потребителя по отношение на действителните характеристики и състава на лозаро-винарските продукти и спиртните напитки.
7. Никоя от страните не изисква върху етикетите на лозаро-винарските продукти или спиртните напитки да бъдат вписани и алергените, които са били използвани при производството и приготвянето на лозаро-винарските продукти или спиртните напитки, но не присъстват в крайния продукт.

8. При търговията с вино между страните виното с произход от Европейския съюз може да бъде етикетирано в Мексико с указание за вида на продукта, както е посочено в част В („Етиктиране на вината“) от приложение 2-Д („Съответни мерки за лозаро-винарски продукти и спиртни напитки“).

9. Всяка страна защитава следните наименования по отношение на лозаро-винарските продукти и спиртните напитки в съответствие с Парижката конвенция за закрила на индустриалната собственост, съставена в Париж на 20 март 1883 г. (наричана по-нататък „Парижката конвенция“):

- а) наименованието на държавата членка; както и
- б) наименованието на Мексиканските съединени щати или Мексико и неговите щати.

10. Всяка от страните разрешава обозначаването на алкохолното съдържание по обем върху етикетите на лозаро-винарски продукти или спиртните напитки със следните съкращения:

- а) „% Alc. Vol.“;
- б) „% Alc Vol.“;
- в) „% alc. vol.“;
- г) „% alc vol.“;

- д) „% Alc.“;
- е) „% Alc./Vol.“;
- ж) „Alc()%vol.“;
- з) „% alc/vol“;
- и) „alc()%vol“.

ЧЛЕН 2.24

Сертифициране на лозаро-винарските продукти и спиртните напитки

1. За лозаро-винарските продукти, внесени от другата страна и пуснати на нейния пазар, всяка от страните може да изисква единствено документацията и сертифицирането, посочени в част Г („Документация и сертифициране“) от приложение 2-Д („Съответни мерки за лозаро-винарски продукти и спиртни напитки“).
2. Никоя от страните не подлага вноса на лозаро-винарски продукти, произведени на територията на другата страна, на по-ограничителни изисквания за сертифициране при вноса от предвидените в настоящото споразумение.

3. Всяка страна може да прилага своите законови и подзаконови актове, за да установява подправени или замърсени продукти след окончателния им внос.
4. При възникнал спор всяка страна признава като референтни методи методите за анализ, отговарящи на стандартите, препоръчани от международни организации като Международната организация по стандартизация (ISO) или, в случай че такива методи не съществуват, методите на OIV.
5. Всяка страна разрешава вноса на спиртни напитки на нейна територия в съответствие с правилата, които уреждат документацията при вноса или докладите от сертифицирането и анализите, предвидени в нейните законови и подзаконови актове.
6. По отношение на вноса на текила (Tequila) и мезкал (Mezcal) в Европейския съюз последният изисква да бъде представен пред неговите митнически органи сертификат за автентичност при износа на посочените продукти, издаден от органите за оценяване на съответствието, акредитирани и одобрени от мексиканските органи¹³. Мексико предоставя образци на сертификата за автентичност при износа на текила (Tequila) и мезкал (Mezcal) и уведомява Подкомитета по търговията с вина и спиртни напитки за всички промени, свързани с посочените сертификати.

¹³ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това не засяга законовите и подзаконовите актове на всяка страна по отношение на пускането и предлагането на пазара на тези продукти.

7. Всяка от страните може временно да въвежда допълнителни изисквания за сертифициране при вноса на лозаро-винарски продукти и спиртни напитки, внасяни от другата страна, в отговор на легитимни опасения, свързани с интересите на обществото, като например опазването на здравето, защитата на потребителите или с оглед на борбата с измамите. В такъв случай тази страна предоставя на другата страна адекватна информация и достатъчно време, за да позволи изпълнението на допълнителните изисквания.

Не се допуска прилагането на тези изисквания да надхвърли срока, който е необходим, за да се отговори на конкретното опасение, свързано с интересите на обществото или риска от измами, мотивирало въвеждането на въпросните изисквания.

8. Съвместният съвет може да изменя част Г („Документация и сертифициране“) от приложение 2-Д („Съответни мерки за лозаро-винарски продукти и спиртни напитки“) по отношение на документацията и сертифицирането, посочени в параграф 1.

ЧЛЕН 2.25

Приложими правила

Освен ако в настоящото споразумение е предвидено друго, вносът и предлагането на пазара на търгуваните между страните продукти, влизащи в обхвата на настоящия раздел, се осъществяват в съответствие със законовите и подзаконовите актове, приложими на територията на страната вносител.

ЧЛЕН 2.26

Преходни мерки

Продуктите, които към датата на влизане в сила на настоящото споразумение са произведени и етикетирани в съответствие със законовите и подзаконовите актове на една от страните и съществуващите споразумения между страните, но не съответстват на настоящия раздел, може да бъдат предлагани на пазара в страната вносител при следните условия:

- а) от търговците на едро или производителите в продължение на две години; или
- б) от търговците на дребно до изчерпване на запасите.

ЧЛЕН 2.27

Уведомления

Всяка страна осигурява своевременно уведомяване на другата страна за всички изменения на законовите и подзаконовите актове по въпроси в обхвата на настоящия раздел, които имат отражение върху продуктите, търгувани между тях.

ЧЛЕН 2.28

Сътрудничество в областта на търговията с вина и спиртни напитки

1. Страните си сътрудничат по въпроси, свързани с търговията с вина и спиртни напитки, и по-специално с:

- а) определенията на продуктите, сертифицирането и етиктирането; както и
- б) използването на сортове грозде във винопроизводството и етиктирането им.

2. За да се улесни взаимната помощ между правоприлагащите органи на страните, всяка страна определя компетентните органи и службите, отговорни за изпълнение и прилагане на въпросите, обхванати от настоящия раздел. Ако една от страните определи повече от един компетентен орган или служба, тя осигурява координацията между тези органи и служби. В този случай страната определя също така и един орган за връзка, който следва да служи като единно звено за контакт на органа или службата на другата страна.

3. Страните се информират взаимно относно имената и адресите на компетентните органи и служби, посочени в параграф 2, както и за всяка промяна в тях, не по-късно от шест месеца след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

4. Органите и службите, посочени в настоящия член, са в тясно сътрудничество и търсят начини за допълнително подобряване на помощта помежду си при прилагането на настоящия раздел, по-специално с цел борба с измамите.

ЧЛЕН 2.29

Подкомитет по търговията с вина и спиртни напитки

1. Подкомитетът по търговията с вина и спиртни напитки, създаден съгласно член 1.10.1, буква в) („Подкомитети и други органи по част III от настоящото споразумение“):

- а) следи за прилагането и администрирането на настоящия раздел;
- б) предоставя форум за сътрудничество по въпроси, свързани с настоящия раздел и обмена на информация; както и
- в) осигурява правилното действие на настоящия раздел.

2. Подкомитетът по търговията с вина и спиртни напитки може да отправя препоръки и да изготвя решения за Съвместния съвет, които е възможно да се приемат съгласно предвиденото в настоящия раздел.

РАЗДЕЛ Г

Нетарифни ангажменти за достъп до пазара за други сектори

ЧЛЕН 2.30

Фармацевтични продукти

Специфичните нетарифни ангажменти за достъп до пазара на всяка страна по отношение на фармацевтичните продукти и медицинските изделия са посочени в приложение 2-Е („Фармацевтични продукти“).

ЧЛЕН 2.31

Моторни превозни средства

Специфичните нетарифни ангажменти за достъп до пазара на всяка страна по отношение на моторните превозни средства и оборудването и частите от тях са посочени в приложение 2-Ж („Моторни превозни средства и оборудване и части за тях“).

ГЛАВА 3

ПРАВИЛА ЗА ПРОИЗХОД И ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРОИЗХОД

РАЗДЕЛ А

Правила за произход

ЧЛЕН 3.1

Определения

1. За целите на настоящата глава:
 - а) „глави“, „позиции“ и „подпозиции“ означават главите (двучифрени кодове), позициите (четирицифрени кодове) и подпозициите (шестцифрени кодове), използвани в номенклатурата на Хармонизираната система;
 - б) за Мексико „компетентен държавен орган“ означава определеният орган в рамките на Министерството на икономиката (Secretaría de Economía) или негов правопреемник;

- в) „пратка“ означава стоки, които са изпратени едновременно от един износител до един получател или са включени в един транспортен документ, обхващащ тяхното изпращане от износителя за получателя или, при липса на такъв документ, включени в една фактура;
- г) „митнически органи“ означава държавен орган, който съгласно законодателството на една от страните отговаря за управлението, прилагането и спазването на митническите закони и подзаконови актове;
- д) „износител“ означава лице, разположено на територията на една от страните, което осъществява износ от територията на тази страна и изготвя изявление за произход;
- е) „вносител“ означава лице, разположено на територията на една от страните, което внася стока и подава заявление за преференциално тарифно третиране;
- ж) „материал“ означава всякакви съставки, суровини, компоненти, части или други подобни елементи, използвани в производството на продукт;
- з) „материали без произход“ означава материали, които не отговарят на условията за статус на материали с произход съгласно настоящата глава;
- и) „материали с произход“ или „продукти с произход“ означава материали или продукти, които отговарят на условията за статус на материали или продукти с произход съгласно настоящата глава;

- й) „продукт“ означава произвежданият продукт дори ако е предназначен за материал за по-нататъшна употреба при производството на друг продукт; както и
- к) „производство“ означава всякакъв вид обработка, преработка или специфични операции, включително сглобяване.

ЧЛЕН 3.2

Общи изисквания

1. За целите на прилагането на преференциалното тарифно третиране от някоя от страните по отношение на стоките с произход от другата страна в съответствие с настоящото споразумение, следните продукти се считат за произхождащи от страната, в която е извършен последният производствен процес:
 - а) продуктите, изцяло получени в тази страна по смисъла на член 3.4;
 - б) продуктите, произведени в тази страна изключително от материали с произход; или
 - в) продуктите, произведени в тази страна, включващи материали без произход, при условие че отговарят на условията, установени в приложение 3-А („Специфични за отделните продукти правила за произход“).
2. Продукт, считан за произхождащ от една от страните в съответствие с параграф 1, трябва да отговаря на всички други приложими изисквания на настоящата глава за предоставяне на преференциално тарифно третиране въз основа на искане съгласно член 3.16.

3. Ако даден продукт е придобил статус на продукт с произход, използваните в неговото производство материали без произход не се считат за материали без произход, когато този продукт е вложен като материал в друг продукт.

4. За придобиване на статус на продукт с произход продуктът трябва да бъде произведен без прекъсване в една от страните, както е посочено в параграф 1, букви а) — в).

ЧЛЕН 3.3

Кумулация на произход

1. Продукт с произход от една от страните се счита за продукт с произход от другата страна, ако се използва като материал в производството на друг продукт в тази друга страна¹⁴.

2. Параграф 1 не се прилага, ако:

- а) производството на продукт не надхвърля операциите, посочени в член 3.6; както и
- б) целта на тези производствени операции, както това се доказва въз основа на повечето доказателства, е да се заобиколи финансовото или данъчното законодателство на страните.

¹⁴ Когато правилата за произход за даден материал се различават между страните, произходът на този материал се определя в съответствие с правилата за произход, приложими за страната износител.

ЧЛЕН 3.4

Изцяло получени продукти

1. Следните продукти се считат за изцяло получени в една от страните:
 - а) минералните продукти, извлечени от нейните почви или морско дъно;
 - б) растенията и растителните продукти, отгледани или прибрани на нейна територия;
 - в) живите животни, родени и отгледани на нейна територия;
 - г) продуктите от живи животни, отгледани на нейна територия;
 - д) продуктите, получени от заклани животни, родени и отгледани на нейна територия;
 - е) продуктите, получени чрез лов или риболов, извършен на нейна територия;
 - ж) продуктите, получени от аквакултури на нейна територия, ако водни организми, включително риби, мекотели, ракообразни, други водни безгръбначни и водни растения са родени или отгледани от запаси от яйца, хайвер от риби, новоизлюпени рибки, млади съомгови риби или ларви чрез намеса в процесите на отглеждане или растеж с цел подобряване на производството, като например редовно попълване на рибния запас, хранене или защита от хищници;

- з) продуктите от морски риболов и другите продукти, уловени от плавателен съд на една от страните в морето, извън което и да е териториално море;
- и) продуктите, произведени на борда на кораб фабрика на една от страните изключително от продуктите, посочени в буква з);
- й) употребяваните предмети, събрани на нейна територия и годни само за оползотворяване на суровини, включително посочените суровини;
- к) отпадъците и скрапът, които са резултат от производствени операции, извършвани на нейна територия;
- л) продуктите, извлечени от морското дъно или неговите недра извън което и да е териториално море на една от страните, при условие че страната има право да експлоатира или обработва това морско дъно или недра; или
- м) стоките, произведени там изключително от продуктите, посочени в букви от а) — л).

2. Понятията „плавателен съд на една от страните“ и „кораб фабрика на една от страните“ в параграф 1, букви з) и и) означават плавателен съд или кораб фабрика, които:

- а) са регистрирани в държава членка или в Мексико;
- б) плават под флага на държава членка или на Мексико; както и

в) отговарят на едно от посочените по-долу условия:

i) поне 50 % от тях са собственост на граждани на държава членка или на Мексико;
или

ii) са собственост на:

А) предприятия, чиито главно управление и основно място на стопанска дейност се намират в Европейския съюз или в Мексико; както и

Б) предприятия, които са най-малко 50 % собственост на публичноправни субекти, граждани или предприятия от държава членка или Мексико.

ЧЛЕН 3.5

Допустими отклонения

1. Ако даден продукт не отговаря на изискванията, определени в приложение 3-А („Специфични за отделните продукти правила за произход“), поради използването на материал без произход в производството му, този продукт се счита независимо от това за продукт с произход от една от страните, при условие че:

а) общата стойност на този материал без произход не надхвърля 10 % от цената франко завод на продукта; както и

б) нито един от процентите, посочени в приложение 3-А („Специфични за отделните продукти правила за произход“) за максималната стойност или теглото на материалите без произход, не се превишават чрез прилагането на настоящия параграф.

2. Параграф 1 не се прилага за продуктите, класирани в глави 50—63, за които се прилагат допустимите отклонения, посочени в бележки 5 и 6 от раздел А от приложение 3-А („Специфични за отделните продукти правила за произход“).

3. Параграф 1 не се прилага за продуктите, които са изцяло получени в една от страните по смисъла на член 3.4. Ако приложение 3-А („Специфични за отделните продукти правила за произход“) изисква материалите, използвани в производството на даден продукт, да бъдат изцяло получени, предвиденото в параграф 1 допустимо отклонение се прилага по отношение на сбора от посочените материали.

ЧЛЕН 3.6

Операции, представляващи недостатъчна обработка или преработка

1. Независимо от член 3.2.1, буква в), даден продукт не се счита с произход от една от страните, ако производството на продукта в една от страните се състои само от следните операции, извършени върху материали без произход:

а) действията, осигуряващи запазването на продуктите в добро състояние по време на транспортиране и съхранението, като например вентилация, подреждане, изсушаване, замразяване, охлаждане, поставяне в сол, серен диоксид или други водни разтвори, отстраняване на повредени части и подобни действия;

- б) обикновеното добавяне на вода или разреждане, което не променя съществено характеристиките на продуктите, дехидратиране или денатуриране¹⁵ на продуктите;
- в) пресяване, отделяне, сортиране, класиране, категоризиране или съчетаване, включително окомплектуване на изделия;
- г) подостряне, обикновено стриване или обикновено нарязване;
- д) белене, премахване на костилките или черупките на плодове, ядки или зеленчуци;
- е) лющене;
- ж) премахване на семките;
- з) изчистване и глазиране на зърнени култури и ориз, частично или цялостно смилане на ориз;
- и) действия по оцветяване или ароматизиране на захар или оформянето ѝ на бучки; частично или цялостно смилане на кристална захар;
- й) промени на опаковката, разделяне и събиране на пакети;
- к) обикновени операции по опаковане;

¹⁵ Денатурирането включва превръщането на алкохола в негоден за консумация от хора чрез добавяне на токсични или неприятни на вкус вещества.

- л) поставяне или отпечатване на маркировки, етикети, емблеми и други подобни отличителни знаци върху продуктите или техните опаковки;
- м) измиване, почистване, отстраняване на прах, окисни, маслени, бояджийски или други покрития;
- н) обикновени действия по боядисване и полиране;
- о) обикновено смесване на продукти¹⁶, независимо дали са от различни видове¹⁷;
- п) сглобяване на части, класифицирани като цялостно или крайно изделие в съответствие с Общото тълкувателно правило 2, буква а) от Общите правила за тълкуване на Хармонизираната система или друго обикновено сглобяване на части;
- р) разглобяване на продукт на части или компоненти;
- с) гладене на текстил и изделия от текстил с ютия или гладачна преса;
- т) клане на животни; или
- у) комбинация от две или повече действия, изброени в букви а) — т).

¹⁶ Обикновеното смесване на продуктите обхваща смесването на захарта.

¹⁷ Посочените действия не се прилагат за смесването и купажирането в глави 27—30, 32—35 и 38.

2. За целите на параграф 1 дадено действие се счита за обикновено, ако за неговото извършване не са необходими нито специални умения, нито машини, апаратура или инструменти, специално произведени или монтирани за посочените действия, и действията, произтичащи от тези умения, машини, апаратура или инструменти, не допринасят за съществените характеристики или свойства на стоката.

ЧЛЕН 3.7

Единица за оценка

1. За прилагане на настоящата глава единицата за оценка е конкретният продукт, който се счита за основна единица при класирането на продукта по Хармонизираната система.
2. За продукт, съставен от група или множество артикули, който е класиран по реда и условията на Хармонизираната система в една позиция, цялото представлява единицата за оценка.
3. За пратка, състояща се от определен брой идентични продукти, класирани в една и съща позиция, всеки продукт се разглежда поотделно при прилагане на настоящата глава.

ЧЛЕН 3.8

Счетоводно разделяне

1. Ако при производството на стока се използват взаимозаменяеми материали с произход и без произход, управлението на материалите може да бъде осигурено чрез използване на метода на счетоводно разделяне, без материалите да бъдат съхранявани поотделно.
2. Ако взаимозаменяемите продукти с произход и без произход от глави 10, 15, 27, 28, 29, позиции 32.01—32.07 или позиции 39.01—39.14 са физически комбинирани или смесени в запаси в една от страните преди износ за другата страна, управлението на тези продукти може да бъде осигурено чрез използване на метода на счетоводно разделяне, без тези продукти да бъдат съхранявани поотделно.
3. За целите на параграфи 1 и 2 взаимозаменяеми материали или взаимозаменяеми продукти са материали или продукти, които са от един и същ вид и с едно и също търговско качество, с еднакви технически и физически характеристики, а при материалите — които не може да бъдат разграничени едни от друг, след като бъдат включени в крайния продукт.
4. Методът за счетоводно разделяне, използван за управление на запасите, се прилага съгласно система за управление на запасите, която е в съответствие с общоприетите счетоводни принципи на страната.

5. Системата за управление на запасите трябва да гарантира по всяко време, че броят на получените продукти, които биха могли да се считат за продукти с произход в една от страните, не надвишава броя, който би бил получен чрез използване на метод за физическо разделяне на запасите.
6. Производител, който използва система за управление на запасите, трябва да води записи за функционирането на системата, необходими на митническите органи на съответната страна за проверка за спазването на разпоредбите от настоящата глава.
7. Всяка от страните може да изисква използването на счетоводно разделяне съгласно настоящия член да подлежи на предварително разрешение от страна на митническите органи на тази страна.
8. Митническите органи на една от страните могат да прилагат към предоставянето на разрешението, посочено в параграф 7, всякакви условия, които считат за подходящи, и могат да отнемат разрешението, ако производителят го използва неправилно или не изпълни някое от другите посочени в настоящата глава условия.

ЧЛЕН 3.9

Принадлежности, резервни части и инструменти

1. Принадлежностите, резервните части и инструментите, изпращани с оборудване, машина, апаратура или превозно средство, които са част от нормалното оборудване и са включени в цената му или които не са фактурирани отделно, се считат за един продукт със съответното оборудване, машина, апаратура или превозно средство.

2. Принадлежностите, резервните части и инструментите, посочени в параграф 1, не се вземат предвид при определяне на произхода на продукта, освен за изчисляване на максималната стойност на материалите без произход, ако за продукта се изисква изчисляване на максималната стойност на материалите без произход, както е определено в приложение 3-А („Специфични за отделните продукти правила за произход“).

ЧЛЕН 3.10

Комплекти

Комплектите съгласно определението в общо правило 3 за тълкуване на Хармонизираната система се считат, че са с произход в една от страните, ако всички съставлящи ги компоненти са стоки с произход. Ако даден комплект е съставен от стоки с произход и стоки без произход, комплектът в неговата цялост се счита за комплект с произход от една от страните, при условие че стойността на стоките без произход не надвишава 15 % от цената франко завода на комплекта.

ЧЛЕН 3.11

Неутрални елементи

За да се определи дали един продукт е с произход в една от страните, не е необходимо да се определя произходът на следните елементи, които може да се използват за неговото производство:

а) горивото, енергията, катализаторите и разтворителите;

- б) оборудването, устройствата и материалите, използвани за изпитване или проверка на продукта;
- в) ръкавиците, очилата, обувките, дрехите, оборудването и материалите за безопасност;
- г) машините, инструментите, пресформите и леярските форми;
- д) инсталациите, оборудването, резервните части и материалите, използвани за техническо обслужване на оборудването и сградите;
- е) смазочните материали, гресите, материалите за смесване и другите материали, използвани при производство или експлоатация на оборудването и сградите; както и
- ж) другите материали, които нито са включени, нито са предназначени да бъдат включени в крайния състав на продукта.

ЧЛЕН 3.12

Опаковки, опаковъчни материали и съдове

1. Ако опаковъчните материали и съдовете, в които е опакован продуктът за продажба на дребно, са класирани с продукта съгласно общо правило 5 за тълкуване на Хармонизираната система, те не се вземат под внимание при определяне на произхода на продукта, освен за изчисляване на максималната стойност на материалите без произход, ако за продукта се изисква изчисляване на максималната стойност на материалите без произход в съответствие с приложение 3-А („Специфични за отделните продукти правила за произход“).

2. Опаковките и съдовете, в които даден продукт е опакован за експедиране, не се вземат под внимание при определяне на произхода на продукта.

ЧЛЕН 3.13

Върнати стоки

Когато стоки с произход от една от страните, изнесени от същата страна за трета държава, се върнат, те се считат за стоки без произход, освен ако бъде доказано по удовлетворителен за митническите органи начин, че върнатите стоки:

- а) са същите стоки като изнесените; както и
- б) не са претърпели каквито и да е операции, освен необходимите за запазването им в добро състояние, докато са били в тази трета държава или докато са били изнесени.

ЧЛЕН 3.14

Забрана за преправяне

1. Стоките, декларирани за внос в една от страните, трябва да бъдат същите като изнесените от другата страна, в която се счита, че е техният произход. Те не трябва да бъдат преправяни или трансформирани по какъвто и да е начин, нито подложени на операции, различни от операциите, предназначени да ги съхранят в добро състояние, или различни от добавяне или нанасяне на маркировки, етикети, печати или други отличителни знаци, с цел да се осигури съответствие със специфичните национални изисквания на страната вносител, преди да бъдат декларирани за внос.
2. Допуска се складиране на стоки или пратки в трета държава, при условие че те останат под митнически надзор в тази трета държава.
3. Без да се засягат разпоредбите на раздел Б, се допуска разделянето на пратките да се извършва в трета държава, ако разделянето се извършва от износителя или под отговорността на износителя и при условие че стоките останат под митнически надзор в тази трета държава.
4. Изискванията по параграфи 1—3 се считат за изпълнени, освен ако митническите органи имат основания да смятат противното. В такива случаи и в съответствие с разпоредбите на законодателството на всяка страна вносителят предоставя доказателство за изпълнение на изискванията чрез подходящи средства, включително чрез транспортни документи, издадени въз основа на сключен договор, като например товарителници, фактическо или конкретно доказателство, основаващо се на маркировката, номериране на пакетите, или всяко доказателство, свързано със самите стоки.

Член 3.15

Изложения

1. Към продуктите с произход, изпратени за участие в изложение в трета държава, и продадени след изложението с цел внос в една от страните, се прилагат при внос разпоредбите на настоящото споразумение, при условие че бъде доказано по удовлетворителен за митническите органи начин, че:
 - а) износителят е изпратил тези продукти от една от страните за третата държава, в която е проведено изложението, и ги е изложил там;
 - б) продуктите са били продадени или прехвърлени по друг начин от този износител на лице в една от страните;
 - в) продуктите са били изпратени по време на изложението или непосредствено след него в същото състояние, в което са били изпратени за участие в изложението; както и
 - г) че след изпращането им за участие в изложението продуктите не са били използвани за друга цел, освен за показване на изложението.
2. Трябва да се изготви изявление за произход в съответствие с разпоредбите на раздел Б, което да се предостави на митническите органи на страната вносител по обичайния начин. В него трябва да са посочени наименованието и адресът на изложението.

3. Параграф 1 се прилага по отношение на всяко търговско, промишлено, селскостопанско или занаятчийско изложение, панаир или подобна обществена проява, която не е организирана за частни цели в магазини или търговски помещения с оглед продажбата на тези продукти и по време на което продуктите остават под митнически контрол.

4. Митническите органи на страната вносител могат да изискват доказателства, че продуктите са останали под митнически контрол в третата държава на изложение, както и допълнителни писмени доказателства за условията, при които са били изложени.

РАЗДЕЛ Б

Процедури за произход

ЧЛЕН 3.16

Искане за преференциално тарифно третиране и изявление за произход

1. При внос страната вносител предоставя преференциално тарифно третиране за продукт с произход от другата страна по смисъла на член 3.2 въз основа на искане от вносителя за преференциално тарифно третиране, при условие че са изпълнени всички други приложими изисквания на настоящата глава.

2. Искането за преференциално тарифно третиране се основава на изявление за произход, изготвено в съответствие с член 3.18 и предоставено от износителя във вид на фактура или на друг търговски документ.
3. Искането за преференциално тарифно третиране и изявлението за произход в съответствие с параграф 2 се включват в митническата декларация за внос в съответствие със законовите и подзаконовите актове на страната вносител.
4. Вносителите, които представят искане въз основа на изявление за произход в съответствие с параграф 2, разполагат с това изявление за произход и когато е необходимо, предоставят копие от него на митническия орган на страната вносител.
5. Параграфи 2, 3 и 4 не се прилагат в посочените в член 3.23 случаи.

ЧЛЕН 3.17

Искане за преференциално третиране след внос

1. Всяка страна предвижда, че вносителят може да подаде искане за преференциално тарифно третиране след вноса и да получи възстановяване на всички надвзети мита, платени за внесената стока, ако вносителят не е представил искане за преференциално тарифно третиране към момента на вноса и съответната стока би могла да бъде квалифицирана като стока с произход в съответствие с член 3.2 към момента на вноса.

2. Вносителят представя искане за преференциално тарифно третиране не по-късно от една година след датата на вноса. Като условие за предоставянето на преференциално тарифно третиране съгласно параграф 1, всяка от страните може да изиска от вносителя да:

- а) представи копие на изявлението за произход за съответната стока;
- б) представи всички останали документи, необходими за вноса на стоката; както и
- в) да декларира, че към момента на вноса стоката е с произход.

ЧЛЕН 3.18

Условия за изготвяне на изявление за произход

1. Изявлението за произход, посочено в член 3.16.2, може да бъде изготвено от износител, регистриран:

- а) в Мексико като износител с разрешение от компетентния държавен орган при условията, които се считат за подходящи за проверка на статуса на стоките с произход, както и на изпълнението на другите изисквания от настоящата глава; както и
- б) в Европейския съюз като износител в съответствие със съответното право на Европейския съюз (Система за регистрирани износители).

2. Митническите органи или компетентният държавен орган предоставят на регистрирания износител номер, който се посочва в изявлението за произход. Митническите органи или компетентният държавен орган управляват процеса на регистрация и могат да оттеглят регистрацията в случай на неправилна употреба от страна на износителя.
3. Всеки износител може да изготви посоченото в член 3.16.2 изявление за произход за всяка пратка, състояща се от една или повече опаковки, съдържащи продукти с произход, чиято обща стойност не надвишава 6 000 EUR.
4. Износителят изготвя изявление за произход, като използва една от езиковите версии, посочени в приложение 3-В („Текст на изявлението за произход“), във фактура или във всеки друг търговски документ, съдържащ достатъчно подробно описание на стоката с произход, за да може тя да бъде идентифицирана.
5. На изявленията за произход се поставя собственоръчно оригиналният подпис на износителя. Няма изискване към регистрираните в съответствие с параграф 1 износители да подписват такова изявление, при условие че износителите поемат пълната отговорност пред митническите органи или компетентния държавен орган на страната износител за всяко изявление за произход, което идентифицира износителите така, сякаш изявлението за произход е собственоръчно подписано от тези износители.
6. Износителят, изготвящ изявлението за произход, трябва да бъде готов да представи по всяко време и по искане на митническите органи или на компетентните държавни органи на страната износител всички подходящи документи, които доказват, че съответните продукти притежават статус на продукти с произход, както и изпълнението на другите изисквания от настоящата глава.
7. Износителят може да изготви изявление за произход, когато стоките, за които то се отнася, се изнасят или след износ.

ЧЛЕН 3.19

Валидност на изявлението за произход

1. Изявлението за произход е валидно за срок от една година след датата на изготвянето му.
2. Изявлението за произход може да се отнася до:
 - а) една пратка на продукт; или
 - б) повече на брой пратки с идентични продукти в рамките на всеки от посочените в изявлението за произход периоди, който не е по-дълъг от 12 месеца.

ЧЛЕН 3.20

Внос, осъществяван чрез поредица от доставки

Ако по искане на вносителя и в съответствие с условията, установени от митническите органи на страната вносител, разглобени или несглобени стоки по смисъла на Общо правило 2 а) за тълкуване на Хармонизираната система, които са в обхвата на раздели XV—XXI от Хармонизираната система, се внасят чрез поредица от доставки, съгласно изискването на митническите органи се представя само едно изявление за произход за тези стоки при вноса на първата доставка.

ЧЛЕН 3.21

Несъответствия или незначителни грешки

1. Поради незначителните несъответствия между изявленията за произход и документите, представени на митническото учреждение за извършване на формалностите по вноса на стоките, изявленията за произход не стават невалидни, ако е надлежно установено, че съответният документ отговаря на засегнатите продукти.
2. Митническите органи на страната вносител не отхвърлят искане за преференциално тарифно третиране поради незначителни грешки в изявлението за произход, като например печатни грешки.

ЧЛЕН 3.22

Изисквания за съхранение на документацията

1. Вносител, който представя искане за преференциално тарифно третиране за стока, внесена в една от страните, разполага и съхранява изявлението за произход, изготвено от износителя, в продължение на три години след датата на вноса на продукта или за по-дълъг период, който може да е определен от страната вносител.

2. Износител, който е изготвил изявление за произход, разполага и съхранява копие от това изявление за произход и от всички други документи, доказващи, че продуктът отговаря на изискванията за получаване на статус на продукт с произход в продължение на три години след изготвянето на това изявление за произход или за по-дълъг период, който може да е определен от страната износител.
3. Документите, които трябва да се съхраняват в съответствие с настоящия член, може да бъдат в електронен формат.

ЧЛЕН 3.23

Освобождаване от изискването за изявление за произход

1. Стоки, изпращани като пакети с ниска стойност от частни лица за частни лица или представляващи част от личния багаж на пътници, се приемат като стоки с произход, без да се изисква изявление за произход, при условие че посочените стоки не са внесени с търговска цел и са декларирани като отговарящи на изискванията на настоящата глава и че няма съмнение относно истинността на тази декларация.
2. Вносът, който е случаен и се състои единствено от продукти за лична употреба на получателите или пътниците или техните семейства, не се счита за внос с търговска цел, ако естеството и количеството на стоките ясно показва, че те не са предназначени за търговска цел и при условие че вносът не представлява поредица от внесени стоки, която разумно може да бъде счетена за извършена отделно с цел избягване на изискването за представяне на изявление за произход.

3. Общата стойност на стоките, посочени в параграф 1, не може да надвишава 500 EUR или равностойна сума във валутата на страната, що се отнася до пакетите с ниска стойност, или 1 200 EUR или еквивалентната сума на тази стойност във валутата на страната по отношение на стоките, които са част от личния багаж на пътниците.

4. Никоя от разпоредбите на настоящия член не се тълкува като възпрепятстване на една от страните да приеме подходящ митнически контрол, за да гарантира спазването на разпоредбите, посочени в параграфи 1—3.

ЧЛЕН 3.24

Проверка за произход и административно сътрудничество

1. Страните взаимно си предоставят адресите и информацията за връзка на митническите органи или на компетентния държавен орган, отговорен за проверка на изявленията за произход.

2. За да се осигури правилното прилагане на настоящата глава, страните си оказват взаимна помощ чрез своите митнически органи или компетентния държавен орган, за да проверяват произхода на стоките, достоверността на изявленията за произход, както и точността на информацията, предоставена в тези изявления.

3. Проверките на изявленията за произход се извършват чрез случаен подбор или когато митническите учреждения на страната вносител имат основателни причини да се съмняват в достоверността на тези изявления, в статуса на стоките с произход на съответните стоки или в изпълнението на другите изисквания от настоящата глава.

4. За прилагането на разпоредбите на параграф 3 митническите органи на страната вносител изискват писмено от митническия орган или компетентния държавен орган на страната износител проверка на произхода, като представят:

- а) идентификационните данни на отправилия искането митнически орган;
- б) наименованието на износителя, който трябва да бъде проверен;
- в) предмета и обхвата на проверката; както и
- г) копие от изявлението за произход, както и ако е приложимо, всяка друга съответна документация.

5. Проверката се извършва от митническия орган или от компетентния държавен орган на страната износител. За тази цел те са оправомощени да изискват всякакви доказателства и да извършват всякакви проверки на сметките на износителя или всякакъв друг вид контрол, който считат за необходим.

6. Митническият орган или компетентният държавен орган на страната износител уведомява възможно най-скоро митническият орган, искащ проверка на резултатите, за резултатите от нея. Резултатите се представят в писмен доклад, в който ясно се посочва дали съответните стоки може да се считат за стоки с произход, дали изявлението за произход е достоверно и дали останалите изисквания от настоящата глава са изпълнени. Писменият доклад включва:

- а) резултатите от проверката;
- б) описанието на стоката, предмет на проверката, и тарифното класиране, свързано с прилагането на правилата за произход;
- в) описанието и обяснението на обосновката относно статуса на стоката с произход; както и
- г) придружаващата документация, ако има такава.

7. Ако в случаи на обосновани съмнения не се получи отговор в срок до 10 месеца след датата на искането за проверка или ако отговорът не съдържа достатъчна информация, за да се определи автентичността на въпросния документ или произходът на стоките, митническият орган, поискал проверката, има право да откаже предоставянето на преференциално тарифно третиране, освен при наличие на изключителни обстоятелства.

8. Страната вносител уведомява страната износител в срок до 60 дни след получаване на писмения доклад дали има разногласия във връзка с процедурите за проверка по настоящия член или по отношение на тълкуването на правилата за произход, като определя дали дадена стока е квалифицирана като стока с произход, и дали тези разногласия не могат да бъдат разрешени чрез консултации между митническия орган, изискващ проверката, и митническия орган или компетентния държавен орган, отговорен за извършването на проверката.

9. По искане на една от страните те провеждат и приключват консултациите в срок до 90 дни след датата на посоченото в параграф 8 уведомление, за да намерят решение на тези разногласия. Срокът за приключване на консултациите може да бъде удължен във всеки отделен случай по взаимно писмено съгласие между страните. Страните се стремят да разрешат тези разногласия в рамките на Подкомитета по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход, създаден съгласно член 1.10.1, буква г) („Подкомитети и други органи по част III от настоящото споразумение“).

10. Настоящата глава не възпрепятства митнически орган на една от страните да предприеме каквито и да е други действия, които счита за необходими, докато се разрешат разногласията, посочени в параграф 8 от настоящото споразумение.

ЧЛЕН 3.25

Поверителност

1. Всяка страна съблюдава в съответствие със своето законодателство поверителността на информацията, предоставена от другата страна съгласно настоящата глава, и осигурява защита на тази информация от оповестяване.
2. Митническите органи или компетентният държавен орган на страната вносител могат да използват информацията, получена от другата страна, само за целите на настоящата глава.
3. Митническите органи или компетентният държавен орган на страната износител не оповестяват поверителна търговска информация, получена от износителя, освен ако в настоящата глава е предвидено друго.
4. Страната вносител не използва в наказателно производство пред съд или съдия информацията, получена от нейния митнически орган съгласно настоящата глава, освен ако страната износител е официално уведомена писмено от страната вносител за информацията, която възнамерява да използва, и относно обосновката за използването ѝ, и при условие че страната износител не повдигне възражение.

5. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като възпрепятстване на една от страните да използва поверителна информация за целите на управлението или прилагането на митническото право, свързано с настоящата глава, или по друг начин, предписан от законодателството на страната, включително в административни, квазисъдебни или съдебни производства.

ЧЛЕН 3.26

Административни мерки и санкции

Всяка от страните налага административни мерки и санкции на всяко лице, което е изготвило документ или е в основата за изготвяне на документ, който съдържа невярна информация за целите на получаване на преференциално тарифно третиране за стоки.

РАЗДЕЛ В

Други разпоредби

ЧЛЕН 3.27

Прилагане на настоящата глава по отношение на Сеута и Мелиля

1. За целите на настоящата глава, що се отнася до Европейския съюз, терминът „страна“ не обхваща Сеута и Мелиля.

2. При внос в Сеута и Мелиля на стоки с произход от Мексико за тях се прилага във всяко едно отношение същото митническо третиране по настоящото споразумение като прилаганото за стоки с произход от митническата територия на Европейския съюз съгласно Протокол 2 от Акта за присъединяване на Кралство Испания и Португалската република към Европейския съюз. Мексико прилага спрямо вноса на стоки от обхвата на Споразумението и с произход от Сеута и Мелиля същото митническо третиране, което се прилага към стоките, внесени от Европейския съюз и с произход от него.
3. Правилата за произход и процедурите за произход, посочени в настоящата глава, се прилагат *mutatis mutandis* за стоките, изнесени от Мексико за Сеута и Мелиля, както и за стоките, изнесени от Сеута и Мелиля за Мексико.
4. Сеута и Мелиля се считат за една територия.
5. Износителят въвежда „Мексико“ или „Сеута и Мелиля“ в поле 3 от текста на изявлението за произход в зависимост от произхода на стоката.
6. Испанските митнически органи отговарят за прилагане и изпълнение на настоящата глава в Сеута и Мелиля.

ЧЛЕН 3.28

Княжество Андора и Република Сан Марино

Преференциалното тарифно третиране на стоките с произход от Андора и Сан Марино и определянето на произхода на тези стоки са посочени в приложение 3-В („Княжество Андора и Република Сан Марино“).

ЧЛЕН 3.29

Обяснителни бележки

Обяснителните бележки относно тълкуването, прилагането и администрирането на настоящата глава са изложени в приложение 3-Г („Обяснителни бележки“).

ЧЛЕН 3.30

Преходни разпоредби

1. За стоките, за които е представено искане за преференциално тарифно третиране и внос преди влизането в сила на настоящото споразумение, правилата и условията, посочени в приложение III към Решение № 2/2000 на Съвместния съвет ЕО—Мексико от 23 март 2000 г. и допълнения I—V към него, се прилагат за максимален период от три години след влизането в сила на настоящото споразумение.

2. Доказателство за произход, издадено в съответствие с разпоредбите на приложение III към Решение № 2/2000 на Съвместния съвет ЕО—Мексико от 23 март 2000 г. и допълнения I—V към него, за стоки, за които не е представено искане за преференциално тарифно третиране до датата на влизане в сила на настоящото споразумение, не е валидно.

3. За стоките, които при влизането в сила на настоящото споразумение преминават транзитно от страната износител към страната вносител или са под митнически контрол в страната вносител, без да е извършено заплащане на вносни мита и такси, се представя искане за преференциално тарифно третиране в съответствие с член 3.16, при условие че тези стоки отговарят на изискванията на настоящата глава.

ЧЛЕН 3.31

Изменения на главата

Съвместният съвет може да изменя с решение разпоредбите на главата и приложения 3-А до 3-Г.

ЧЛЕН 3.32

Подкомитет по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход

За целите на ефективното прилагане и функциониране на настоящата глава функциите на Подкомитета по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход са изброените в член 4.17 („Подкомитет по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход“).

ГЛАВА 4

МИТНИЦИ И УЛЕСНЯВАНЕ НА ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 4.1

Общи цели

1. Страните отчитат значението на митниците и улесняването на търговията с оглед на динамичния контекст на световната търговия.
2. Страните отчитат, че за своите изисквания и процедури, свързани с вноса, износа и транзита, следва да вземат предвид митническите и международните търговски инструменти и стандарти, приложими в областта на митниците и търговията, като например основните елементи на ревизираната Конвенция от Киото за опростяване и хармонизиране на митническите процедури, съставена в Киото на 18 май 1973 г. и приета от Съвета на Световната митническа организация през юни 1999 г., Международната конвенция по Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките, изготвена в Брюксел на 14 юни 1983 г., Рамката от стандарти за сигурност и улесняване на глобалната търговия на Световната митническа организация, приета през юни 2005 г. („Рамката от стандарти SAFE“), и Образца за митнически данни на Световната митническа организация.

3. Страните отчитат, че техните законови и подзаконови актове са недискриминационни и че митническите процедури се основават на използването на съвременни методи и ефективни проверки с цел защита и улесняване на законната търговия.

4. Страните също така отчитат, че техните митнически процедури не трябва да водят до по-голяма административна тежест или да ограничават в по-голяма степен търговията, отколкото е необходимо за постигането на легитимни цели, и че те следва да се прилагат по начин, който е предвидим, последователен и прозрачен.

5. С цел да се гарантират прозрачността, ефикасността, почтеността и отчетността на операциите, всяка страна:

- а) когато е възможно, опростява и преразглежда изискванията и формалностите с оглед на бързото вдигане и митническо оформяне на стоките;
- б) се стреми допълнително да опрости и стандартизира данните и документацията, изисквани от митниците и другите органи, за да се намалят необходимите за целта време и разходи за търговците или операторите, включително малките и средните предприятия; както и
- в) гарантира поддържането на най-високите стандарти за почтеност чрез прилагане на мерки, отразяващи принципите на съответните международни конвенции и инструменти в областта на митниците и улесняването на търговията.

6. Страните се договарят да укрепват своето сътрудничество с цел да гарантират, че релевантното им законодателство и процедури, както и административният капацитет на техните съответни администрации, отговарят на целта за насърчаване на улесняването на търговията, като същевременно се осъществява ефективен контрол.

ЧЛЕН 4.2

Прозрачност и публикуване

1. Доколкото е подходящо, всяка страна предвижда редовни консултации между своите гранични служби и търговците или другите заинтересовани страни на нейна територия.

2. Всяка страна публикува в най-кратки срокове по недискриминационен и леснодостъпен начин, включително онлайн и доколкото е възможно на английски език, своите закони и подзаконови актове и общи административни процедури и насоки по въпросите, свързани с митниците и улесняването на търговията. Тези въпроси включват:

- а) процедури за внос, износ и транзит (включително процедури на пристанища, летища и други входни пунктове) и изискуемите формуляри и документи;
- б) прилаганите ставки на мита и данъци от всякакъв вид, които се начисляват при внос или износ или във връзка с тях;
- в) такси и налози, които се начисляват от или за органи на държавното управление върху или във връзка с внос, износ или транзит;

- г) правила за класиране или остойностяване на стоки за митнически цели;
- д) законови и подзаконови разпоредби и административни актове с общо приложение във връзка с правилата за произход;
- е) ограничения или забрани при внос, износ или транзит;
- ж) разпоредби за санкции при нарушения на правилата за внос, износ или транзит;
- з) процедури по обжалване;
- и) споразумения или части от споразумения, с която и да е държава или държави във връзка с вноса, износа или транзита;
- й) процедури във връзка с управлението на тарифните квоти;
- к) работно време и оперативни процедури за митническите учреждения в пристанищата и на граничните контролно-пропускателни пунктове; както и
- л) информационни центрове за справки.

3. В съответствие със своите законови и подзаконови актове всяка страна предвижда възможности и подходящ период от време за търговците и другите заинтересовани страни да обсъдят предложеното въвеждане или изменение на законови и подзаконови актове с общо приложение, свързани с митниците и улесняването на търговията.

4. В съответствие със своите законови и подзаконови актове всяка страна гарантира, че новите или изменените законови и подзаконови актове с общо приложение, свързани с митниците и улесняването на търговията, или всякаква свързана с тях информация, ще бъдат публично достъпни възможно най-рано преди влизането им в сила, за да се даде възможност на търговците и другите заинтересовани лица да се запознаят с тях.
5. Всяка страна може да предвиди неприлагането на параграфи 3 и 4 за промените в митническите или тарифните ставки, за мерките, които имат облекчаващ ефект, за мерките, чиято ефективност би била намалена в резултат на спазването на параграфи 3 и 4, за мерките, прилагани при спешни обстоятелства или за незначителните промени в своето вътрешно право и правна система.
6. Всяка страна създава или поддържа един или повече информационни центрове за разглеждане на запитванията на търговци и други заинтересовани лица във връзка с митнически въпроси и други въпроси, свързани с улесняването на търговията, и предоставя онлайн достъп до информация относно процедурите за отправяне на такива запитвания.
7. Никоя от страните не може да изисква заплащане на такса за отговор или предоставяне на необходимите формуляри и документи.
8. Информационните центрове отговарят на запитвания и осигуряват формуляри и документи в рамките на разумен срок, определен от всяка страна, който може да варира в зависимост от естеството или сложността на запитването.

ЧЛЕН 4.3

Изисквания към данните и документацията

1. За да се опростят формалностите по вноса, износа и транзита, както и изискванията към данните и документацията и за да се намали максимално тяхната тежест и сложност, всяка страна гарантира, когато е целесъобразно, че тези формалности и изисквания към данните и документацията:
 - а) се приемат и прилагат с оглед на бързото вдигане на стоките, при условие че са изпълнени условията за целта;
 - б) се приемат и прилагат по начин, който цели намаляване на времето и разходите за съобразяване с изискванията от страна на търговци и оператори;
 - в) са най-малко ограничаващата търговията алтернатива, ако са налице две или повече алтернативи за изпълнение на въпросната цел или цели на политиката; както и
 - г) че не се оставят в сила, в т.ч. отделни аспекти от тях, ако вече не са необходими.
2. Всяка страна прилага общи митнически процедури и единни изисквания към митническите данни и документация за вдигане на стоките на цялата си територия. Никоя от разпоредбите на настоящия параграф не възпрепятства някоя от страните да приспособява своите митнически процедури и изисквания към данните и документацията въз основа на елементи, като например управление на риска, естество и вид на стоките или транспортни средства.

ЧЛЕН 4.4

Автоматизация и използване на информационните технологии

1. Всяка страна:

- а) използва информационни технологии, насочени към ускоряване на процедурите за вдигане на стоките, за да се улеснява търговията между страните;
- б) прави електронните системи достъпни за ползватели на митнически услуги;
- в) дава възможност митническото деклариране да се извършва в електронен формат; както и
- г) използва електронни или автоматизирани системи за управление на риска.

2. Всяка страна приема или остава в сила процедури, осигуряващи възможност за електронно плащане на мита, данъци, такси и налози, събирани от митническите органи при внос и износ.

ЧЛЕН 4.5

Вдигане на стоки

1. Всяка страна приема или остава в сила процедури, които:
 - а) предвиждат бързо вдигане на стоките в рамките на срок, който не е по-дълъг от срока, изискван за гарантиране спазването на нейните митнически и други свързани с търговията законови и подзаконови актове;
 - б) осигуряват предварително електронно подаване и обработване на митнически данни и документация, както и всякаква друга информация преди пристигане на стоките, за да се даде възможност за вдигане на стоките от митнически контрол при пристигане;
 - в) осигуряват възможност за вдигане на стоките в точката на пристигане без временно прехвърляне до складове или други съоръжения; както и
 - г) осигуряват възможност за вдигане на стоките преди окончателно определяне на митата, данъците, таксите и налозите, ако такова определяне не е направено преди, или в най-кратки срокове след пристигането, при условие че са спазени всички други регулаторни изисквания; преди вдигане на стоките всяка от страните може да изисква от вносителя да предостави достатъчна гаранция под формата на поръчителство, депозит или друг подходящ инструмент, който да не надвишава сумата, необходима за плащането на митата, данъците, таксите и налозите, дължими за стоките, обхванати от гаранцията, и които се освобождават, когато тази гаранция вече не се изисква.

2. Всяка страна може да приема или оставя в сила мерки, които позволяват на търговците или операторите да се ползват от допълнително опростяване на митническите процедури в съответствие с нейните законови и подзаконови актове.

ЧЛЕН 4.6

Управление на риска

1. Всяка страна приема или поддържа система за управление на риска за митнически контрол, която дава възможност на нейните митнически органи да съсредоточат дейностите по проверка върху високорисковите пратки и ускорява вдигането на нискорисковите пратки.
2. Всяка страна определя и прилага система за управление на риска по такъв начин, че да се избягват произволната или необоснована дискриминация или прикритите ограничения на международната търговия.
3. Всяка страна основава управлението на риска на оценка на риска чрез подходящи критерии за подбор.
4. Всяка страна също така може да подбира на случаен принцип пратки за митнически проверки като част от своето управление на риска.
5. За да се улесни търговията, всяка страна периодично преразглежда и актуализира, когато е целесъобразно, посочената в параграф 1 система за управление на риска.

ЧЛЕН 4.7

Предварителни решения

1. Предварителното решение е писмено решение, съобщено от една от страните чрез нейните митнически органи на заявител преди вноса на нейната територия на стока, обхваната от заявлението, в което се определя третирането, което страната предвижда за стоката към момента на вноса по отношение на:

а) тарифното класиране на стоката;

б) произхода на стоката ¹⁸; както и

в) всеки друг въпрос, по който страните може да се споразумеят.

2. Всяка от страните съобщава предварителното решение в разумен и определен срок на заявителя, който е подал заявлението, включително в електронен формат, при условие че в него се съдържа цялата необходима информация в съответствие със законовите и подзаконовите актове на страната. Всяка от страните може да поиска образец от стоката, за която заявителят иска предварително решение.

3. Предварителното решение е валидно в продължение на поне три години след вземането му, освен в случай на промяна на правните разпоредби, фактите или обстоятелствата, които са в основата на това решение.

¹⁸ Съгласно Споразумението относно правилата за произход на СТО или глава 3 („Правила за произход и процедури за произход“) от настоящото споразумение.

4. Всяка от страните може да откаже да вземе предварително решение, ако фактите и обстоятелствата, на които се основава предварителното решение, се проверяват от административна или съдебна инстанция, ако заявлението не се основава на реални и конкретни факти или ако то не е свързано с целите на предварителното решение. Ако дадена страна откаже да вземе предварително решение, тя в най-кратки срокове уведомява заявителя в писмена форма за това, като посочва съответните факти и основанията за своето решение.

5. Всяка страна публикува най-малко:

- а) изискванията за заявлението за предварително решение, включително каква информация трябва да се представи и в какъв формат;
- б) срока, в който се взема предварително решение; както и
- в) срока на валидност на предварителното решение.

6. Ако една от страните отмени, промени или обезсили предварително решение, тя уведомява заявителя в писмена форма за това, като посочва съответните факти и основанията за своето решение. Всяка от страните може да отменя, изменя или обезсилва предварително решение с обратно действие само ако решението е било основано на непълна, невярна, неточна, погрешна или подвеждаща информация, представена от заявителя.

7. Предварително решение, взето от една от страните, е обвързващо за тази страна по отношение на заявителя, както и за самия заявител.

8. При писмено искане от заявителя всяка от страните предвижда преразглеждане на предварителното решение или на решението за отмяната, изменението или обезсилването му.

9. При спазване на изискванията за поверителност в своите законови и подзаконови актове всяка от страните се стреми да направи публично достъпни основните елементи на своите предварителни решения, включително онлайн.

ЧЛЕН 4.8

Одобрени икономически оператори

1. Всяка страна създава или поддържа за операторите, отговарящи на определени критерии (одобрени икономически оператори, наричани по-нататък „ОИО“), програма за партньорство за улесняване на търговията (наричана по-нататък „програма за ОИО“) в съответствие с Рамката от стандарти SAFE.

2. Посочените критерии¹⁹ за определяне на ОИО се публикуват и се отнасят до спазването или риска от неспазване на изискванията, посочени в законовите и подзаконовите актове или процедурите на всяка страна.

¹⁹ Всяка от страните може да използва критериите, предвидени в член 7.7.2 от Споразумението на СТО за улесняване на търговията.

3. Посочените критерии за определяне като ОИО не се разработват или прилагат по начин, че да позволяват или създават произволна или необоснована дискриминация между операторите, когато преобладават едни и същи условия, и трябва да позволяват участието на малките и средните предприятия.
4. Програмата за ОИО включва специфични предимства за ОИО, като се вземат предвид ангажиментите на страните в съответствие с член 7.7.3 от Споразумението на СТО за улесняване на търговията, прието на 27 ноември 2014 г.
5. Ако е уместно и целесъобразно, страните си сътрудничат при взаимното признаване на програмите си за ОИО, при условие че те са съвместими и се основават на равностойни критерии и предимства.

ЧЛЕН 4.9

Преразглеждане или обжалване

1. Всяка страна предвижда ефективни, бързи, недискриминационни и леснодостъпни процедури, които да гарантират правото на обжалване на решение по митнически въпрос.

2. Всяка страна гарантира, че лицата, за които издава решение по митнически въпрос, имат достъп на нейна територия до:
- а) административно преразглеждане или обжалване пред административен орган, който е по-високостоящ или независим от длъжностното лице или службата, взели решението; или
 - б) преразглеждане или обжалване на решението по съдебен ред.
3. Всяка страна предвижда правото на обжалване на лице, което е подало заявление пред митническите органи за решение и такова не е било взето в съответните срокове.
4. Всяка страна предвижда лицето, посочено в параграф 2, да получи административно решение с мотивите за него, за да може при необходимост това лице да прибегне до процедури за преразглеждане или обжалване.

ЧЛЕН 4.10

Санкции

1. Всяка страна предвижда санкции при неспазване на нейните законови и подзаконови актове или процедурни правила, свързани с митническото или друго законодателство за вноса, износа и транзита на стоки.

2. Всяка страна гарантира, че в нейните митнически закони и подзаконови актове се предвижда санкциите, налагани за нарушения на нейните митнически закони и подзаконови актове или процедурни правила, да бъдат пропорционални и недискриминационни.
3. Всяка страна гарантира, че санкция, наложена от митническите ѝ органи за нарушение на нейните митнически закони и подзаконови актове или процедурни изисквания, се налага само на лицето, което е правно отговорно за нарушението.
4. Всяка страна гарантира, че наложената санкция зависи от фактите и обстоятелствата по случая и е съизмерима със степента и сериозността на нарушението.
5. Всяка страна избягва стимулите или конфликтите на интереси при оценяване и събиране на санкции и мита.
6. Всяка страна се насърчава да обмисли възможността за доброволно оповестяване, преди митническите органи да са открили нарушение на нейните митнически закони и подзаконови актове или процедурни правила, като възможен смекчаващ фактор при определянето на санкция.
7. Всяка страна гарантира, че ако се налага санкция в случай на нарушение на нейните митнически закони и подзаконови актове или процедурни правила, лицето, на което се налага тази санкция, получава писмено обяснение за естеството на нарушението и приложимия закон или подзаконов акт или процедура, съгласно което се определя размерът или мащабът на санкцията за нарушението.

8. Всяка страна предвижда в своите законови и подзаконови актове или процедури определен срок, в рамките на който нейните митнически органи могат да започнат производство за налагане на санкция, свързана с нарушение на нейните митнически законови и подзаконови актове или процедурни правила.

ЧЛЕН 4.11

Митническо сътрудничество и административна взаимопомощ

1. Страните гарантират, че техните съответни органи си сътрудничат по митническите въпроси, за да се постигнат целите, залегнали в член 4.1.
2. Страните си сътрудничат, наред с останалото, чрез:
 - a) обмен на информация относно митническите си законови и подзаконови актове, както и тяхното прилагане и митническите процедури, по-специално в следните области:
 - i) опростяването и осъвременяването на митническите процедури;
 - ii) мерките за контрол на границите, прилагани от техните митнически органи;
 - iii) улесняването на транзитното движение и претоварването;
 - iv) диалога с деловите среди; както и
 - v) сигурността на веригата на доставките и управление на риска;

- б) съвместна работа по свързаните с митниците аспекти за осигуряване и улесняване на международната търговска верига на доставките в съответствие с Рамката от стандарти SAFE, включително по отношение на своите програми за ОИО и тяхното взаимно признаване, посочени в член 4.8;
- в) обмисляне на възможностите за разработване на съвместни инициативи, свързани с внос, износ и други митнически процедури, както и улесняване на търговията, включително техническа помощ;
- г) задълбочаване на сътрудничеството помежду си по митнически въпроси в рамките на международни организации като СТО и Световната митническа организация (наричана по-нататък „СМО“);
- д) установяване, доколкото е възможно, на минимални стандарти за техниките за управление на риска и свързаните с тях изисквания и програми; ако е уместно и целесъобразно, страните обмислят също така възможностите за взаимното признаване на техниките за управление на риска, стандартите за риск и контрола по сигурността;
- е) стремеж към хармонизиране на изискванията си към данните при внос, износ и други митнически процедури чрез прилагане на общи стандарти и елементи от данни в съответствие с образца за данни на СМО; както и
- ж) поддържане на диалог между съответните си експерти по политиката с цел насърчаване на полезността, ефикасността и приложимостта на предварителните решения.

3. Страните си оказват административна взаимопомощ по митнически въпроси в съответствие с разпоредбите на приложението за административна взаимопомощ по митнически въпроси, прието с Решение № 5/2004 на Съвместния съвет ЕС—Мексико от 15 декември 2004 г., което се включва и е част от настоящото споразумение. Всеки обмен на информация между страните в съответствие с настоящата глава подлежи на изискването за поверителност на информацията и изискванията за защита на личните данни, предвидени в член 10 от настоящото приложение, *mutatis mutandis*, както и на всички изисквания за поверителност и неприкосновеност на личния живот, предвидени в съответните законови и подзаконови актове на страните.

ЧЛЕН 4.12

Обслужване на едно гише

1. Всяка страна полага усилия за разработване или поддържане на системи за обслужване на едно гише, за да улесни еднократното електронно подаване на цялата информация, изисквана съгласно митническите разпоредби и други разпоредби за вноса, износа и транзита на стоки.
2. Страните се стремят да си сътрудничат при постигането на оперативна съвместимост и рационализиране на своите системи за обслужване на едно гише, включително чрез споделяне на съответния си опит в разработването и внедряването на системите си за обслужване на едно гише.

ЧЛЕН 4.13

Транзит и претоварване

1. Всяка страна прави необходимото за улесняване и ефективния контрол на операциите по транзитно движение и претоварване през територията си.
2. Всяка страна се стреми да насърчава и прилага регионални транзитни споразумения с цел улесняване на търговията между страните.
3. Всяка страна гарантира, че всички заинтересовани органи и служби на нейна територия си сътрудничат и координират своите усилия за улесняване на транзитния трафик.
4. Всяка страна позволява преместване на стоките, предназначени за внос, което се осъществява под митнически контрол от митническото учреждение на влизане в друго митническо учреждение, намиращо се на нейната територия, където ще се извърши вдигането или оформянето на стоките.

ЧЛЕН 4.14

Проверка след митническо оформяне

1. С цел да се ускори вдигането на стоките всяка страна приема разпоредби за проверка след митническо оформяне или оставя в сила такива разпоредби, за да се гарантира спазването на митническите законови и подзаконови актове.

2. Всяка страна извършва проверки след митническо оформяне въз основа на риска.
3. Всяка страна извършва проверките след митническо оформяне по прозрачен начин. Ако бъде извършена проверка, при която се е достигнало до убедителни резултати, страната уведомява незабавно лицето, чиито документи са били проверени, за резултатите, причините за тях и правата и задълженията на провереното лице.
4. Страните отчитат, че получената по време на проверката след митническо оформяне информация може да се използва за последващо административно или съдебно производство.
5. Доколкото е възможно, страните използват резултатите от проверката след митническо оформяне при управлението на риска.

ЧЛЕН 4.15

Митнически агенти

1. Никоя от страните не изисква в своите митнически законови и подзаконови актове задължителното използване на митнически агенти.
2. Всяка страна публикува своите мерки относно използването на услугите на митнически агенти.
3. Всяка страна прилага прозрачни и обективни правила при лицензиране на митнически агенти.

ЧЛЕН 4.16

Предекспедиционни проверки

Никоя от страните не изисква задължително използване на предекспедиционни проверки, както са определени в Споразумението на СТО за предекспедиционна проверка, във връзка с тарифното класиране и митническото остойностяване²⁰.

ЧЛЕН 4.17

Подкомитет по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход

1. Подкомитетът по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход докладва на Съвместния комитет.
2. Подкомитетът по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход, създаден съгласно член 1.10 („Подкомитети и други органи по част III от настоящото споразумение“), осигурява правилното действие на настоящата глава, глава 3 („Правила за произход и процедури за произход“), приложението за административна взаимопомощ по митнически въпроси, посочено в член 4.11.3, и всички допълнителни митнически разпоредби, договорени между страните, и разглежда всички въпроси, произтичащи от тяхното прилагане.

²⁰ От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящият член не изключва предекспедиционните проверки за санитарни и фитосанитарни цели.

3. Подкомитетът:

- а) изготвя подходящи препоръки, ако е необходимо, до Съвместния комитет относно:
 - i) прилагането и администрирането на глава 3 („Правила за произход и процедури за произход“); както и
 - ii) всички изменения на глава 3 („Правила за произход и процедури за произход“);
- б) приема обяснителни бележки за улесняване на прилагането на глава 3 („Правила за произход и процедури за произход“);
- в) следи за прилагането и администрирането на настоящата глава;
- г) предоставя форум за консултации и обсъждане на всички въпроси, свързани с митниците, в това число по-специално с митническите процедури, митническото остойностяване, тарифните режими, митническата номенклатура, митническото сътрудничество и административната взаимопомощ по митнически въпроси;
- д) предоставя форум за консултации и обсъждане на въпроси, свързани с правилата за произход, процедурите за произход и административното сътрудничество;

- е) насърчава сътрудничеството за разработване, прилагане и изпълнение на митнически процедури, административна взаимопомощ по митнически въпроси, правила за произход, процедури за произход и административно сътрудничество; както и
- ж) разглежда всеки друг свързан с настоящата глава въпрос или с глава 3 („Правила за произход и процедури за произход“) по взаимно съгласие на страните.

4. Подкомитетът по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход може да разглежда необходимостта от решения или препоръки по всички въпроси, произтичащи от прилагането на настоящата глава, както и да подготви такива за Съвместния съвет. Последният има правомощието да приема решения относно прилагането на настоящата глава, когато е целесъобразно, включително по отношение на програмите за ОИО и тяхното взаимно признаване, съвместните инициативи, свързани с митническите процедури и улесняването на търговията, както и техническата помощ.

5. Страните могат да се споразумеят да провеждат ad hoc заседания, свързани с всички въпроси, имащи отношение към митническото сътрудничество, правилата за произход или административната взаимопомощ.

ГЛАВА 5

СРЕДСТВА ЗА ТЪРГОВСКА ЗАЩИТА

РАЗДЕЛ А

Антидъмпингови и изравнителни мерки

ЧЛЕН 5.1

Общи разпоредби

1. Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от член VI от ГАТТ от 1994 г., Антидъмпинговото споразумение и Споразумението за СИМ.
2. При прилагането на временни и окончателни мерки произходът на съответните стоки се определя в съответствие с непреференциалните правила за произход на всяка страна.

ЧЛЕН 5.2

Прозрачност и надлежно спазена процедура

1. Всяка страна следва своите процедури и прилага антидъмпингови и изравнителни мерки по справедлив и прозрачен начин съгласно съответните разпоредби на Антидъмпинговото споразумение и Споразумението за СИМ.
2. На предварителен етап от производството и във всеки случай преди да бъде взето окончателно решение, всяка страна уведомява всички заинтересовани страни за съответните съществени факти, които стоят в основата на решението дали да се приложат окончателни мерки. Това не засяга член 6.5 от Антидъмпинговото споразумение и член 12.4 от Споразумението за СИМ.
3. Всяка страна прави всичко необходимо, за да могат заинтересованите страни в антидъмпингово или антисубсидийно разследване да защитят напълно интересите си, при условие че не забавя неоправдано провеждането на разследването.
4. Прилага се определението за заинтересовани страни съгласно член 6.11 от Антидъмпинговото споразумение и член 12.9 от Споразумението за СИМ.

ЧЛЕН 5.3

Налагане на антидъмпингови и изравнителни мита

Решението дали антидъмпинговото или изравнителното мито да бъде наложено в пълния размер на дъмпинговия марж или на субсидията или в по-малък размер, се взема от органите на страната вносител в съответствие с правото на тази страна.

ЧЛЕН 5.4

Окончателно решение

Когато взема окончателно решение, всяка страна отчита надлежно информацията, предоставена от всички заинтересовани страни, считани за такива в съответствие с правото на тази страна.

ЧЛЕН 5.5

Неприлагане на разпоредбите за уреждане на спорове

Никоя от страните не прибегва до уреждане на спорове съгласно глава 31 („Уреждане на спорове“) относно тълкуването или прилагането на разпоредбите на настоящия раздел.

РАЗДЕЛ Б

Глобални защитни мерки

ЧЛЕН 5.6

Общи разпоредби

Всяка страна запазва своите права и задължения съгласно член XIX от ГАТТ от 1994 г. и член 5 от Споразумението за селското стопанство, както и съгласно Споразумението за защитните мерки.

ЧЛЕН 5.7

Прозрачност

1. Независимо от член 5.6, страната, която започва разследване за глобална защита или възнамерява да наложи глобални защитни мерки, незабавно предоставя, по искане на другата страна и при условие че същата има значителен интерес, *ad hoc* писмено уведомление с цялата относима информация, довела до започването на разследване за глобална защита или налагането на глобалните защитни мерки, включително относно временните констатации, ако е необходимо. Настоящата разпоредба не засяга член 3.2 от Споразумението за защитните мерки.

2. Страна, която налага глобални защитни мерки, се стреми да ги налага по начин, засягащ във възможно най-малка степен двустранните търговски отношения.
3. За целите на параграф 2, ако една от страните счита, че са налице правните изисквания за налагане на окончателни защитни мерки, и възнамерява да наложи такива мерки, тя уведомява другата страна и ѝ предоставя възможност за провеждане на двустранни консултации. Ако в 30-дневен срок от уведомлението не бъде постигнато удовлетворително решение, страната вносител може да приеме окончателна защитна мярка, подходяща за разрешаване на проблема.
4. За целите на настоящия член се счита, че всяка страна има значителен интерес, ако тя е сред петте най-големи доставчици на внесените стоки през последния период от три години, което се измерва или като абсолютен обем, или като абсолютна стойност.

ЧЛЕН 5.8

Неприлагане на разпоредбите за уреждане на спорове

Никоя от страните не прибегва до уреждане на спорове съгласно глава 31 („Уреждане на спорове“) относно тълкуването или прилагането на разпоредбите на настоящия раздел, отнасящи се до правата и задълженията по Споразумението за СТО.

РАЗДЕЛ В

Двустранни защитни мерки

ПОДРАЗДЕЛ В.1

Общи разпоредби

ЧЛЕН 5.9

Определения

По смисъла на раздел В:

- а) „компетентен разследващ орган“ означава:
 - i) за Европейския съюз това е Европейската комисия; както и
 - ii) за Мексико — Unidad de Prácticas Comerciales Internacionales de la Secretaría de Economía (Звено за международни търговски практики към Министерството на икономиката) или негов правопреемник;

- б) „местна промишленост“ означава по отношение на внесен продукт производителите като цяло на подобни или пряко конкурентни продукти, осъществяващи дейност на територията на една от страните, или онези производители, чието колективно производство на подобни или пряко конкурентни продукти представлява основна част от общото местно производство на тези продукти;
- в) „сходен продукт“ означава продукт, който е идентичен във всяко отношение с разглеждания продукт, или при липсата на такъв продукт — друг продукт, който макар и да не е еднакъв във всяко отношение, притежава характеристики, които в голяма степен са сходни с тези на разглеждания продукт;
- г) „пряко конкурентен продукт“ означава продукт, който може да не е идентичен във всяко отношение, но има висока степен на заменяемост с разглеждания продукт, тъй като изпълнява същите функции²¹;
- д) „сериозна вреда“ означава значително цялостно влошаване на състоянието на местната промишленост;
- е) „заплаха от сериозна вреда“ означава сериозна вреда, която въз основа на факти, а не само на твърдения, предположения или далечна възможност, очевидно е непосредствено предстояща; както и

²¹ В това отношение органите могат да анализират аспекти, като например физическите характеристики на посочените продукти, техническите им спецификации, крайната употреба и каналите за дистрибуция. Този списък от аспекти не е изчерпателен и един или повече от тези фактори не може да бъде от решаващо значение при вземането на решение.

ж) „преходен период“ означава:

- i) период от 10 години, считано от датата на влизане в сила на настоящото споразумение; или
- ii) периодът за премахване на митата за стоките, посочен в графика за премахване на митата на една от страните в приложение 2-А („График за премахване на митата“), при условие че периодът за премахване на митата за съответната стока е 10 или повече години плюс три години.

ЧЛЕН 5.10

Прилагане на двустранна защитна мярка

1. Независимо от раздел Б, ако в резултат на намаляването или премахването на мито по силата на настоящото споразумение стока с произход от една от страните се внася на територията на другата страна в такива увеличени количества, в абсолютно изражение или в сравнение с местното производство, и при такива условия, че се причинява или заплашва да се причини сериозна вреда на местната промишленост, която произвежда подобни или пряко конкурентни продукти, страната вносител може да приеме мерките, предвидени в параграф 2, в съответствие с условията и процедурите, определени в настоящия раздел.

2. Ако са изпълнени условията по параграф 1, страната вносител може единствено да наложи двустранни защитни мерки, с които:

- а) да спре предвиденото в настоящото споразумение по-нататъшно намаляване на ставката на митото върху съответния продукт; или
- б) да увеличи ставката на митото върху съответния продукт до равнище, което не надвишава по-ниската от следните две ставки:
 - i) ставката на митото за най-облагодетелствана нация, прилагана по отношение на продукта и която е в сила към момента на налагане на мярката; или
 - ii) ставката на митото за най-облагодетелствана нация, прилагана по отношение на продукта и която е в сила към датата, непосредствено предхождаща датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

3. Страните споделят разбирането, че нито тарифните квоти, нито количествените ограничения биха били допустима форма на двустранна защитна мярка.

ЧЛЕН 5.11

Условия и ограничения

1. Някоя от страните не може да прилага двустранна защитна мярка:
 - а) освен доколкото и докогато това е необходимо за предотвратяване или справяне със ситуациите, описани в член 5.10 или член 5.15;
 - б) за период, надвишаващ две години; или
 - в) след изтичането на преходния период;

Периодът, посочен в буква б), може да бъде удължен с още година, ако компетентните органи на страната вносител решат по реда на уредените в раздел В процедури, че мярката продължава да бъде необходима за предотвратяване или справяне със ситуациите, описани в член 5.10 или член 5.15, и за улесняване на възстановяването, при условие че общият период на прилагане на защитна мярка, включващ периода на първоначалното прилагане и всяко негово удължаване, не надвишава три години.

2. Страната прилага двустранна защитна мярка единствено за стоки с произход, посочени в приложение 2-А („График за премахване на митата“), които подлежат на преференциално третиране съгласно настоящото споразумение.

3. За да се улеснява възстановяването в ситуация, при която очакваната продължителност на дадена двустранна защитна мярка е повече от една година, страната, прилагаща мярката, през срока на нейното прилагане постепенно либерализира мярката на редовни интервали от време.

4. Когато някоя от страните престане да прилага двустранна защитна мярка, ставката на митото е ставката, която би била в сила за съответния продукт, в съответствие с член 2.4 („Премахване или намаляване на митата“).

ЧЛЕН 5.12

Временни мерки

1. При критични обстоятелства, когато забавянето би причинило труднопоправима вреда, една от страните може да приложи временно двустранна защитна мярка, без да спазва изискванията по член 5.22.1, след като е предварително установено наличието на явни данни за това, че вносът на стока с произход от другата страна се е увеличил в резултат на намаляването или премахването на митата съгласно настоящото споразумение, както и за това, че този внос води или заплашва да доведе до ситуациите, описани в член 5.10 или 5.15.

2. Срокът на прилагане на всяка временна мярка не надвишава 200 дни, като през това време страната се придържа към съответните процедурни правила, установени в подраздел В.2. Страната в най-кратки срокове възстановява всички увеличения на митата, ако последващото разследване, описано в подраздел В.2, не доведе до налагане на окончателна мярка в съответствие с изискванията на членове 5.10 или 5.15. Срокът на действие на всяка временна мярка се зачита като част от срока, посочен в член 5.11.1, буква б). Страната вносител уведомява другата страна при налагането на такива временни мерки и незабавно отнася въпроса до Съвместния комитет за разглеждане, в случай че другата страна поиска това.

ЧЛЕН 5.13

Компенсация и преустановяване на прилагането на отстъпките

1. Всяка от страните, която прилага двустранна защитна мярка, се консултира с другата страна с цел взаимно договаряне на подходяща компенсация за либерализация на търговията под формата на отстъпки, които оказват върху търговията еквивалентен по същество ефект. Страната, прилагаща двустранна защитна мярка, предвижда възможност за провеждането на такива консултации не по-късно от 30 дни, след като е започнала да се прилага двустранната защитна мярка.

2. Ако консултациите по параграф 1 не доведат до постигането на съгласие относно компенсация за либерализация на търговията в срок до 30 дни след началото на консултациите, страната, засегната от двустранната защитна мярка, може да преустанови прилагането на отстъпки, които оказват върху търговията еквивалентен по същество ефект на двустранната защитна мярка на другата страна, не по-късно от 90 дни, след като е започнала да се прилага мярката.
3. Страната, засегната от двустранната защитна мярка, уведомява писмено другата страна най-малко 30 дни преди да преустанови прилагането на отстъпките в съответствие с параграф 2.
4. Задължението за предоставяне на компенсация съгласно параграф 1 и правото на преустановяване на прилагането на отстъпките съгласно параграф 2 изтичат на датата на прекратяване на двустранната защитна мярка.

ЧЛЕН 5.14

Използване на защитни мерки и интервал между мерките

1. Никоя от страните не прилага някоя от защитните мерки, посочени в настоящия раздел, към вноса на продукт, спрямо който по-рано е прилагана такава мярка, освен ако е изтекъл период от време, равен на половината от периода, през който защитната мярка е била прилагана, през непосредствено предхождащия период.

2. Някоя от страните не може да прилага по отношение на един и същи продукт и по едно и също време:

- а) двустранна защитна марка или временна защитна марка съгласно настоящото споразумение; както и
- б) защитна марка съгласно член XIX от ГАТТ от 1994 г. и съгласно Споразумението за защитните мерки.

ЧЛЕН 5.15

Най-отдалечени региони

1. Ако дадена стока с произход от Мексико се внася директно на територията на един или няколко най-отдалечени региона на Европейския съюз в такива увеличени количества и при такива условия, че причинява или заплашва да причини сериозно влошаване на икономическото положение на засегнатия най-отдалечен регион, след като е разгледал алтернативни решения, Европейският съюз може по изключение да наложи защитни мерки, ограничени до територията на съответния най-отдалечен регион.
2. Без да се засяга параграф 1, всички разпоредби на раздел В, приложими към двустранните защитни мерки, се прилагат и за всяка защитна марка, приета по отношение на най-отдалечените региони на Европейския съюз.
3. Двустранна защитна марка, ограничена до най-отдалечените региони на Европейския съюз, се прилага само към стоките, които подлежат на преференциално третиране съгласно настоящото споразумение.

4. За целите на параграф 1 „сериозно влошаване“ означава големи затруднения в сектор на икономиката, произвеждащ сходни или пряко конкурентни продукти. Определянето на сериозното влошаване се основава на обективни фактори, включително следните елементи:

- а) увеличаването на обема на вноса в абсолютен размер или съпоставен с местното производство и с вноса от други източници; както и
- б) въздействието на този внос върху състоянието на засегнатия отрасъл или икономически сектор, включително върху равнището на продажбите, производството, финансовото състояние и заетостта.

ПОДРАЗДЕЛ В.2

Процедурни правила, приложими към двустранните защитни мерки

ЧЛЕН 5.16

Приложимо право

За прилагането на двустранни защитни мерки компетентният разследващ орган спазва разпоредбите на настоящия подраздел, а в случаите, които не са обхванати от настоящия подраздел, прилага правилата, установени съгласно законодателството на съответната страна, доколкото тези правила отговарят на разпоредбите на раздел В.

ЧЛЕН 5.17

Започване на защитна процедура

1. Компетентен разследващ орган може да започне защитна процедура по писмено заявление, подадено от местната промишленост или от нейно име, или при изключителни обстоятелства по своя собствена инициатива. В случая на Европейския съюз посоченото заявление може да бъде подадено от една или повече държави — членки на Европейския съюз, от името на местната промишленост. Заявлението се счита за подадено от местната промишленост или от нейно име, ако се подкрепя от онези местни производители, чието съвкупно производство съставлява повече от 50 % от общото производство на сходните или пряко конкурентните продукти, произведени от онази част от местната промишленост, която изразява подкрепа или несъгласие относно заявлението. Независимо от това процедура по разследване не се започва, ако местните производители, които изрично подкрепят заявлението, съставляват по-малко от 25 % от общото национално производство на сходните или пряко конкурентните продукти, произвеждани от местната промишленост.
2. След като се започне разследването, заявлението, посочено в параграф 1, се предоставя в най-кратки срокове на всеки до когото може да се отнася, с изключение на съдържащата се в него поверителна информация.

3. При започване на защитна процедура компетентният разследващ орган публикува обявление за започване на процедурата в официалния вестник на страната. В обявлението се посочват субектът, който е подал писменото заявление, ако е приложимо, съответната внесена стока, нейната позиция и подпозиция или тарифният номер на артикула, под който е класирана в Хармонизираната система, естеството и времето на решението, което трябва да се вземе, срокът, в който заинтересованите страни могат да представят становищата си писмено и да изпратят информация, мястото, на което може да се направи справка с писменото заявление и всички други нероверлилни документи, подадени в хода на процедурата, както и наименованието, адресът и телефонният номер на офиса за връзка при нужда от допълнителна информация. В случай че компетентният разследващ орган реши да проведе публично изслушване, времето и мястото на това публично изслушване може да бъдат включени в обявлението за започване или да бъдат указани на всеки следващ етап от процедурата, при условие че посоченото обявление се извършва достатъчно по-рано. В случай че не е насрочено публично изслушване в началото на разследването, обявлението за започване включва срока, в който заинтересованите страни може да поискат да бъдат изслушани устно от компетентния разследващ орган.

4. По отношение на защитна процедура, започната въз основа на писмено заявление, подадено от субект, в което се твърди, че то е представително за местната промишленост, компетентният разследващ орган не публикува обявлението за започване съгласно параграф 3, без първо да прецени внимателно дали заявлението отговаря на изискванията на правните му разпоредби и изискванията на параграф 1, както и дали включва основателни доказателства, че вносът на стока с произход от другата страна се е увеличил в резултат на намаляването или премахване на мито по настоящото споразумение и че този внос причинява или заплашва да причини предполагаема сериозна вреда или предполагаемо сериозно влошаване на икономическото положение.

ЧЛЕН 5.18

Разследване

1. Една от страните може да прилага защитна мярка само след като нейният компетентен разследващ орган е провел разследване по реда на процедурите, установени в настоящия подраздел. Разследването трябва да обхваща подходящо публично обявление, предназначено за всички заинтересовани страни, и публични изслушвания или други подходящи средства, чрез които вносители, износители и другите заинтересовани страни могат да представят доказателства и своите становища, включително и възможност за отговор по твърденията на други страни.
2. Всяка страна гарантира, че нейните компетентни разследващи органи ще приключат разследването в срок до една година след датата на неговото започване.

ЧЛЕН 5.19

Определяне на сериозна вреда или опасност от такава и причинно-следствена връзка

1. По време на разследването за установяване дали увеличеният внос е причинил или заплашва да причини сериозна вреда на местната промишленост, компетентният разследващ орган оценява всички съответни обективни и измерими фактори, допринасящи за състоянието на местната промишленост, в частност обем и темп на нарастване на вноса на съответния продукт в абсолютна стойност и относителен размер спрямо местното производство, дял от вътрешния пазар, който представлява увеличеният внос, промени в нивото на продажбите, производство, производителност, използване на капацитета, печалби и загуби и заетост.

2. Не се стига до заключението, че увеличеният внос е причинил или заплашва да доведе до ситуациите, описани в членове 5.10 или 5.15, освен ако при разследването въз основа на обективни данни се докаже, че съществува ясна причинно-следствена връзка между увеличеният внос на съответния продукт и ситуациите, разгледани в членове 5.10 или 5.15. Ако същевременно фактори, различни от увеличеният внос, са причина за ситуациите, описани в членове 5.10 или 5.15, посочената вреда или опасността от такава или сериозното влошаване на икономическото състояние или опасността от него не се отнасят към увеличеният внос.

ЧЛЕН 5.20

Изслушвания

В хода на всяка защитна процедура компетентният разследващ орган:

- а) провежда публично изслушване, след като предостави обявление с достатъчно информация, за да даде възможност на всички заинтересовани страни, считани за такива съгласно законодателството на съответната страна, да се явят лично или чрез адвокат, да представят доказателства и да бъдат изслушани относно сериозната вреда или опасността от такава или относно сериозното влошаване на икономическото състояние или опасността от такова, както и относно подходящото средство за защита; или

- б) като алтернативна възможност, що се отнася до Европейския съюз, компетентният разследващ орган предоставя възможност на всички заинтересовани страни да бъдат изслушани, при условие че са подали писмено заявление в рамките на срока, посочен в обявлението за започване, от което е видно, че има вероятност да бъдат засегнати от резултата от разследването и че има специални причини те да бъдат изслушани устно.

ЧЛЕН 5.21

Поверителна информация

Всяка информация от поверително естество или предоставена като поверителна се третира като такава от компетентния разследващ орган, след като е посочено уважително основание за целта. Такава информация не се оповестява без разрешение на страната, която я е предоставила. От страните, предоставящи поверителна информация, се изисква да представят неповерително обобщение на тази информация или, ако тези страни посочат, че тази информация не може да бъде обобщена — да посочат причините, поради които не може да бъде представено обобщение. Обобщенията трябва да бъдат достатъчно подробни, за да позволят разбиране в приемлива степен на същността на предоставената на поверителна основа информация. Въпреки това, ако компетентният разследващ орган установи, че искането за поверителност не е обосновано и ако съответната страна не иска да оповести информацията или да разреши нейното оповестяване в обобщена или съкратена форма, органът може да не вземе предвид въпросната информация, освен ако бъде доказано по удовлетворителен за него начин от подходящи източници, че информацията е вярна.

ЧЛЕН 5.22

Приемане, уведомяване, консултиране и публикуване

1. Ако една от страните счита, че е налице една от ситуациите, посочени в членове 5.10 или 5.15, тя незабавно отнася въпроса за разглеждане до Съвместния комитет. Той може да даде всякакви препоръки за намиране на решение на възникналата ситуация. Ако Съвместният комитет не отправи препоръки в това отношение или ако не бъде намерено удовлетворително решение в срок до 30 дни, след като въпросът е бил отнесен до него, страната вносител може да приеме двустранната защитна мярка, подходяща за намирането на решение за ситуацията в съответствие с раздел В.
2. Компетентният разследващ орган предоставя на страната износител цялата необходима информация, която включва данни за сериозна вреда или опасността от такава или за сериозно влошаване или опасността от такова в икономическата ситуация, причинена от увеличения внос, точно описание на съответния продукт и предложената двустранна защитна мярка, предложената дата на налагане и очакваната продължителност на предложената двустранна защитна мярка.
3. Всяка от страните в най-кратки срокове уведомява писмено другата страна, когато:
 - а) започва да прилага двустранна защитна процедура съгласно раздел В;
 - б) решава да приложи временна двустранна защитна мярка;

- в) установява наличието на сериозна вреда или опасността от такава или сериозно влошаване на икономическото състояние или опасността от такава, причинени от увеличения внос съгласно член 5.19;
- г) решава да прилага или удължава срока на двустранна защитна мярка; както и
- д) когато решава да измени приета по-рано двустранна защитна мярка.

4. Ако една от страните направи уведомление съгласно параграф 3, буква а), посоченото уведомление включва:

- а) копие от публичната версия на заявлението и приложенията към него или, в случай на разследвания, започнати по инициатива на компетентния разследващ орган, от съответните документи, показващи, че са изпълнени изискванията на член 5.17, както и въпросник, в който подробно се описват точките, по които заинтересованите страни трябва да предоставят информация; както и
- б) точно описание на съответната внасяна стока.

5. Ако някоя от страните направи уведомление съгласно параграф 3, букви б) или в), тя включва копие от публичната версия на нейното решение и ако е приложимо, от документа, предоставящ техническите мотиви, на които се основава решението.

6. Ако една от страните направи уведомление съгласно параграф 3, буква г) относно прилагането или удължаването на двустранна защитна мярка, тя включва в посоченото уведомление:

- а) копие от публичната версия на решението си и ако е приложимо, от документа, предоставящ техническите мотиви, на които се основава решението;
- б) данни за сериозна вреда или опасността от такава или сериозно влошаване на икономическото състояние или опасността от такова, причинени от увеличения внос на стока с произход от другата страна в резултат на намаляването или премахването на митото съгласно настоящото споразумение;
- в) точно описание на стоката с произход, която е предмет на двустранната защитна мярка, включително нейната позиция, подпозиция или тарифна линия, по която е класирана в Хармонизираната система;
- г) точно описание на прилаганата или удължената двустранна защитна мярка;
- д) началната дата на прилагане на двустранната защитна мярка, очакваната ѝ продължителност и ако е приложимо, график за постепенна либерализация на мярката; както и
- е) в случай на удължаване на двустранната защитна мярка — доказателство, че засегнатата местна промишленост се възстановява.

7. По искане на страната, засегната от двустранната защитна процедура съгласно раздел В, другата страна провежда консултации с отправилата искането страна за преглед на уведомлението, направено съгласно параграф 3, буква а) или б).
8. Страната, която възнамерява да приложи или удължи дадена двустранна защитна мярка, уведомява другата страна и дава възможност за провеждане на предварителни консултации за обсъждане на възможното прилагане или удължаване на мярката. Ако в 30-дневен срок от уведомлението не бъде постигнато удовлетворително решение, първата страна може да приложи или да удължи тази мярка.
9. Компетентният разследващ орган също така публикува своите констатации и мотивирани заключения по всички относими фактически и правни въпроси в официалния вестник на съответната страна, включително и описание на внесената стока и ситуацията, довела до налагане на мерки в съответствие с член 5.10 или член 5.15, причинно-следствената връзка между тази ситуация и увеличения внос, както и формата, нивото и продължителността на мерките.
10. Компетентните разследващи органи третираат всяка поверителна информация в пълно съответствие с член 5.21.

ГЛАВА 6

САНИТАРНИ И ФИТОСАНИТАРНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 6.1

Определения

1. За целите на настоящата глава:
 - а) „компетентни органи“ означава компетентните органи на всяка страна, посочени в приложение 6-А („Компетентни органи“);
 - б) „спешна мярка“ означава санитарна или фитосанитарна мярка, която се прилага от страната вносител по отношение на стоки на другата страна за решаване на неотложен проблем, свързан с живота на хора, животни или растения или с опазването на здравето, който възниква или заплашва да възникне в страната вносител; както и
 - в) „Комитет по СФМ към СТО“ означава Комитетът по санитарни и фитосанитарни мерки, създаден съгласно член 12 от Споразумението за СФМ.

2. За настоящата глава се прилагат определения в приложение А към Споразумението за СФМ, както и тези на Кодекс алиментариус (Codex), Световната организация по здравеопазване на животните (наричана по-нататък „WOAH“) и Международната конвенция по растителна защита, подписана в Рим на 6 декември 1951 г. (наричана по-нататък „МКРЗ“).

ЧЛЕН 6.2

Цели

Целите на настоящата глава са, както следва:

- а) да се опазват животът или здравето на хората, животните или растенията на териториите на страните, като същевременно се улеснява търговията между тях;
- б) да се засилва и насърчава прилагането на Споразумението за СФМ;
- в) да се подобряват комуникацията, консултациите и сътрудничеството между страните, по-специално между техните компетентни органи;
- г) да се гарантира, че санитарните и фитосанитарните мерки, прилагани от страните, не създават ненужни пречки пред търговията;

- д) да се подобрява последователността, сигурността и прозрачността на санитарните и фитосанитарните мерки на всяка страна и тяхното прилагане; както и
- е) да се насърчава разработването и приемането на международни стандарти, насоки и препоръки от съответните международни организации и да се засили тяхното прилагане от страните.

ЧЛЕН 6.3

Обхват

Настоящата глава се прилага за всички санитарни и фитосанитарни мерки на страните, които може пряко или непряко да засегнат търговията между тях.

ЧЛЕН 6.4

Връзка със Споразумението за СФМ

Страните потвърждават взаимните си права и задължения съгласно Споразумението за СФМ.

ЧЛЕН 6.5

Ресурси за изпълнение

Всяка страна използва необходимите ресурси за ефективно прилагане на настоящата глава.

ЧЛЕН 6.6

Еквивалентност

1. Страните потвърждават, че признаването на еквивалентността на санитарните и фитосанитарните мерки на другата страна е важно средство за улесняване на търговията.
2. Страната вносител признава санитарните и фитосанитарните мерки на страната износител за еквивалентни на нейните собствени мерки, ако страната износител докаже обективно на страната вносител, че с въпросните мерки се постига подходящото равнище на санитарна и фитосанитарна защита за страната вносител.
3. Страната вносител има право да вземе крайно решение за това дали с конкретна санитарна или фитосанитарна мярка, прилагана от страната износител, се постига подходящото равнище на санитарна и фитосанитарна защита.

4. Когато оценява или взема решение за еквивалентността на някоя от мерките на другата страна, всяка от страните взема предвид, наред с другото, и ако е уместно:

- а) решенията на Комитета по СФМ към СТО;
- б) дейността на съответните международни организации;
- в) всички знания и предишен опит в търговията с другата страна; както и
- г) информацията, предоставена от другата страна.

5. За оценката, решението и запазването на еквивалентността всяка страна се основава на стандартите, насоките и препоръките на съответните международни органи по стандартизация или, ако е целесъобразно, на оценка на риска.

6. Страната вносител започва в най-кратки срокове оценка, за да вземе решение относно еквивалентността, ако получи искане за оценка на еквивалентността от другата страна, което е подкрепено с изискваната информация.

7. Когато страната вносител приключва оценката на еквивалентността, тя уведомява в най-кратки срокове другата страна за решението си.

8. Когато страната вносител е взела решение, че признава мярката на страната износител за еквивалентна, страната вносител предприема в най-кратки срокове необходимите законодателни или административни мерки за прилагане на признаването.
9. Без да се засяга член 6.16, ако една от страните възнамерява да приеме, измени или отмени мярка, която подлежи на решение относно еквивалентността, засягащо търговията между страните, тази страна:
- а) уведомява другата страна за намерението си на подходящ ранен етап, когато всички коментари, представени от другата страна, може да бъдат взети под внимание;
 - б) предоставя, по искане на другата страна, информация и обосновка относно предвидените промени.
10. Страната вносител запазва своето признаване на еквивалентността за времето, в което мярката, която подлежи на предвидената промяна, остава в сила.
11. Страните обсъждат предвидените изменения, съобщени съгласно параграф 9, буква а), по искане на една от страните. Без ненужно забавяне страната вносител извършва преглед на всяка информация, предоставена съгласно параграф 9, буква б).

12. Ако една от страните приеме, измени или отмени санитарна или фитосанитарна мярка, която подлежи на решение относно еквивалентността от другата страна, страната вносител продължава да признава еквивалентността, при условие че мерките на страната износител по отношение на продукта продължават да постигат подходящото равнище на санитарна или фитосанитарна защита на страната вносител. Страните обсъждат в най-кратки срокове решението, взето от страната вносител, по искане на една от страните.

ЧЛЕН 6.7

Оценка на риска

1. Страните отчитат значимостта на това да се гарантира, че техните съответни санитарни и фитосанитарни мерки се основават на научни принципи и отговарят на относимите международни стандарти, насоки и препоръки.
2. Ако една от страните счита, че някоя от санитарните или фитосанитарните мерки, приета или оставена в сила от другата страна, ограничава или има потенциал да ограничи нейния износ и тази мярка не се основава на относим международен стандарт, насока или препоръка или не съществува относим стандарт, насока или препоръка, тази страна може да поиска информация от другата страна. Получилата искането страна предоставя на отправилата искането страна разяснение за причините относно тази мярка и относимата информация, свързана с нея.

3. Ако съответните научни доказателства са недостатъчни, страната може временно да приеме санитарна или фитосанитарна мярка въз основа на налична подходяща информация, включително информация от съответните международни организации. При такива обстоятелства тази страна полага усилия за получаване на допълнителна информация, необходима за по-обективна оценка на риска, и преразглежда санитарната или фитосанитарната мярка в разумно обоснован срок.

4. Като се отчитат правата и задълженията на страните съгласно съответните разпоредби на Споразумението за СФМ, нито една от разпоредбите в настоящата глава не може да се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните да:

- а) установява равнището на санитарна или фитосанитарна защита, което определя за подходящо в съответствие с член 5 от Споразумението за СФМ;
- б) установява или оставя в сила процедура за одобряване, която изисква извършването на оценка на риска, преди тази страна да предостави на даден продукт достъп до своя пазар; или
- в) приема или оставя в сила санитарни или фитосанитарни предпазни мерки в съответствие с член 5, параграф 7 от Споразумението за СФМ.

5. Всяка страна гарантира, че не прави произволно или неоправдано разграничаване между страните чрез своите санитарни и фитосанитарни мерки, когато преобладават идентични или сходни условия. Никоя от страните не прилага санитарни и фитосанитарни мерки по начин, който би представлявал прикрито ограничение на търговията между страните.

6. Всяка от страните, която извършва оценка на риска:
- а) взема предвид съответните насоки на Комитета по СФМ към СТО и международните стандарти, насоки и препоръки;
 - б) разглежда възможностите за управление на риска, които не са по-ограничителни за търговията, отколкото е необходимо за постигане на равнището на санитарна или фитосанитарна защита, което е определено за подходящо в съответствие с член 5, параграф 3 от Споразумението за СФМ, като се вземе предвид техническата и икономическата осъществимост, както и
 - в) взема предвид целта за свеждане до минимум на отрицателните ефекти върху търговията при определяне на подходящото равнище на санитарна или фитосанитарна защита в съответствие с член 5, параграф 4 от Споразумението за СФМ, и избира вариант за управление на риска, който не е по-ограничителен за търговията, отколкото е необходимо за постигане на санитарната или фитосанитарната цел, като се вземе предвид техническата и икономическата осъществимост.
7. По искане на страната износител страната вносител уведомява първата страна за напредъка, постигнат по отношение на конкретната оценка на риска във връзка с искане за достъп до пазара на страната износител, както и за всяко забавяне, което може да възникне по време на процеса.

8. Без да се засяга член 6.16, никоя от страните не спира вноса на продукт от другата страна единствено поради това, че страната предприема преглед на своите санитарни или фитосанитарни мерки, при условие че страната вносител е разрешила вноса на този продукт на другата страна към момента на започване на прегледа.

ЧЛЕН 6.8

Приспособяване към регионалните условия, включително райони, свободни от вредители или болести, и райони с ниска степен на разпространение на вредители или болести

Общи положения

1. Страните отчитат, че адаптирането на санитарните и фитосанитарните мерки към регионалните условия, свързани с вредители или болести, е важно средство за защита на живота или здравето на животните и растенията и за улесняване на търговията.
2. Страните отчитат концепциите за районите, свободни от вредители или болести, и районите с ниска степен на разпространение на вредители или болести. Определянето на подобни райони следва да се основава на фактори, като география, екосистеми, епидемиологичен надзор и ефективността на санитарния или фитосанитарния контрол.

3. Страната износител, която заявява, че дадени райони на нейна територия са свободни от вредители и болести или са с ниска степен на разпространение на вредители или болести, предоставя необходимите доказателства за целта, за да се покаже обективно на страната вносител, че тези райони са и ще продължат да бъдат райони, свободни от вредители или болести, или съответно райони с ниска степен на разпространение на вредители или болести. За тази цел, при поискване от страната вносител, страната износител предоставя в разумна степен достъп за целите на провеждането на инспекции, изпитвания и други приложими процедури.

4. При определяне на районите, посочени в параграф 2, чрез решения за регионализация, страните вземат предвид съответните насоки на Комитета по СФМ към СТО и основават своите мерки на международните стандарти, насоки и препоръки или, в случай че те не постигнат подходящото равнище на санитарна или фитосанитарна защита на страната, на оценка на риска, съответстваща на обстоятелствата.

5. За определяне на районите, посочени в параграф 2, страната вносител взема предвид всяка относима информация и предишен опит с органите на страната износител.

6. Страната вносител може да прецени, че е възможно да се използва ускорен процес за оценка на искане от страната износител за признаване на райони, свободни от вредители или болести, или райони с ниска степен на разпространение на вредители или болести.

7. Ако страната износител не е съгласна с преценката на страната вносител, последната предоставя обосновка на страната износител.

8. По искане на страната вносител страната износител предоставя пълно разяснение и подкрепящи данни за преценките и решенията по силата на настоящия член. Докато текат тези процеси, страните се стремят да избегнат ненужни смущения в търговията.

Животни, животински продукти и странични животински продукти

9. Страните отчитат принципа на зонирание, който се съгласяват да прилагат в търговията си. Страните също така отчитат определения от WOAH официален здравен статус на животните.

10. Обикновено страната вносител определя здравния статус на животните на страната износител въз основа на доказателствата, предоставени от страната износител, в съответствие със Споразумението за СФМ, Здравния кодекс на WOAH за сухоземните животни и Здравния кодекс на WOAH за водните животни.

11. Страната вносител извършва оценка на всяка допълнителна информация, получена от страната износител, без ненужно забавяне, обикновено в срок до 90 дни след получаване на тази информация. Страната вносител може да поиска от страната износител проверка на място и извършва всяка проверка в съответствие с принципите, определени в член 6.11, и в срок до 90 дни след получаване от страната износител на искането за проверка, освен ако между страните е договорено друго.

12. Страните отчитат концепцията за компартиментализация и се договарят да си сътрудничат по този въпрос.

Растения и растителни продукти

13. Страните признават концепциите за райони, свободни от вредители, места на производство, свободни от вредители, и производствени обекти, свободни от вредители, както и райони с ниско разпространение на вредители като средство за защита на живота или здравето на растенията, както и за улесняване на търговията, както е посочено в съответните Международни стандарти за фитосанитарни мерки на МКРЗ (наричани по-нататък „ISPM“), които те се съгласяват да прилагат за стоките, търгувани помежду им.

14. По искане на страната износител, когато страната вносител приема или оставя в сила фитосанитарни мерки, тя взема предвид районите, свободни от вредители, местата на производство, свободни от вредители, и производствените обекти, свободни от вредители, както и районите с ниско разпространение на вредители, установени от страната износител в съответствие със съответните международни стандарти, насоки и препоръки.

15. Страната износител установява районите, свободни от вредители, местата на производство, свободни от вредители, и производствените обекти, свободни от вредители, както и районите с ниско разпространение на вредители и предоставя тази информация на другата страна. При поискване страната износител предоставя пълно разяснение и подкрепящи данни в съответствие със съответните ISPM или по друг начин, ако е целесъобразно.

16. Без да се засяга член 6.16, обикновено страната вносител определя фитосанитарния статус в страната износител или в части от нея според информацията, предоставена от страната износител в съответствие със Споразумението за СФМ и съответните ISPM.

17. Страната вносител извършва оценка на всяка допълнителна информация, получена от страната износител, без ненужно забавяне, обикновено в срок до 90 дни след получаване на тази информация. Страната вносител може да поиска от страната износител проверка на място и извършва всяка проверка в съответствие с принципите, определени в член 6.11, и в срок до 6 месеца след получаване от страната износител на искането за проверка, освен ако между страните е договорено друго. При постигане на споразумение за различен период страните вземат предвид биологията на вредителя и съответната култура.

ЧЛЕН 6.9

Прозрачност

1. Страните отчитат значението на редовния обмен на информация относно своите санитарни и фитосанитарни мерки и на предоставянето на възможност на другата страна да коментира предложените от едната страна санитарни и фитосанитарни мерки.
2. При прилагане на настоящия член всяка страна взема предвид съответните насоки на Комитета по СФМ към СТО и международните стандарти, насоки и препоръки.

3. Освен в случаите, когато възникват или съществува опасност да възникнат неотложни проблеми, свързани с живота и защитата на общественото здраве на хората, животните или растенията, или когато става въпрос за мярка, улесняваща търговията, всяка от страните уведомява за предложена санитарна или фитосанитарна мярка, която може да засегне търговията между страните, като обикновено дава възможност на другата страна да предостави писмени коментари в рамките на поне 60 дни след уведомлението. Ако е осъществимо и целесъобразно, тази страна следва да позволи повече от 60 дни за коментари и да вземе предвид всяко разумно искане от другата страна за удължаване на срока за коментари. При поискване страната отговаря по подходящ начин на писмените коментари на другата страна.

4. Страните:

- а) се стремят към прозрачност по отношение на санитарните и фитосанитарните мерки, приложими към търговията;
- б) задълбочават взаимното разбиране на санитарните или фитосанитарните мерки на всяка страна и тяхното прилагане; както и
- в) обменят информация по въпроси, свързани с подготвянето и прилагането на санитарни или фитосанитарни мерки с оглед свеждане до минимум на отрицателните последици за търговията между страните.

5. При поискване от едната страна другата предоставя информация обикновено в срок до 15 дни след получаване на искането, която е свързана с:

- а) изискванията при внос, приложими при вноса на специфични продукти; както и
- б) напредъка по отношение на заявлението за одобряване на специфични продукти.

6. Посочената в параграф 4, буква в) и параграф 5 информация, се счита за предоставена, ако е била достъпна чрез уведомление до СТО в съответствие със съответните правила и процедури или ако е била безплатно и публично достъпна на официален уебсайт на страната.

7. Всяка от страните предоставя при поискване от другата страна относимата информация, която страната е възнамерявала да използва за разработване на предложената мярка, ако е целесъобразно и доколкото се позволява от изискванията на страната, която предоставя информацията, във връзка с поверителността и неприкосновеността на личния живот.

8. Всяка от страните може да поиска от другата страна да се обсъдят, ако е целесъобразно и осъществимо, всякакви опасения, свързани с търговията, във връзка с предложена санитарна или фитосанитарна мярка и с наличието на значително по-малко ограничаващи търговията алтернативи за постигане на целта на тази мярка.

9. Всяка страна публикува, за предпочитане в електронен формат, обявления за санитарни или фитосанитарни мерки в официален вестник или на уебсайт.

10. Всяка страна гарантира, че в текста или в обявлението за санитарна или фитосанитарна мярка се посочва датата, на която мярката влиза в сила, и правното основание за мярката.
11. Страната износител уведомява своевременно и по подходящ начин страната вносител:
- а) за значителен санитарен или фитосанитарен риск, свързан с текущата търговия;
 - б) за неотложни ситуации, при които промяна в здравния статус на животно или растение на територията на страната износител може да засегне текущата търговия;
 - в) за значими промени в статуса по отношение на вредители или болести, като например наличието на вредители или болести и промените, свързани с тях, включително прилагането на решения за регионализация; както и
 - г) за значителни промени по отношение на безопасността на храните, управлението на вредителите или болестите, политиките или практиките за контрол или ликвидиране, които може да засегнат текущата търговия.
12. Ако е осъществимо и целесъобразно, всяка от страните следва да осигури период от над шест месеца между датата на публикуване на санитарна или фитосанитарна мярка, която може да засегне търговията между страните, и датата, на която мярката влиза в сила, освен ако мярката е предназначена за решаване на неотложен проблем във връзка с живота на хората, животните или растенията или защитата на здравето им или мярката е с улесняващ търговията характер.
13. При поискване от едната страна другата предоставя информация за всички санитарни или фитосанитарни мерки, които са свързани с вноса на продукти на нейната територия.

ЧЛЕН 6.10

Улесняване на търговията

Процедури за одобряване

1. Страните отчитат, че всяка страна има правото да разработва и прилага процедури за одобряване, за да гарантира постигане на подходящото равнище на санитарна и фитосанитарна защита на страната вносител, като същевременно свежда до минимум отрицателните ефекти върху търговията.
2. Всяка страна гарантира, че всички санитарни и фитосанитарни процедури за одобряване, които засягат търговията между страните:
 - а) са предприети и изпълнени без ненужно забавяне; както и
 - б) не се провеждат по начин, който би представлявал произволна или необоснована дискриминация срещу другата страна.
3. Всяка страна се стреми да гарантира, че изнасяните за другата страна продукти отговарят на подходящото равнище на санитарна или фитосанитарна защита на страната вносител. За тази цел страната износител установява и прилага подходящи мерки за контрол, включително основани на риска проверки на място, когато е целесъобразно. Страната вносител може да изиска от съответния компетентен орган на страната износител да докаже обективно и по удовлетворителен за страната вносител начин, че изискванията ѝ за внос са изпълнени.

4. Ако страната вносител изисква даден продукт да бъде одобрен преди вноса, при поискване от страната износител първата страна в най-кратки срокове предоставя информация относно санитарните и фитосанитарните процедури за внос. Страната вносител гарантира по-специално, че:

- а) стандартният срок за провеждане на всяка процедура се публикува или че очакваният срок за провеждане се съобщава на страната износител при поискване;
- б) при получаване на искане компетентният орган на страната вносител в най-кратки срокове разглежда изчерпателността на документацията и уведомява по точен и пълен начин страната износител за всички липсващи елементи;
- в) компетентният орган на страната вносител предава на страната износител възможно най-скоро резултатите от процедурата по точен и пълен начин, за да може при необходимост да бъдат предприети коригиращи действия
- г) компетентният орган на страната вносител извършва дори ако в заявлението липсват елементи и доколкото е възможно, процедурата, ако страната износител изиска това; както и
- д) при поискване компетентният орган на страната вносител уведомява страната износител за етапа, в който се намира процедурата, включително разяснения за всяко забавяне.

5. Ако една от страните изисква оценка на риска за процеса за одобряване, при нормални обстоятелства тази страна предоставя тази оценка на риска в най-кратки срокове и обикновено в срок до една година след датата на получаване на изискваната информация относно износа на продукта.
6. Всяка страна се стреми да прилага разумни срокове за всички етапи от своите процеси за одобряване и веднага започва тези процеси при получаване на заявление от другата страна.
7. Всяка страна избягва ненужното дублиране и административната тежест по отношение на:
- а) всяка документация, информация или действие, които изисква от заявителя като част от своите процеси за одобряване; както и
 - б) всяка информация, която страната оценява като част от процесите за одобряване.
8. Всяка страна предоставя в най-кратки срокове всички изменения в изискваните от нея процеси за одобряване или свързаните с тях изисквания. Освен при надлежно обосновани обстоятелства, свързани с нейното равнище на защита, всяка страна осигурява преходен период между публикуването на всякакви промени в своите процеси за одобряване или свързаните с тях изисквания и тяхното влизане в сила, за да даде възможност на другата страна да се запознае с тези промени и да се адаптира към тях. Всяка страна се стреми да се приспособи и да избегне удължаването на процеса за одобряване за заявленията, подадени преди публикуване на измененията. Ако изменението на процесите за одобряване намаля тежестта, влизането в сила не се забавя ненужно.

9. При поискване всяка от страните предоставя своевременно на другата страна информация за етапа, в който се намира процедурата за одобряване.

Специфични условия, свързани със здравето на растенията

10. В съответствие с приложимите стандарти, по които е постигнато съгласие съгласно МКРЗ, всяка страна поддържа адекватна информация за своя статус по отношение на вредителите, която може да включва програми за наблюдение, ликвидиране и ограничаване и резултатите от тях, за да се подпомогне категоризирането на вредителите и да се обосноват фитосанитарните мерки при внос.

11. Всяка страна се стреми да изготвя и актуализира списък на регулираните вредители за продукти, за които съществува опасение от фитосанитарно естество. Списъкът съдържа:

- а) карантинните вредители, които не се срещат на нито една част от нейната територия;
- б) наличните карантинни вредители, които не са широко разпространени и са под официален контрол; както и
- в) регулираните некарантинни вредители.

12. Всяка страна ограничава своите изисквания за внос на растения или растителни продукти, за които съществува опасение от фитосанитарно естество, до мерки, гарантиращи отсъствието на регулирани вредители. Посочените изисквания за внос се прилагат за цялата територия на страната износител, като се вземат предвид регионалните условия.

13. Пратките с продукти, за които съществуват фитосанитарни мерки, се приемат въз основа на адекватни гаранции, предоставени от страната износител без програми за предварително решение. Въз основа на системен подход страната вносител може да прехвърля на компетентния орган на страната износител свързани дейности за търговията с продукти.

14. Страните приемат само фитосанитарни мерки, които са технически обосновани, са в съответствие с респективния риск от вредители и представляват възможно най-малко ограничителните мерки.

15. За прилагането на параграфи 10—14 страните вземат предвид съответните ISPM.

Специфични санитарни и фитосанитарни изисквания при внос

16. Ако има налични няколко санитарни или фитосанитарни мерки за постигане на подходящото равнище на защита на страната вносител, при поискване от страната износител страните започват технически диалог с цел да се избегнат ненужни нарушения на търговията и да се избере най-практичното решение.

ЧЛЕН 6.11

Одити

1. За да определя способността на страната износител да предоставя необходимите гаранции и да спазва санитарните и фитосанитарните мерки на страната вносител, последната има право да извършва одит, като се спазват разпоредбите на настоящия член, на компетентните органи и свързаните или определените системи за проверки на страната износител.
2. Страната вносител може да прецени, че е необходимо да се извърши одит, който да представлява един от инструментите за оценка на официалните системи за проверка и сертифициране на страната износител. При този одит се следва системен подход, за който се разчита на разглеждането на извадка от системни процедури, документи или записи и когато е необходимо, на проверки на място на съоръженията в обхвата на одита.
3. Одитите се съсредоточават основно върху оценка на ефективността на официалните системи за проверка и сертифициране, както и на капацитета на страната износител да спазва санитарните и фитосанитарните изисквания за внос и свързаните с тях мерки за контрол, а не върху оценка на конкретни учреждения или съоръжения, за да се определя способността на компетентните органи на страната износител да контролират и да запазват контрола, както и да предоставят необходимите гаранции на страната вносител.

4. При извършване на одит страната вносител взема предвид съответните насоки на Комитета по СФМ към СТО и действа съгласно съответните международни стандарти, насоки и препоръки.

5. Страната вносител определя естеството и честотата на одитите, като взема предвид присъщите рискове, свързани с продукта, резултатите от минали проверки на вноса и друга налична информация, като например одити и проверки, извършени от компетентния орган на страната износител.

6. Всяка страна се стреми да намали честотата и броя на одитите. Ако страната вносител счете за необходимо да приложи одит като един от инструментите за оценка на официалните системи за проверка и сертифициране на страната износител, както и на капацитета на страната износител да спазва санитарните и фитосанитарните изисквания за внос и свързаните с тях мерки за контрол, се прилага следното:

а) при първо искане за износ на конкретен продукт страната вносител извършва одит на представителна извадка от другата страна; както и

б) при всяко последващо искане за износ на същия продукт, с цел съкращаване на времето на процедурата за одобряване, страната вносител извършва одит на страната износител само при надлежно обосновани обстоятелства. Ако страната вносител извършва одит, тя предоставя разяснения на страната износител.

7. Преди одита компетентните органи на страната вносител и на страната износител обсъждат и определят одитна програма:

- а) обосновката, както и целите и обхвата на одита;
- б) критериите или изискванията, по които ще бъде оценявана страната износител; както и
- в) направлението и процедурите за провеждане на одита.

Освен ако между страните е договорено друго, страната вносител предоставя одитната програма на страната износител поне 30 дни преди одита.

8. Страната вносител предоставя писмено на страната износител информация за резултатите от одита чрез одитен доклад, съдържащ констатациите, заключенията и препоръките.

9. Страната вносител предоставя проекта на одитния доклад на страната износител обикновено в рамките на 30 дни след приключване на одита.

10. Страната вносител предоставя на страната износител възможност за коментари по констатациите от одита. Страната вносител може да вземе предвид всички тези коментари, преди да е направила заключения и да е предприела някакво действие. Страната вносител представя на страната износител окончателен писмен доклад обикновено в срок до два месеца след датата на получаване на тези коментари.

11. Страната износител уведомява страната вносител за всички коригиращи действия, които са предприети въз основа на констатациите и заключенията на страната вносител.
12. Всяка страна гарантира, че са въведени процедури, за да се предотвратява оповестяването на поверителна информация, получена по време на одит на компетентните органи на страната износител, включително процедури за отстраняване на всякаква поверителна информация от окончателния одитен доклад, преди той да стане публично достъпен.
13. Всички мерки, предприети в резултат на одити, са пропорционални на установените рискове и не ограничават търговията в по-голяма степен от необходимото за постигане на подходящото равнище на санитарна или фитосанитарна защита на страната вносител. При поискване и в съответствие с член 6.19 се провеждат консултации относно ситуацията. Страните вземат предвид всяка информация, предоставена в рамките на тези консултации.
14. Всяка страна поема собствените си разходи, свързани с одита.

ЧЛЕН 6.12

Проверки на вноса

1. Всяка страна гарантира, че нейните проверки на вноса са основани на риска, извършват се без ненужно забавяне и се прилагат по пропорционален и недискриминационен начин.

2. Всяка страна гарантира, че изнасяните за другата страна продукти отговарят на санитарните и фитосанитарните изисквания на страната вносител.
3. При поискване всяка страна предоставя на другата страна информация за своите процедури за внос, включително честотата на проверките на вноса по отношение на санитарните и фитосанитарните мерки, както и факторите, които счита за определящи рисковете, свързани с вноса.
4. Ако при проверка на вноса се установи, че някой продукт не отговаря на съответните изисквания за внос, страната вносител:
 - а) извършва действията си въз основа на оценка на съответния риск и гарантира, че действието не ограничава търговията в по-голяма степен от необходимото за постигане на подходящото си равнище на санитарна или фитосанитарна защита;
 - б) уведомява вносителя или неговия представител за причините за несъответствието, за правното основание за действието и ако е целесъобразно, за мястото за унищожаване на посочената пратка; както и
 - в) дава на вносителя или на негов представител възможността да предостави допълнителна информация, за да подпомогне страната при вземането на решение.

5. Ако една от страните забрани или ограничи вноса на стока на другата страна въз основа на отрицателен резултат от проверка на вноса, в съответствие със своето законодателство и при поискване от компетентния орган на страната износител или оператора, отговорен за пратката, страната вносител съобщава писмено по обичайните канали причината за забраната или ограничението, правното основание или разрешението за действието и ако е целесъобразно, информация за мястото за унищожаване на посочената пратка²².
6. Ако отхвърлената пратка е придружена от санитарен или фитосанитарен сертификат, страната вносител уведомява компетентния орган на страната износител и предоставя цялата необходима информация, включително правното основание за действието, подробни лабораторни резултати и методи. Страната вносител поддържа физическа и електронна документация относно идентифицирането, събирането, вземането на проби, транспортирането и съхранението на пробите и аналитичните методи, използвани върху пробата. Страната вносител също така уведомява вносителя или неговия представител относно унищожаването на тази пратка. В случай на установяване на вредители в уведомлението вредителят се посочва на ниво видове, когато това е осъществимо.
7. Ако страната вносител установи, че съществува значителен траен или повтарящ се модел на несъответствие със санитарна или фитосанитарна мярка, страната вносител уведомява страната износител за несъответствието.

²² От съображения за правна сигурност се уточнява, че нито една от разпоредбите в настоящия член не възпрепятства страната вносител да унищожава пратка, за която е установено, че има инфекциозен патоген или вредител, който може, ако не бъдат предприети неотложни действия, да се разпространи и да причини вреда във връзка с живота или здравето на хората, животните или растенията на територията на тази страна.

8. Независимо от параграф 6, при поискване страната вносител предоставя на страната износител наличната информация относно стоки от страната износител, за които е установено, че не отговарят на санитарна или фитосанитарна мярка на страната вносител.

9. Някоя от таксите, наложени по отношение на някоя от процедурите за проверка и осигуряване на изпълнението на санитарни или фитосанитарни мерки, не може да бъде по-висока от действителните разходи по услугата.

ЧЛЕН 6.13

Сертифициране

1. Ако една от страните изисква санитарен или фитосанитарен сертификат за внос на стока, този сертификат се основава на международните стандарти на Кодекс алиментариус, МКРЗ и ВОАН.

2. Всяка страна гарантира, че нейните сертификати, включително всички удостоверения, са изготвени по начин, чрез който се избягва налагането на ненужна тежест за търговията между страните.

3. При поискване страната вносител в най-кратки срокове предоставя на другата страна информация за изискваните за конкретен продукт сертификати.

4. Страните засилват сътрудничеството си при разработване на образци на сертификати с оглед намаляване на административната тежест и улесняване на достъпа до съответните си пазари.

5. Страните насърчават прилагането на електронно сертифициране и други технологии за улесняване на търговията помежду си.

6. Всяка страна приема обмена на оригинални сертификати или на хартиен носител или чрез сигурен метод за електронно предаване на данни, който предлага еквивалентна гаранция за сертифициране. Страната износител може да предоставя електронен официален сертификат, ако страната вносител прецени, че са осигурени еквивалентни гаранции за сигурност, включително употребата на електронен подпис и гаранция за автентичността на документа.

ЧЛЕН 6.14

Прилагане на санитарните и фитосанитарните мерки

1. Без да се засяга член 6.8, всяка страна прилага своите санитарни или фитосанитарни мерки на територията на другата страна.

2. С цел избягване на произволна или необоснована дискриминация същите изисквания за внос се прилагат на територията на страната износител, когато съществуват идентични или сходни санитарни или фитосанитарни условия.

3. При първо искане за износ на конкретен продукт страната вносител започва в най-кратки срокове процедура за одобряване на заявление на другата страна или, в зависимост от случая, на една държава — членка на Европейския съюз, или на група държави — членки на Европейския съюз. Процедурата за одобряване следва процедурата, предвидена в член 6.10, като при наличието на идентични или сходни санитарни или фитосанитарни условия заявлението от група държави членки не отнема повече време от заявлението на една държава членка.

4. При последващо искане за износ, свързано със същия продукт, страната вносител одобрява заявлението не по-късно от шест месеца след получаване на искането, освен в надлежно обосновани случаи. Исканията за информация се ограничават до необходимото, като при тях се взема предвид информацията, която вече е на разположение на страната вносител, като например информация за законодателната рамка и предходни одитни доклади.

ЧЛЕН 6.15

Премахване на ненужните мерки за контрол

1. Страните отчитат, че страната износител е отговорна за гарантиране на това, че учрежденията, съоръженията и продуктите, отговарящи на условията за износ, изпълняват приложимите санитарни изисквания на страната вносител.

2. Ако страната вносител поддържа списък на одобрените учреждения или съоръжения за внос на конкретна стока, при поискване от страната износител, което е придружено от съответните гаранции, страната вносител одобрява без предварителна проверка учреждение или съоръжение, разположено на територията на страната износител, при спазване на следните условия и процедури:

- а) страната вносител е разрешила вноса на стоката въз основа на оценка на системата за контрол на здравето на животните и условията за безопасност на храните, прилагани от компетентните органи на страната износител;
- б) съответното учреждение или съоръжение е било одобрено от компетентния орган на страната износител;
- в) компетентният орган на страната износител има правомощието да прекрати или оттегли одобрението на съответния обект или съоръжение; както и
- г) страната износител е предоставила съответната информация, поискана от страната вносител.

3. Страната вносител включва учрежденията или съоръженията в списъка на одобрените учреждения или съоръжения, обикновено в срок до 45 дни след датата на получаване на искането на страната износител. Списъкът е обществено достъпен.

4. Страната вносител има право да извърши одит на системата за контрол на страната износител след одобряването на износа. Посочените одити може да включват проверка на място на представителен брой учреждения или съоръжения, включени в списъка на одобрените учреждения или съоръжения, или на тези, за които страната износител е поискала одобрение. Ако в резултат на одита страната вносител установи сериозни повтарящи се случаи на несъответствие, страната вносител може да прекрати признаването на системата за контрол на компетентния орган на страната износител.

5. При надлежно обосновани обстоятелства страната вносител може да откаже одобрението на учреждения или съоръжения, за които се счита, че не отговарят на нейните изисквания. В такъв случай страната вносител уведомява страната износител за отказа да одобри учрежденията или съоръженията и предоставя обосновка за този отказ.

6. Страната вносител може да извършва одити в съответствие с член 6.11 като част от процедурата за одобряване. Тези одити се ограничават до структурата, организацията и отговорностите на компетентния орган, който отговаря за одобряването на учреждението или съоръжението, както и за санитарните гаранции относно спазването на изискванията на страната вносител. Одитите може да включват проверка на място на представителен брой учреждения или съоръжения, посочени като одобрени учреждения или съоръжения, или на тези, за които страната износител е поискала одобрение.

7. Въз основа на резултатите от тези одити страната вносител може да промени списъка на учрежденията или съоръженията.

8. Настоящият член не се прилага за мерките, свързани с растения и растителни продукти.

ЧЛЕН 6.16

Спешни мерки

1. При сериозни съображения страната вносител може временно да приеме спешни мерки, необходими за защита на живота или здравето на хората, животните или растенията.
2. Всяка страна, която приеме спешна мярка, уведомява в най-кратки срокове и писмено другата страна за тази мярка. Страната, която е приела спешна мярка, взема под внимание всяка информация, предоставена от другата страна.
3. След приемането на спешна мярка страната прави преглед на обосновката за нея обикновено в срок до шест месеца, при условие че е налице съответната информация, и при поискване уведомява другата страна за резултатите от прегледа. Никоя от страните не оставя в сила спешна мярка, освен ако неотложният проблем или заплахата продължават да съществуват. Ако страната оставя в сила спешна мярка, тази мярка следва периодично да се преразглежда.
4. Приемащата спешна мярка страна предоставя най-подходящото и пропорционално решение относно пратките, които се транспортират между страните, като взема предвид установения риск, за да се избегнат ненужни смущения в търговията.

ЧЛЕН 6.17

Сътрудничество

1. В съответствие с настоящата глава страните проучват възможностите за по-нататъшно сътрудничество и обмен на информация помежду си по отношение на санитарните и фитосанитарните въпроси от взаимен интерес. Тези възможности може да включват инициативи за улесняване на търговията.
2. Страните си сътрудничат, за да улеснят прилагането на настоящата глава, и могат съвместно да определят инициативи по отношение на санитарни и фитосанитарни въпроси с цел премахване на ненужните пречки пред търговията между страните.
3. Страните могат да насърчават сътрудничеството в рамките на всички многостранни форуми, по-специално със съответните международни органи по стандартизация.

ЧЛЕН 6.18

Обмен на информация

Без да се засягат другите разпоредби на настоящата глава, всяка от страните може да поиска информация от другата страна по въпроси, възникнали във връзка с настоящата глава. В съответствие със изискванията си за поверителност и неприкосновеност на личния живот получащата искането страна се стреми да предоставя наличната информация на отправилата искането страна в разумен срок и ако е възможно, в електронен формат.

ЧЛЕН 6.19

Консултации

1. Всяка страна може да поиска консултации по специфични търговски опасения, свързани със санитарните и фитосанитарните мерки.
2. Страните провеждат тези консултации в срок до 30 дни след получаване на искането, освен ако се споразумеят друго.
3. Страните се стремят да предоставят цялата съответна информация, необходима за постигане на решение по взаимно съгласие, с което се избягва ненужното нарушаване на търговията.

ЧЛЕН 6.20

Звена за контакт

1. Всяка страна определя звено за контакт за прилагане на настоящата глава и уведомява другата страна за данните за връзка, включително посочва отговорното длъжностно лице.
2. Страните в най-кратки срокове се уведомяват взаимно за всяка промяна в тези данни за връзка.

ЧЛЕН 6.21

Подкомитет по санитарните и фитосанитарните мерки

1. Подкомитетът по санитарните и фитосанитарните мерки, създаден съгласно член 1.10.1, буква д) („Подкомитети и други органи по част III от настоящото споразумение“):

- а) предоставя форум за подобряване на разбирането на страните по отношение на санитарните и фитосанитарните въпроси, свързани с прилагането на настоящата глава, включително регулаторните процеси, свързани със санитарните и фитосанитарните мерки;
- б) упражнява контрол върху прилагането на настоящата глава и разглежда всеки аспект, свързан с нея, включително всички въпроси, които може да възникнат при нейното изпълнение;
- в) предоставя форум за обсъждане на опасенията, които произтичат от прилагането санитарни или фитосанитарни мерки, с оглед намиране на взаимноприемливи решения, и разглежда в най-кратки срокове всички въпроси, които може да създадат ненужни пречки пред търговията между страните;
- г) обменя информация, експертни знания и опит по санитарни и фитосанитарни въпроси.

2. Подкомитетът по санитарните и фитосанитарните мерки може да:

- а) установява сферите за сътрудничество в областта на санитарните и фитосанитарните мерки, които може да включват техническа помощ;

- б) насърчава сътрудничеството по санитарни и фитосанитарни въпроси, които се обсъждат в рамките на многостранни форуми, включително Комитета по СФМ към СТО и международните органи по стандартизация; както и
- в) създава работни групи, състоящи се от представители на страните на експертно равнище, за разглеждане на специфични санитарни или фитосанитарни въпроси, които съгласно установените ред и условия могат да поканят да участват и други експерти, включително от неправителствени организации.

ГЛАВА 7

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ХУМАННОТО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ И АНТИМИКРОБНАТА РЕЗИСТЕНТНОСТ

ЧЛЕН 7.1

Цели

Целите на настоящата глава са осигуряване на рамка за диалог и сътрудничество, за да се подобрят защитата и хуманното отношение към животните и за да се постигане общо разбиране относно стандартите за хуманно отношение към животните, от една страна, и засилване на борбата срещу развитието на антимикробна резистентност, от друга страна.

ЧЛЕН 7.2

Хуманно отношение към животните

1. Страните отчитат, че животните са същества с усещания.

2. Страните отчитат значимостта на стандартите за хуманно отношение към животните на Световната организация по здравеопазване на животните (WOAH) и се стремят да засилват тяхното прилагане, като същевременно зачитат своето право да определят равнището на научнообоснованите си мерки въз основа на стандартите на WOAH за хуманно отношение към животните.

3. Страните се стремят да си сътрудничат в рамките на международни форуми с цел насърчаване на по-нататъшното развитие и прилагане на добри практики за хуманно отношение към животните. Страните отчитат значимостта на засиленото научноизследователско сътрудничество в областта на хуманното отношение към животните.

ЧЛЕН 7.3

Антимикробна резистентност

1. Страните отчитат, че антимикробната резистентност представлява сериозна заплаха за здравето на хората и животните. Възможно е неправилната употреба на антимикробни средства в животновъдството, включително нетерапевтичната им употреба, да допринесе за развиването на антимикробна резистентност, която може да представлява риск за здравето на хората и животните. Страните отчитат, че естеството на заплахата изисква прилагането на трансграничния подход „Едно здраве“²³.

2. Страните си сътрудничат за намаляване на употребата на антимикробни продукти в животновъдството и за забрана на използването им като стимулатори на растежа с цел борба с антимикробната резистентност в съответствие с подхода „Едно здраве“.

²³ Според определението на Световната здравна организация (СЗО) „Едно здраве“ представлява подход, съчетаващ политики в множество сектори, за постигане на по-добри резултати в областта на общественото здраве.

3. Страните си сътрудничат и следват съществуващите и бъдещите насоки, стандарти, препоръки и действия, разработени в съответните международни организации, инициативи и национални планове, целящи насърчаване на разумното и отговорно използване на антимикробни продукти при отглеждането на селскостопански животни и при ветеринарните практики.
4. Страните насърчават сътрудничеството в рамките на всички многостранни форуми, по-специално в международните органи за определяне на стандартите.

ЧЛЕН 7.4

Работна група по хуманното отношение към животните и антимикробната резистентност

1. Страните се стремят да обменят информация, експертни знания и опит в областта на хуманното отношение към животните и борбата срещу антимикробната резистентност с цел прилагане на членове 7.2 и 7.3.
2. За тази цел страните създават работна група по хуманното отношение към животните и антимикробната резистентност, която обменя информация с Подкомитета по санитарните и фитосанитарните мерки, ако е целесъобразно. Представителите на страните в работната група могат съвместно да решат да поканят експерти за конкретни дейности.

ЧЛЕН 7.5

Неприлагане на разпоредбите за уреждане на спорове

Никоя от страните не прибегва до уреждане на спорове съгласно глава 31 („Уреждане на спорове“) относно тълкуването или прилагането на разпоредбите на настоящата глава.

ГЛАВА 8

ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОТО НА СТРАНИТЕ ДА РЕГУЛИРАТ ЕНЕРГИЙНИЯ СЕКТОР

ЧЛЕН 8.1

Признаване на правото на страните да регулират енергийния сектор

1. Страните потвърждават пълното зачитане на съответния си суверенитет, който включва собствеността и управлението на всички въглеводороди в подпочвените слоеве на съответните им територии от страна на държавата или на съответните публични органи, както и съответното им суверенно право да регулират въпросите, разгледани в настоящата глава, в съответствие с тяхното съответно право, при пълно упражняване на техните демократични процеси.
2. В случая на Мексико, без да се засягат правата и средствата за правна защита, с които Европейският съюз разполага съгласно настоящото споразумение²⁴, той признава, че:
 - а) Мексико си запазва суверенното право да реформира своята конституция (Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos) и националното си законодателство по отношение на енергийния сектор, включително въглеводородите и електроенергията;

²⁴ От съображения за правна сигурност се уточнява, че тези права и средства за правна защита включват правата, произтичащи от задълженията на Мексико съгласно разпоредбите на глава 10 („Инвестиции“) и свързаните с тях приложения.

- б) съгласно Конституцията на Мексико Мексико притежава пряка, неотчуждаема и неотменима собственост върху всички въглеводороди в подпочвения слой на националната територия, включително в континенталния шелф и в изключителната икономическа зона, разположена извън териториалното море и в непосредствена близост до него, под формата на пластове или залежи, независимо от тяхното физическо състояние; както и
- в) Мексико си запазва суверенното право да приема или оставя в сила мерки по отношение на енергийния сектор, включително въглеводородите и електроенергията.

ГЛАВА 9

ТЕХНИЧЕСКИ ПРЕЧКИ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 9.1

Цел

Целта на настоящата глава е да се улесни търговията със стоки между страните чрез предотвратяване, установяване и премахване на ненужните технически пречки пред търговията, увеличаване на прозрачността и насърчаване на по-голямо регулаторно сътрудничество.

ЧЛЕН 9.2

Обхват

1. Настоящата глава се прилага по отношение на изготвянето, приемането и прилагането на стандарти, технически правила и процедури за оценяване на съответствието, определени в приложение 1 към Споразумението за ТПТ, които може да засегнат търговията със стоки между страните.

2. Независимо от разпоредбите на параграф 1, настоящата глава не се прилага по отношение на:

- а) техническите спецификации, изготвени от възложителите за собствените им нужди по отношение на производството или потреблението; или
- б) санитарните и фитосанитарните мерки, обхванати от глава 6 („Санитарни и фитосанитарни мерки“).

3. Всички позовавания в настоящата глава на стандарти, технически правила и процедури за оценяване на съответствието включват измененията към тях и допълненията към правилата или към техния продуктов обхват, с изключение на несъществените изменения и допълнения.

ЧЛЕН 9.3

Връзка със Споразумението за ТПТ

Членове 2—9 и приложения 1 и 3 към Споразумението за ТПТ се включват в настоящото споразумение и стават част от него *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 9.4

Международни стандарти

1. Страните отчитат значимата роля, която международните стандарти, ръководства и препоръки може да имат в подкрепа на по-голямо съгласуване на нормативната уредба, добрата регулаторна практика и намаляване на ненужните технически пречки пред търговията. За тази цел страните използват съответните международни стандарти като основа за своите технически правила, освен когато страната, разработваща техническото правило, може да докаже, че такива международни стандарти биха били неефективни или неподходящи за изпълнение на поставените легитимни цели.
2. В допълнение към задълженията, посочени в членове 2 и 5 и приложение 3 от Споразумението за ТПТ, всяка страна взема предвид, наред с другото, решенията и препоръките, приети от Комитета по техническите пречки пред търговията към СТО от 1 януари 1995 г. нататък²⁵.
3. Стандартите, разработени от международни организации, включително тези, изброени в приложение 9-А („Стандарти, разработени от международни организации“), се считат за относими международни стандарти, при условие че при разработването им организациите са спазили принципите и процедурите, определени в решението на Комитета по техническите пречки пред търговията към СТО относно принципите за разработване на международни стандарти, ръководства и препоръки²⁶.

²⁵ Документ на СТО G/TBT/1/Rev. 13, от 8 март 2017 г., със съответните изменения.

²⁶ В документ на СТО G/TBT/1/Rev. 13, от 8 март 2017 г., със съответните изменения.

4. При поискване от една от страните Съвместният комитет може да актуализира с решение списъка в приложение 9-А („Стандарти, разработени от международни организации“).

5. За хармонизиране на стандартите на възможно най-широка основа всяка страна насърчава установените на нейна територия органи по стандартизация и регионалните органи по стандартизация, в които тя или установените на нейна територия органи по стандартизация членуват, да:

- а) вземат участие в рамките на своите ресурси при подготвянето на международни стандарти от съответните международни органи по стандартизация;
- б) използват относимите международни стандарти като основа за стандартите, които разработват, освен когато тези международни стандарти биха били неефективни или неподходящи, например поради недостатъчно ниво на защита или основни климатични или географски фактори или ключови технологични проблеми;
- в) избягват дублирането или припокриването с работата на международни органи по стандартизация;
- г) извършват на редовни интервали преглед на националните и регионалните стандарти, които не се основават на относимите международни стандарти, с цел тяхното по-тясно сближаване с относимите международни стандарти;

- д) си сътрудничат с относимите органи по стандартизация на другата страна в международните дейности по стандартизация, за да гарантират, че международните стандарти, ръководства и препоръки, които е вероятно да станат основа за техническите правила и процедурите за оценяване на съответствието, не създават ненужни пречки пред международната търговия; това сътрудничество може да се осъществява в рамките на международни органи по стандартизация или на регионално равнище;
- е) насърчават двустранното сътрудничество с органите по стандартизация на територията на другата страна, както и с регионалните органи по стандартизация, в които другата страна или установените на нейна територия органи по стандартизация членуват;
- ж) оповестят публично посредством уебсайт своите работни програми, съдържащи списък на стандартите, които са в процес на подготовка, и на вече приетите от тях стандарти.

6. Член 9.6 от настоящата глава и членове 2 или 5 от Споразумението за ТПТ се прилагат към проектите на технически правила или проектите на процедури за оценяване на съответствието, които налагат задължително спазване на определен стандарт посредством неговото включване или позоваването на него.

ЧЛЕН 9.5

Процедури за оценяване на съответствието

1. Страните отчитат, че са налице различни механизми, за да се улесни приемането на резултатите от оценяването на съответствието, включително:
 - а) доброволни споразумения между органите за оценяване на съответствието, намиращи се на териториите на страните;
 - б) споразумения за взаимно приемане на резултатите от процедурите за оценяване на съответствието по отношение на конкретни технически правила, които се провеждат от органи, намиращи се на територията на другата страна;
 - в) използване на акредитационни процедури за квалифициране на органите за оценяване на съответствието;
 - г) определяне от държавното управление или, ако е приложимо, одобрение на органите за оценяване на съответствието;
 - д) признаване от една от страните на резултатите на органите за оценяване на съответствието на територията на другата страна; както и
 - е) приемане на декларацията за съответствие на доставчика от страната вносител.

2. Отчитайки разликите в процедурите за оценяване на съответствието на териториите си:

- а) съгласно предвиденото в правните си актове Европейският съюз прилага режима на декларация за съответствие от страна на доставчика; както и
- б) в съответствие с предвиденото в своите законови и подзаконови актове Мексико приема като гаранция, че всеки продукт отговаря на изискванията на техническите правила на Мексико, включително техническите правила, приети след влизането в сила на настоящото споразумение, и без допълнителни изисквания, сертификатите, издадени от органи за оценяване на съответствието на територията на Европейския съюз и акредитирани от орган по акредитация в Мексико и одобрени от компетентния орган.

В тази връзка Мексико предоставя на органите за оценяване на съответствието на територията на Европейския съюз третиране, което е не по-малко благоприятно от това, което предоставя на органите за оценяване на съответствието на собствената си територия.

Нито една от разпоредбите в настоящия параграф не възпрепятства Мексико да проверява резултатите от отделните процедури за оценяване на съответствието, ако не изисква някой от продуктите да подлежи на процедури за оценяване на съответствието на територията на Мексико, като се дублират вече проведените на територията на Европейския съюз процедури за оценяване на съответствието, освен на случаен принцип или в редки случаи за целите на надзора, одита или в отговор на информация, показваща несъответствие.

3. Независимо от параграф 2, всяка от страните може да въвежда изисквания за задължително изпитване или сертифициране на продукти от трета страна, ако въвеждането на такива изисквания или сертифициране е оправдано от наложителни причини, свързани със защитата на човешкото здраве и безопасността.

4. Някоя от разпоредбите на настоящия член не възпрепятства някоя от страните да изисква оценяването на съответствието по отношение на конкретни продукти да се извършва от определени нейни държавни органи. В такива случаи страната:

- а) ограничава таксите за оценяване на съответствието до приблизителните разходи за предоставените услуги и при поискване от страна на заявител за оценяване на съответствието предоставя разяснение за това как таксите, които налага за това оценяване на съответствието, са ограничени до приблизителните разходи за предоставените услуги;
- б) оповестява публично таксите за оценяване на съответствието; както и
- в) при поискване от другата страна и в допълнение към задълженията, посочени в членове 5.2.3, 5.2.4 и 5.2.8 от Споразумението за ТПТ, разяснява:
 - i) защо изискваната информация е необходима за оценяване на съответствието и определяне на таксите;
 - ii) как страната гарантира, че поверителността на изискваната информация се спазва по начин, осигуряващ защитата на легитимните търговски интереси; както и

- iii) процедурата за разглеждане на жалби във връзка с действието на процедурата за оценяване на съответствието.

5. Всяка страна публикува онлайн, за предпочитане на един уебсайт:

- а) всички процедури, критерии и други условия, които може да използва като основа за определяне на това дали органите за оценяване на съответствието са компетентни за акредитация, одобрение, определяне или друг вид признаване, ако е приложимо, включително признаване, предоставено съгласно споразумение за взаимно признаване; както и
- б) списък на органите, които е одобрила, определила или признала по друг начин за извършване на такова оценяване на съответствието, както и съответната информация относно обхвата на одобрението, определянето или другия вид признаване на всеки от органите.

6. Страната може да подаде обосновано искане до другата страна за започване на преговори за сключване на споразумение за взаимно признаване относно взаимното приемане на резултатите от процедурите за оценяване на съответствието за определен сектор. При отказ на другата страна да започне такива преговори, тя разяснява причините за своето решение.

7. Член 9.7 се прилага *mutatis mutandis* към процедурите за оценяване на съответствието.

8. Ако някоя от страните изисква процедура за оценяване на съответствието, тя:

- а) избира процедури за оценяване на съответствието, които са пропорционални на свързаните рискове, определени въз основа на извършеното оценяване на риска; както и
- б) при поискване предоставя информация на другата страна относно критериите, използвани за процедурите за оценяване на съответствието за конкретни продукти.

9. Ако една от страните изисква процедура за оценяване на съответствието от трета страна и не е отредила тази задача на определен държавен орган съгласно параграф 4, тя:

- а) използва за предпочитане акредитацията като форма за оправомощаване на органите за оценяване на съответствието;
- б) използва по най-добрия начин международните стандарти за акредитация и оценяване на съответствието, както и международните споразумения, в които участват органите по акредитация на страните, например чрез механизмите на Международната организация на органите за акредитация на лаборатории (ILAC) и Международния форум за акредитация (IAF);
- в) се присъединява или, когато е приложимо, насърчава своите органи за оценяване на съответствието да се присъединят към действащи международни споразумения или договорености за хармонизиране или улесняване на приемането на резултатите от оценяването на съответствието;

- г) гарантира, че когато за определен продукт или набор от продукти са определени повече от един орган за оценяване на съответствието, икономическите оператори имат избор измежду тези органи за това кой да проведе процедурата за оценяване на съответствието;
- д) гарантира, че не съществуват конфликти на интереси между органите по акредитация и органите за оценяване на съответствието; както и
- е) дава възможност на органите за оценяване на съответствието да разчитат на изпитвания или инспекции, извършвани от органите за оценяване на съответствието на територията на другата страна във връзка с оценката на съответствието. Някоя от разпоредбите на настоящия параграф не се тълкува като забрана към някоя от страните да изисква от тези органи за оценяване на съответствието на територията на другата страна да отговарят на същите изисквания, на които се изисква да отговаря нейният собствен орган за оценяване на съответствието.

ЧЛЕН 9.6

Прозрачност

1. В съответствие с относимите правила и процедури и без да се засягат разпоредбите на глава 28 („Добри регулаторни практики“), при разработването на технически правила и процедури за оценяване на съответствието, които може да имат значително въздействие върху търговията, и освен в случаите, когато възникват или съществува опасност да възникнат неотложни проблеми, свързани с безопасността, здравето, опазването на околната среда или националната сигурност, всяка страна:
 - а) дава възможност на лицата на другата страна да участват в процеса на обществена консултация при условия, не по-малко благоприятни от тези, предоставяни на нейните собствени лица; както и

б) оповестява публично резултатите от процеса на консултация на официален уебсайт.

2. Всяка страна се стреми да вземе предвид методи за осигуряване на допълнителна прозрачност при разработване на техническите правила и процедурите за оценяване на съответствието, включително използването на електронни инструменти и обществена кампания или обществени консултации.

3. Ако е целесъобразно, всяка страна насърчава неправителствените органи да спазват разпоредбите на параграфи 1 и 2, включително органите по стандартизация, намиращи се на нейна територия.

4. Всяка страна гарантира, че всеки документ, определящ техническо правило или процедура за оценяване на съответствието, съдържа достатъчно подробна информация, за да запознава в необходимата степен заинтересованите лица и другата страна за това дали и как могат да бъдат засегнати техните търговски интереси.

5. Всяка страна публикува онлайн, за предпочитане на един уебсайт или официален вестник, всички предложения за нови или изменени технически правила и процедури за оценяване на съответствието на централно и подцентрално равнище на управление, както и техните окончателни версии, за които всяка от страните е длъжна да уведоми или които е длъжна да публикува в съответствие със Споразумението за ТПТ²⁷.

6. Всяка страна гарантира, че приетите от нея технически правила и процедури за оценяване на съответствието се публикуват безплатно на уебсайт.

²⁷ От съображения за правна сигурност се уточнява, че всяка от страните може да изпълни това задължение, като гарантира, че предложените мерки и техните окончателни версии са публикувани на официалния уебсайт на СТО или по друг начин достъпни чрез официалния уебсайт на СТО.

7. Всяка страна публикува предложения за нови технически правила и процедури за оценяване на съответствието, които отговарят на техническото съдържание на съответните международни стандарти, ръководства или препоръки, ако има такива, и които може да имат значително въздействие върху търговията, освен в случаите, предвидени в членове 2.10 и 5.7 от Споразумението за ТПТ.

8. Всяка страна се стреми да публикува предложения за нови технически правила и процедури за оценяване на съответствието на подцентралното или местното държавно управление, в зависимост от случая, които отговарят на техническото съдържание на съответните международни стандарти, ръководства и препоръки, ако има такива, и които може да имат значително въздействие върху търговията, в съответствие с процедурите, установени в членове 2.9 или 5.6 от Споразумението за ТПТ.

9. За да се определи дали някое предложено техническо правило или процедура за оценяване на съответствието може да има значително въздействие върху търговията и следователно трябва да бъдат съобщени в съответствие със относимите разпоредби на Споразумението за ТПТ, които са включени в настоящото споразумение съгласно член 9.3, всяка от страните взема предвид, наред с другото, релевантните решения и препоръки, приети от Комитета по техническите пречки пред търговията към СТО от 1 януари 1995 г., както е посочено в член 9.4.2.

10. При поискване от едната страна другата страна предоставя информация относно целите, правното основание и обосновката във връзка с техническо правило или процедура за оценяване на съответствието, които страната е приела или възнамерява да приеме.

11. Всяка страна предоставя срок от най-малко 60 дни, считано от предаването на предложените технически правила и процедури за оценяване на съответствието в Централния регистър на уведомленията към СТО, през които другата страна може да представя писмени коментари, освен в случаите, когато възникват или съществува опасност да възникнат неотложни проблеми, свързани с безопасността, здравето, опазването на околната среда или националната сигурност. Всяка от страните разглежда всички разумни искания от другата страна за удължаване на срока за коментари. Всяка от страните, която е в състояние да удължи периода за коментари над тези 60 дни, например до 90 дни, се насърчава да го направи.
12. Всяка страна се стреми да осигурява достатъчно време между края на периода за коментари и приемането на съобщеното техническо правило или процедура за оценяване на съответствието за тяхното разглеждане и изготвяне на отговорите във връзка с получените коментари.
13. Ако една от страните получи писмени коментари по предложението си за техническо правило или процедура за оценяване на съответствието от другата страна, тя:
- а) при поискване от другата страна обсъжда писмените коментари с участието на своя компетентен регулаторен орган във време, когато тези коментари може да бъдат взети под внимание; както и
 - б) изпраща писмен отговор на коментарите не по-късно от датата на публикуване на техническото правило или на процедурата за оценяване на съответствието.
14. Всяка страна публикува на уебсайт своите отговори на коментарите, които получава, по възможност не по-късно от датата на публикуване на приетото техническо правило или процедура за оценяване на съответствието.

15. Всяка страна съобщава окончателния текст на техническото правило или процедурата за оценяване на съответствието към момента на приемането или публикуването на текста като допълнение към първоначалното уведомление за предложената мярка, съобщена съгласно членове 2.9, 3.2, 5.6 или 7.2 от Споразумението за ТПТ.

16. Не по-късно от датата на публикуване на окончателно техническо правило или на процедура за оценяване на съответствието, които може да имат значително въздействие върху търговията, всяка страна оповестява публично и онлайн:

- а) разяснения на целите и на това как те се постигат от окончателното техническо правило или процедура за оценяване на съответствието; както и
- б) резултатите от оценката на въздействието, предвидена в член 9.7, ако е извършена, в съответствие със своите правила и процедури.

17. За целите на членове 2.12 и 5.9 от Споразумението за ТПТ „разумен интервал“ обикновено означава период, не по-малък от шест месеца, освен когато това би било неефективно за изпълнение на поставените легитимни цели.

18. Всяка страна се стреми да осигурява интервал от над шест месеца между публикуването на окончателните технически правила и процедури за оценяване на съответствието и тяхното влизане в сила, освен когато това би било неефективно за изпълнението на поставените легитимни цели.

ЧЛЕН 9.7

Технически правила

1. В съответствие със своите относими норми и процедури всяка страна извършва оценка на регулаторното въздействие на предвидените технически правила.
2. Всяка страна извършва оценка на наличните регулаторни и нерегулаторни алтернативи на предложеното техническо правило, чрез които може да се постигнат легитимните цели на страната в съответствие с член 2.2 от Споразумението за ТПТ.
3. Когато една от страните не е използвала международните стандарти като основа за техническите си правила, при поискване от другата страна тя установява всяко съществено отклонение от съответните международни стандарти, обяснява причините, поради които тези стандарти са били преценени като неподходящи или неефективни за поставената цел, и предоставя научните или технически доказателства, на които се основава тази оценка.
4. В допълнение към член 2.3 от Споразумението за ТПТ всяка страна извършва преглед на техническите правила с цел тяхното по-тясно сближаване с относимите международни стандарти. Всяка страна взема предвид, наред с другото, всички нови изменения на относимите международни стандарти и това дали продължават да са налице обстоятелствата, на които се дължат евентуалните различия с всеки един относим международен стандарт.

ЧЛЕН 9.8

Регулаторно сътрудничество

1. Страните отчитат съществуването на широк спектър от механизми за регулаторно сътрудничество, които може да спомогнат за премахване или избягване на създаването на технически пречки пред търговията.
2. Всяка от страните може да предлага на другата страна специфични дейности за регулаторно сътрудничество в областите, обхванати от настоящата глава. Посочените предложения се предават на звеното за контакт, определено съгласно член 9.11, и се състоят от:
 - a) обмен на информация относно регулаторните подходи и практики;
 - б) инициативи за по-нататъшно съгласуване на техническите правила и процедурите за оценяване на съответствието със съответните международни стандарти; или
 - в) технически консултации и съдействие при взаимно договорени ред и условия за подобряване на практиките, свързани с разработването, прилагането и прегледа на техническите правила, стандартите и процедурите за оценяване на съответствието и метрологията.

Другата страна отчита надлежно предложението и отговаря в разумен срок.

3. Страните насърчават сътрудничеството между своите съответни организации, отговорни за стандартизацията, оценяването на съответствието, акредитацията и метрологията, независимо дали са публични или частни, по въпроси, обхванати от настоящата глава.

4. Някоя от разпоредбите на настоящия член не се тълкува като изискваща от някоя от страните:

- а) да се отклонява от националните процедури за изготвяне и приемане на регулаторни мерки;
- б) да предприема действия, които биха затруднили или попречили на своевременното приемане на регулаторни мерки, насочени към постигане на целите на обществената политика; или
- в) да постига конкретен регулаторен резултат.

ЧЛЕН 9.9

Маркиране и етикетиране

1. За целите на настоящия член и в съответствие с параграф 1 от приложение 1 към Споразумението за ТПТ техническото правило може да включва изискванията за маркиране и етикетиране, прилагани към продукт, процес или метод на производство, или да е свързан изключително с тях.

2. Страните потвърждават, че техните технически правила, които включват маркиране или етикетирание, или са свързани изключително с тях, са в съответствие с член 2 от Споразумението за ТПТ.

3. Ако една от страните изисква задължително маркиране или етикетирание на продуктите, тази страна:

- а) се стреми да изисква само информация, която е от значение за потребителите или ползвателите на продукта или която указва съответствието на продукта със задължителните технически изисквания;
- б) не изисква никакво предварително одобрение, регистрация или сертифициране на етикетите или маркировките на продуктите или заплащането на някаква такса като предварително условие за пускането на нейния пазар на продукти, които иначе отговарят на нейните задължителни технически изисквания, освен ако това се налага с оглед на риска, който представляват въпросните продукти за живота или здравето на хората, животните или растенията, околната среда или националната сигурност;
- в) ако една от страните изисква от икономическите оператори да използват уникален идентификационен номер, издава такъв номер на икономическите оператори от другата страна без неоправдано забавяне и по недискриминационен начин;
- г) допуска следните видове информация, при условие че същата не е заблуждаваща, противоречива или объркваща с оглед на информацията, изисквана в страната вносител на стоките:
 - и) информация на други езици, освен езика, изискван в страната вносител на стоките;

- ii) международно признати номенклатури, пиктограми, символи или графики; както и
 - iii) допълнителна информация, освен изискваната в страната вносител на стоките;
- д) приема, че етикетирането, включително допълнителното етикетирание и корекциите на етикетирането, се извършва след вноса, но преди предлагането на продукта за продажба, като алтернатива на етикетирането на мястото на произход, освен ако такова етикетирание трябва да се извършва на мястото на произход поради съображения, свързани с общественото здраве или безопасността или поради изискване, свързано с географското означение на страната износител; както и
- е) се стреми да приеме непостоянни или отделящи се етикети или включването на съответната информация за маркиране или етикетирание в придружаващата документация, а не в етикетите, които са физически прикрепени към продукта, освен ако такова етикетирание се изисква от съображения, свързани с общественото здраве или безопасността.

ЧЛЕН 9.10

Обмен на информация и дискусии

1. Всяка от страните може да поиска от другата страна да предостави информация относно всеки обхванат от настоящата глава въпрос. Другата страна предоставя тази информация в разумен срок.

2. Всяка от страните може да поиска от другата страна да обсъди всяко опасение, което възниква съгласно настоящата глава, включително всеки проект или предложено техническо правило или процедура за оценяване на съответствието на другата страна, ако счита, че техническото правило или процедурата за оценяване на съответствието може да имат значително неблагоприятно въздействие върху търговията между страните. Искането е в писмена форма и в него се посочват:

- а) опасението;
- б) разпоредбите на настоящата глава, с които е свързано опасението; както и
- в) причините за искането, включително описание на опасенията на отправилата искането страна.

3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че всяка от страните може също така да поиска от другата страна да обсъди всяко опасение, което възниква съгласно настоящата глава по отношение на техническите правила или процедурите за оценяване на съответствието на регионалното или местното държавно управление, в зависимост от случая, на равнището, непосредствено под това на централното държавно управление, и което може да има значително въздействие върху търговията.

4. Страните обсъждат опасението в срок до 60 дни след датата на искането лично или чрез видео- или телеконферентна връзка, като се стремят да го разсеят възможно най-бързо. Ако отправилата искането страна счита, че опасението е с неотложен характер, тя може да поиска обсъждането да се проведе в по-кратък срок. Отговарящата страна дава положителен отговор на това искане. Страните полагат максимални усилия за постигане на взаимно удовлетворяващо решение на въпроса.

5. Освен ако страните се споразумеят за друго, дискусиите и всяка информация, обменена в хода на обсъжданията, не засягат правата и задълженията на страните по настоящото споразумение, Споразумението за СТО или всяко друго споразумение, по което и двете страни са се присъединили.

6. Исканията за информация или обсъждания се подават чрез съответното звено за контакт, определено съгласно член 9.11.

ЧЛЕН 9.11

Звена за контакт

1. Всяка страна определя звено за контакт, което улеснява сътрудничеството и координацията съгласно настоящата глава, като уведомява другата страна за данните за връзка с него. В най-кратки срокове страните се уведомяват взаимно за всяка промяна в тези данни за връзка.

2. Звената за контакт работят съвместно за улесняване на прилагането на настоящата глава и сътрудничеството между страните по всички въпроси, свързани с ТПТ. Звената за контакт отговарят по-специално:

а) за организиране на обмена на информация и дискусиите, посочени в член 9.10.6;

- б) за разглеждане в най-кратки срокове на всеки въпрос, който другата страна повдига във връзка с изготвянето, приемането, прилагането или изпълнението на стандартите, техническите правила или процедурите за оценяване на съответствието;
- в) при поискване от една от страните звената за контакт отговарят за организирането на обсъждания по всеки въпрос, произтичащ от настоящата глава;
- г) за обмен на информация относно промени, свързани със стандарти, технически правила и процедури за оценяване на съответствието, които се правят в неправителствени, регионални и многостранни форуми; както и
- д) за улесняване на установяването на възможните нужди от техническа помощ.

ЧЛЕН 9.12

Подкомитет по техническите пречки пред търговията

Подкомитетът по техническите пречки пред търговията, създаден съгласно член 1.10 („Подкомитети и други органи по част III от настоящото споразумение“):

- а) следи за прилагането и администрирането на настоящата глава;
- б) подобрява сътрудничеството при разработване и усъвършенстване на стандартите, техническите правила и процедурите за оценяване на съответствието;

- в) установява приоритетни области от взаимен интерес за бъдещата работа по настоящата глава и взема предвид предложения за нови инициативи;
- г) проследява промените в Споразумението за ТПТ и ги подлага на обсъждане; както и
- д) предприема всякакви други стъпки, за които страните смятат, че ще им бъдат от полза при прилагане на настоящата глава и Споразумението за ТПТ.

ГЛАВА 10

ИНВЕСТИЦИИ

РАЗДЕЛ А

Общи разпоредби

ЧЛЕН 10.1

Определения

1. За целите на настоящата глава:
 - а) „обхваната инвестиция“ означава инвестиция, правата на собственост или контролът върху която се притежават пряко или непряко от инвеститор от една от страните на територията на другата страна, като е направена в съответствие с приложимото право и съществува към датата на влизане в сила на настоящото споразумение или е направена след това;
 - б) „стопанска дейност“ означава всяка дейност с промишлен, търговски или професионален характер, както и занаятчийска дейност, включително предоставяне на услуги, с изключение на дейности, извършвани в процеса на упражняване на държавна власт;

- в) „предприятие“ означава предприятие съгласно определението в член 1.3 („Определения с общо приложение“), клон или негово представителство²⁸;
- г) „предприятие от Европейския съюз“ или „предприятие от Мексико“ означава предприятие, създадено в съответствие със законодателството на Европейския съюз или на неговите държави членки или на Мексико и извършващо съществена икономическа дейност²⁹ съответно на територията на Европейския съюз или на Мексико³⁰;

за корабоплавателните дружества, установени извън Европейския съюз или Мексико и контролирани съответно от граждани на държава — членка на Европейския съюз, или на Мексико, също се прилагат разпоредбите на настоящата глава, с изключение на раздели В („Защита на инвестициите“) и Г („Разрешаване на спорове в областта на инвестициите“), ако техните плавателни съдове са регистрирани в съответствие със законодателството на държава — членка на Европейския съюз, или на Мексико, в зависимост от случая, и плават под флага на тази държава — членка на Европейския съюз, или на Мексико;

²⁸ По отношение на Мексико представителството не се счита за предприятие, освен ако е установено като клон.

²⁹ В съответствие със своята нотификация на Договора за създаване на Европейската общност пред СТО (WT/REG39/1) Европейският съюз разглежда понятието „действителна и непрекъсната връзка“ с икономиката на държава — членка на Европейския съюз, залегнало в член 54 от ДФЕС, като равностойно на понятието „съществена икономическа дейност“.

³⁰ От съображения за правна сигурност се уточнява, че клон или представителство на предприятие от трета държава не се счита за предприятие от Европейския съюз или предприятие от Мексико.

- д) „установяване“ означава създаването, включително придобиването³¹, на предприятие в Европейския съюз или в Мексико;
- е) „инвеститор от една от страните“ означава една от страните или физическо лице или предприятие от една от страните, различно от клон или представителство, която или което цели да направи, прави или вече е направило инвестиция на територията на другата страна;
- ж) „инвеститор от трета държава“ означава инвеститор, който се стреми да направи, прави или е направил инвестиция на територията на една от страните и който не е инвеститор от една от страните;
- з) „експлоатация“ означава ръководство, управление, поддържане, използване, владение, продажба или друга форма на разпореждане с инвестиция;
- и) „възвръщаемост“ означава сумите, получени от някоя инвестиция и включва по-специално, но не изключително, печалби, лихви, дивиденди, капиталови печалби, авторски възнаграждения, плащания във връзка с права върху интелектуална собственост, плащания в натура, такси за управление и други такси, произтичащи от тази инвестиция³².

³¹ Терминът „придобиване“ включва капиталово участие в предприятие с цел установяване или поддържане на трайни икономически връзки.

³² От съображения за правна сигурност се уточнява, че възвръщаемостта, която се реинвестира, се третира като инвестиции, ако отговаря на определението за инвестиция съгласно настоящия член.

2. За целите на настоящата глава „инвестиция“ означава всеки вид актив, който е притежаван или контролиран пряко или непряко от инвеститор и придобит в очакване на икономическа изгода или други стопански цели или използван за целите на икономическа изгода или други стопански цели и който има характеристиките на инвестиция, включително определена продължителност, ангажимент за капитал или други ресурси, очакване на печалба или поемане на риск. Инвестициите може да са под някоя от следните форми:

- а) предприятие;
- б) акции, дялове и други форми на участие в капитала на предприятие;
- в) обезпечени и необезпечени облигации, заеми и други дългови инструменти на предприятие³³;
- г) лихви, произтичащи от:
 - і) отстъпки, лицензи, разрешения, разрешителни и подобни права, предоставени съгласно вътрешното право;

³³ При някои форми на дълг като обезпечени облигации, заеми, необезпечени облигации и дългосрочни кредити съществува по-голяма вероятност да имат характеристики на инвестиция, докато при други форми на дълг вероятността да имат такива характеристики е по-малка.

- ii) договори за строителство (включително „строителство до ключ“), управление, производство, концесиониране или договори за поделяне на приходите и други подобни договори;
- д) права върху интелектуална собственост;
- е) друго материално или нематериално движимо или недвижимо имущество, права върху интелектуална собственост и сродни права върху интелектуална собственост, като например лизингови договори, права за разпореждане и залози³⁴; или
- ж) искове за средства, включително видовете лихви, посочени в букви а) —е), с изключение на искове за средства, които възникват единствено от:
 - i) търговски договори за продажба на стоки или услуги, осъществявана от физическо лице или предприятие на територията на една от страните, на физическо лице или предприятие на територията на другата страна; или

³⁴ От съображения за правна сигурност се уточнява, че пазарният дял, достъпът до пазара, очакваните печалби и възможностите за реализиране на печалба сами по себе си не представляват инвестиции.

- ii) удължаването на срока на кредит във връзка с търговска сделка, като например търговско финансиране, различно от заем съгласно буква в).

„Инвестиция“ не включва определение или решение в рамките на съдебно или административно действие.

Всяка промяна на формата, под която са инвестирани или реинвестирани активи, не засягат характера им на инвестиции, при условие че формата на инвестицията или реинвестицията продължава да отговаря на определението за инвестиция.

ЧЛЕН 10.2

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за мерките, приети или оставени в сила от³⁵:
 - а) централното, регионалното или местното държавно управление или от органите на тези равнища на държавно управление на съответната страна; както и
 - б) всяко лице, включително държавно предприятие или друг неправителствен орган, изпълняващ правомощия, делегирани му от централното, регионалното или местното държавно управление или от органите на тези равнища на държавно управление;

³⁵ От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящата глава обхваща мерките на субектите, изброени в букви а) и б), които се приемат или оставят в сила пряко или непряко чрез даване на указания, ръководене или контролиране на други субекти във връзка с тези мерки.

2. Настоящата глава не се прилага за мерките на дадена страна, доколкото те са обхванати от глава 18 („Финансови услуги“).

ЧЛЕН 10.3

Право на регулиране

Страните потвърждават правото да приемат регулаторни мерки в рамките на своята територия за постигане на легитимни цели на политиката в области като общественото здраве, социалните услуги, общественото образование, безопасността, околната среда, обществения морал, социалната закрила или защитата на потребителите, защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни, както и насърчаването и опазването на културното многообразие или конкуренцията.

ЧЛЕН 10.4

Връзка с други глави

1. Ако възникне несъответствие между настоящата глава и глава 18 („Финансови услуги“), последната има предимство за аспектите, за които се отнася несъответствието.

2. Изискване от една от страните към доставчик на услуги от другата страна да предостави гаранция или друга форма на финансово обезпечение като условие за трансгранично предоставяне на услуга, само по себе си не прави настоящата глава приложима за мерките, приети или оставени в сила от страната по отношение на предоставянето на въпросната услуга. Настоящата глава се прилага за мерките, приети или оставени в сила от страната по отношение на предоставената гаранция или финансово обезпечение, доколкото тази гаранция или финансово обезпечение е обхваната инвестиция.

РАЗДЕЛ Б

Либерализация на инвестициите

ЧЛЕН 10.5

Обхват

1. Настоящият раздел се прилага по отношение на мерките, приети или оставени в сила от една от страните, засягащи установяването на предприятие или експлоатацията на инвестиция на инвеститор от другата страна на територията на първата страна.
2. Настоящият раздел не се прилага за:
 - а) дейностите, извършвани при упражняване на държавна власт в рамките на територия на съответната страна;

- б) държавната поръчка за стока или услуга, закупувани за целите на държавното управление, а не за търговска препродажба, или с оглед използването им при предоставянето на стоки или услуги за търговска продажба, независимо дали тази поръчка е обхваната поръчка по смисъла на член 21.1 („Определения“);
- в) аудио-визуалните услуги;
- г) националния морски каботаж³⁶;
- д) въздухоплавателните услуги или свързаните с тях услуги в подкрепа на въздухоплавателните услуги³⁷, различни от следните:
 - и) услуги по ремонт и техническо обслужване на въздухоплавателни средства, по време на които въздухоплавателното средство е изведено от експлоатация;

³⁶ За Европейския съюз, без да се засяга обхватът на дейностите, които може да бъдат считани за каботаж съгласно съответното национално законодателство, се приема, че националният морски каботаж съгласно настоящата глава обхваща пътническият или товарния транспорт между пристанище или точка, разположени в държава — членка на Европейския съюз, и друго пристанище или точка, разположени в същата държава — членка на Европейския съюз, включително върху нейния континентален шelf, както е посочено в Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право, както и трафика, който започва и завършва в същото пристанище или точка, разположени в държава — членка на Европейския съюз.

За Мексико националният морски каботаж съгласно настоящата глава обхваща корабоплаването, което всеки плавателен съд извършва по море, между пристанища или места, разположени в морските зони на Мексико и бреговете на Мексико.

³⁷ От съображения за правна сигурност се уточнява, че „въздухоплавателните услуги или свързаните с тях услуги в подкрепа на въздухоплавателните услуги“ включват също и следните услуги: отдаване под наем на въздухоплавателни средства с екипаж, услуги по експлоатация на летища, както и услуги, предоставяни чрез използване на въздухоплавателно средство, чиято основна цел не е превоз на стоки или пътници, например борба с пожари, летателно обучение, разглеждане на забележителности, пръскане, земемерство, картографиране, фотография, скачане с парашут, теглене на планери, вдигане с хеликоптер за дърводобив и строителство и други въздушни селскостопански, промишлени и инспекционни услуги.

- ii) продажба и маркетинг на услуги в областта на въздушния транспорт;
- iii) услуги, свързани с компютърни системи за резервация; както и
- iv) услуги по наземно обслужване.

3. Членове 10.6—10.8 не се прилагат за субсидиите³⁸ или безвъзмездните средства, отпуснати от една от страните, включително обезпечените от държавата заеми, гаранции и застраховки.

4. Членове 10.6—10.10 не се прилагат за нови услуги, както е посочено в приложение VII („Договореност относно новите услуги, които не са класифицирани във Временната централна класификация на продуктите на Организацията на обединените нации 1991 г.“).

5. Без да се засягат разпоредбите на член 10.54, настоящата глава не обвързва никоя от страните по отношение на каквото и да е настъпило действие или какъвто и е да е възникнал факт или по отношение на каквато и да е ситуация, която е престанала да съществува преди датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

³⁸ От съображения за правна сигурност се уточнява, че субсидиите са обхванати от глава 24 („Субсидии“).

ЧЛЕН 10.6

Достъп до пазара

В секторите или подсекторите, в които се поемат ангажименти за достъп до пазара, никоя от страните не приема, нито оставя в сила по отношение на достъпа до пазара чрез установяване или експлоатация от инвеститори от другата страна или от предприятия, представляващи обхванати инвестиции, било на цялата си територия, било на част от нея, мярка³⁹, която:

- а) ограничава броя на предприятията, които могат да осъществяват определена стопанска дейност, независимо дали под формата на числени квоти, монополи, изключителни права или изискване за проверка на икономическата необходимост;
- б) ограничава общата стойност на сделките или активите, под формата на числени квоти или изискване за проверка на икономическата необходимост;
- в) ограничава общия брой на операциите или общото количество на продукцията, изразени като определени числени единици, под формата на квоти или изискване за проверка на икономическата необходимост;

³⁹ Параграфи 2, букви а), б) и в) не обхващат мерките, приети или оставени в сила с цел ограничаване на производството на селскостопански продукти или продукти от риболов.

- г) ограничава или изисква специфични видове правен субект или съвместно предприятие, чрез които инвеститор от другата страна може да извършва стопанска дейност; или
- д) ограничава общия брой физически лица, които може да бъдат наети в рамките на определен сектор или които дадено предприятие може да наеме и които са необходими за извършването на стопанска дейност и са пряко свързани с нейното извършване, под формата на числени квоти или изискване за проверка на икономическата необходимост.

ЧЛЕН 10.7

Национално третиране

1. Всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна и на техните предприятия, представляващи обхванати инвестиции, третиране, не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации съответно на собствените си инвеститори и техните предприятия по отношение на тяхното установяване на нейна територия.
2. Всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна и на техните обхванати инвестиции третиране, не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации съответно на собствените си инвеститори и техните инвестиции по отношение на тяхната дейност на нейна територия.

3. Третирането, което трябва да бъде предоставяно от всяка от страните съгласно параграфи 1 и 2, означава, що се отнася до регионално равнище на държавно управление на Мексико, третиране, не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставяно в сходни ситуации от това регионално равнище на държавно управление на инвеститорите от Мексико, както и на техните инвестиции на територията на това регионално държавно управление.

4. Третирането, което се предоставя от една от страните съгласно параграфи 1 и 2 означава — по отношение на държавно управление на държава — членка на Европейския съюз, или на нейна територия — третиране, което е не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставяно в сходни ситуации от това държавно управление на собствените му инвеститори, както и на инвестициите им на негова територия.

ЧЛЕН 10.8

Третиране като най-облагодетелствана нация

1. Всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна и на техните предприятия, представляващи обхванати инвестиции, третиране, не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации съответно на инвеститори и предприятия от която и да е трета държава по отношение на тяхното установяване на нейна територия.

2. Всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна и на техните обхванати инвестиции третиране, не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации съответно на инвеститори и инвестиции на която и да е трета държава по отношение на експлоатацията на инвестиции на нейна територия.

3. Параграфи 1 и 2 не се тълкуват като задължаващи някоя от страните да разширява за инвеститорите от другата страна предимствата от всяко третиране, което произтича от мерки за признаване, включително на стандартите или критериите за разрешаване, лицензиране или сертифициране на физическо лице или предприятие за извършване на стопанска дейност, или на пруденциални мерки.

4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че третирането, посочено в настоящия член, не включва третирането, предоставяно на инвеститорите от трета държава и техните инвестиции чрез разпоредби относно уреждането на спорове в областта на инвестициите, предвидени в настоящото споразумение или други международни споразумения, сключени между една от страните и трета държава. Материалноправните разпоредби в други международни споразумения сами по себе си не представляват третиране, посочено в параграфи 1 и 2, и следователно не може да доведат до нарушение на настоящия член. Мерките, прилагани съгласно тези разпоредби, може да представляват третиране съгласно настоящия член.

ЧЛЕН 10.9

Изисквания за постигане на конкретни резултати

1. Никоя от страните не може да налага, нито да прилага каквото и да е изискване или да прилага каквото и да е задължение или ангажимент във връзка с установяването на предприятие или експлоатацията на инвестиция на инвеститор от една от страните или от трета държава на своята територия, а именно⁴⁰:

а) да се изнася определен обем или процент стоки или услуги;

⁴⁰ От съображения за правна сигурност се уточнява, че посоченото в параграф 2 условие за получаването или запазването на предимство не представлява „задължение или ангажимент“ за целите на параграф 1.

- б) да се постига определена степен или процент на национално съдържание;
- в) да се закупуват, използват или да се отдава предпочитание на стоки или услуги, съответно произвеждани или предоставяни на нейна територия, или да се закупуват стоки или услуги от физически лица или предприятия на нейна територия;
- г) да се обвързва по какъвто и да е начин обемът или стойността на вноса с обема или стойността на износа или с размера на постъпленията в чуждестранна валута, свързани с такава инвестиция;
- д) да се ограничават на нейна територия продажбите на стоки или услуги, съответно произвеждани или предоставяни от такава инвестиция, обвързвайки тези продажби по какъвто и да е начин с обема или стойността на нейния износ или с постъпленията ѝ в чуждестранна валута;
- е) да се предоставя достъп или да се прехвърлят определени технологии, производствени процеси или други познания — обект на права, към физическо лице или предприятие на нейна територия;
- ж) да се доставят изключително от територията на страната към конкретен регионален пазар или към световния пазар стоки или услуги, които такава инвестиция генерира;
- з) да се разполага седалището на този инвеститор за конкретен регионален пазар или за световния пазар на нейна територия; или
- к) да се ограничава износът или продажбата за износ.

2. Някоя от страните не поставя като условие изпълнението на едно от следните изисквания, за да се получи или за да се запази предимство във връзка с установяването на предприятие или с експлоатацията на инвестиция на инвеститор от една от страните или от трета държава на своята територия, а именно:

- а) да се постига определена степен или процент на национално съдържание;
- б) да се закупуват, използват или да се отдава предпочитание на стоки или услуги, съответно произвеждани или предоставяни на нейна територия, или да се закупуват стоки от физически лица или предприятия на нейна територия;
- в) да се обвързва по какъвто и да е начин обемът или стойността на вноса с обема или стойността на износа или с размера на постъпленията в чуждестранна валута, свързани с такава инвестиция;
- г) да се ограничават на нейна територия продажбите на стоки или услуги, съответно произвеждани или предоставяни от такава инвестиция, обвързвайки тези продажби по какъвто и да е начин с обема или стойността на нейния износ или с постъпленията ѝ в чуждестранна валута; или
- д) да се ограничава износьт или продажбата за износ.

3. Някоя от разпоредбите на параграф 2 не може да се тълкува по начин, който да възпрепятства някоя от страните да поставя като условие за получаването или запазването на предимство във връзка с инвестиция на инвеститор от една от страните или от трета държава спазването на изискване да се разполага производството на определено място, да се предоставя услуга, да се обучават или наемат работници, да се изграждат или разширяват определени съоръжения или да се извършва научноизследователска и развойна дейност на нейната територия.

4. Параграф 1, буква е) не се прилага, ако:
- а) изискването е наложено или задължението или ангажиментът са приведени в изпълнение от съд, от административен съдебен орган или от орган за защита на конкуренцията, за да се отстрани практика, определена след съдебен или административен процес като нарушение на конкурентното право на страната; или
 - б) една от страните разрешава използването на право върху интелектуална собственост в съответствие с членове 31 или 31а от Споразумението ТРИПС или по отношение на мерки, изискващи оповестяването на информация, която е обект на права на собственост и която е в обхвата на член 39 от Споразумението ТРИПС и е в съответствие с него.
5. Параграф 1, букви а), б) и в) и параграф 2, букви а) и б) не се прилагат по отношение на изискванията за допустимост на стоки или услуги във връзка с участието в програми за насърчаване на износа и за чуждестранна помощ.
6. Параграф 2, букви а) и б) не се прилагат за наложени от страна вносител изисквания по отношение на съдържанието, което е необходимо да имат дадени стоки, за да може да се ползват от преференциални тарифи или от преференциални квоти.
7. От съображения за правна сигурност се уточнява, че параграфи 1 и 2 не се прилагат за задължения, ангажименти или изисквания, различни от изложените в посочените параграфи.

8. Настоящият член не изключва изпълнението на каквито и да е задължения, ангажименти или изисквания между частни субекти, различни от страните, когато една от страните не е наложила, нито е изисквала задължението, ангажимента или изискването.

9. Настоящият член не засяга задълженията на някоя от страните, поети съгласно Споразумението за СТО.

ЧЛЕН 10.10

Висше ръководство и съвет на директорите

1. Някоя от страните не може да изисква дадено предприятие от същата страна, което е обхваната инвестиция, да назначава на висши ръководни длъжности физически лица с конкретно гражданство.

2. Някоя от страните не изисква съветът на директорите на предприятие от другата страна, което е обхваната инвестиция, да бъде съставен от граждани или местни лица на територията на страната, или едновременно и от граждани, и от местни лица.

ЧЛЕН 10.11

Формални изисквания

Независимо от членове 10.7 и 10.8, една от страните може да изисква от инвеститор от другата страна или от негова обхваната инвестиция да предоставя редовно информация относно инвестицията единствено с информативна или статистическа цел. Страната осигурява защита на поверителната информация от евентуално оповестяване, което би отслабило конкурентната позиция на инвеститора или на обхванатата инвестиция. Никоя от разпоредбите на настоящия член не се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните по друг начин да получава или оповестява информация, когато прилага правото си по справедлив и добросъвестен начин.

ЧЛЕН 10.12

Несъответстващи на изискванията мерки и изключения

1. Членове 10.7—10.10 не се прилагат по отношение на:
 - а) съществуваща несъответстваща на изискванията мярка, оставена в сила от една от страните на равнището на:
 - і) Европейския съюз, както е посочено в неговия списък към приложение I („Резерви по отношение на съществуващите мерки“);

- ii) централно държавно управление, както е посочено от тази страна в нейния списък към приложение I („Резерви по отношение на съществуващите мерки“);
 - iii) регионално държавно управление, както е посочено от тази страна в нейния списък към приложение I („Резерви по отношение на съществуващите мерки“);
или
 - iv) местно държавно управление;
- б) продължаването или незабавното подновяване на несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а); или
- в) изменение на несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а), доколкото изменението не намалява съответствието на мярката, съществувало непосредствено преди изменението, с членове 10.7—10.10.
2. Членове 10.7—10.10 не се прилагат за мярка, която една от страните приема или оставя в сила по отношение на сектори, подсектори или дейности, както е посочено в нейния списък към приложение II („Резерви по отношение на бъдещите мерки“).
3. Никоя от страните не може, по силата на мярка, приета след датата на влизане в сила на настоящото споразумение и обхваната от нейния списък към приложение II („Резерви по отношение на бъдещите мерки“), да изисква пряко или непряко от инвеститор от другата страна поради националността му да продаде или да се разпореди по друг начин с инвестиция, съществуваща към момента на влизане в сила на мярката.

4. Член 10.6 не се прилага за мярка, която една от страните приема или оставя в сила по отношение на сектори или подсектори, които са предмет на ангажименти, посочени в нейния списък към приложение III („Ангажименти за достъп до пазара“).
5. Членове 10.7 и 10.8 не се прилагат за никоя мярка, която представлява изключение, освобождаване или освобождаване от задължения от членове 3 или 4 от Споразумението ТРИПС, както е предвидено в членове 3—5 от посоченото споразумение.
6. Без да се засягат параграфи 1—5, в срок до пет години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение Мексико може да уведоми Европейския съюз за проект на решение на Съвместния съвет за изменение на приложение I („Резерви по отношение на съществуващите мерки“), приложение II („Резерви по отношение на бъдещите мерки“) и приложение III („Специални ангажименти и ограничения на достъпа до пазара“):
- а) в допълнение I-Б-2 („Списък на Мексико. Резерви, приложими на подцентрално равнище“) към приложение I („Резерви по отношение на съществуващите мерки“) и допълнение III-Б-2 („Списък на Мексико. Ограничения, приложими на подцентрално равнище“) към приложение III („Специални ангажименти и ограничения на достъпа до пазара“) всички съществуващи несъответстващи мерки, оставени в сила на подфедерално равнище на държавно управление; както и

- б) в допълнение I-Б-1 („Списък на Мексико. Резерви, приложими на централно равнище“) към приложение I („Резерви по отношение на съществуващите мерки“) и допълнение II-Б („Списък на Мексико. Резерви, приложими на централно равнище“) към приложение II („Резерви по отношение на бъдещите мерки“) неговите изисквания за постигане на конкретни резултати.

Европейският съюз разглежда този проект в срок до три месеца и провежда консултации с Мексико по всички свързани въпроси. След консултация Съвместният съвет приема измененията на приложенията, посочени в настоящия параграф. Изменените приложения се прилагат от датата на приемане на измененията.

РАЗДЕЛ В

Защита на инвестициите

ЧЛЕН 10.13

Обхват

Настоящият раздел се прилага за всяка мярка, приета или оставена в сила от една от страните във връзка с:

- а) обхванати инвестиции; или

- б) инвеститори от една от страните по отношение на обхваната инвестиция.

ЧЛЕН 10.14

Инвестиции и регулаторни цели и мерки

1. Разпоредбите на настоящия раздел не се тълкуват като ангажимент на някоя от страните да не променя правната и регулаторната рамка, приложима на нейната територия, включително по начин, който може да повлияе отрицателно върху функционирането на обхванатите инвестиции или очакванията на инвеститора за печалби.
2. От съображения за правна сигурност се уточнява, че никоя от разпоредбите в настоящия раздел не може да се тълкува като пречка за някоя от страните да преустанови предоставянето на субсидия⁴¹ или да изиска нейното възстановяване, когато това действие е било разпоредено от компетентен съд, административен съдебен орган или друг компетентен орган, или да изиска от съответната страна да предостави на инвеститора компенсация за това.

⁴¹ За Европейския съюз „субсидия“ включва всяка помощ, предоставена от държава — членка на Европейския съюз, или чрез държавни ресурси на такава държава членка, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията, като поставя в по-благоприятно положение определени предприятия или производството на определени стоки и засяга търговията между държавите — членки на Европейския съюз.

3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че решението на една от страните да не издава, подновява или оставя в сила субсидия или безвъзмездни средства не представлява нарушение на настоящия раздел, ако това решение е взето:

- а) при липса на конкретно законово или договорно установено задължение за предоставяне, подновяване или оставане в сила на тази субсидия или безвъзмездни средства;
- б) в съответствие с определени ред или условия, с които е обвързано предоставянето, подновяването или оставането в сила на субсидията или безвъзмездните средства; или
- в) в съответствие с параграф 2.

Член 10.15

Третиране на инвеститорите и обхванатите инвестиции

1. Всяка от страните предоставя на своята територия на обхванатите инвестиции от другата страна и на инвеститорите по отношение на техните обхванати инвестиции справедливо и равноправно третиране и пълна защита и сигурност в съответствие със следващите параграфи.

2. Страната нарушава задължението за предоставяне на справедливо и равноправно третиране, посочено в параграф 1, ако мярка или поредица от мерки представлява⁴²:

- а) отказ от правосъдие в рамките на наказателно, гражданско или административно производство;
- б) съществено нарушение на изискването за справедлив процес;
- в) явен произвол, включително целенасочена дискриминация въз основа на явно неправомерни основания, като пол, раса или религиозни убеждения;

⁴² От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определяне дали мярка или поредица от мерки представлява нарушение по отношение на справедливото и равноправно третиране, Съдът взема предвид, наред с другото, следното:

- а) по отношение на параграф 2, букви а) и б), дали мярката или поредицата от мерки включва груби нарушения, които нарушават правните норми; самият факт, че обжалването от инвеститора на оспорваната мярка в рамките на вътрешното производство е било отхвърлено или е било неуспешно, сам по себе си не представлява отказ от правосъдие по смисъла на параграф 2, буква а);
- б) по отношение на параграф 2, буква в), дали мярката или поредицата от мерки очевидно не е основана на причина или факт, или е очевидно почива на незаконосъобразни основания като предразсъдъци или пристрастия; самата незаконосъобразност или просто непоследователното или съмнително прилагане на политика или процедура само по себе си не представлява явен произвол по смисъла на параграф 2, буква в), докато пълното и неоправдано отхвърляне без причина на законов или подзаконов акт или мярка, или поведение, което е специално насочено към инвеститора или неговата обхваната инвестиция с цел причиняване на вреда, вероятно представлява явен произвол по смисъла на параграф 2, буква в); както и
- в) по отношение на параграф 2, буква г) дали дадена страна е действала *ultra vires* и дали действията на предполагаем тормоз или принуда се повтарят и запазват.

- г) тормоз, принуда или злоупотреба с власт; или
- д) нарушение на допълнителни елементи на задължението за предоставяне на справедливо и равноправно третиране, които са били приети от страните в съответствие с параграф 7.

3. Счита се, че една от страните е нарушила задължението за пълна защита и сигурност, посочено в параграф 1, ако някоя от мерките или от поредицата от мерки представлява неизпълнено предоставяне на физическа сигурност на инвеститорите и техните обхванати инвестиции.

4. При оценяване на предполагаемо нарушение съгласно настоящия член Съдът може да вземе предвид дали дадена страна е създала у инвеститор конкретна представа, за да го подтикне към реализирането на обхваната инвестиция, която е породила правно очакване и на която инвеститорът е разчитал при вземането на решение да направи или да запази обхванатата инвестиция, но която впоследствие е била компрометирана от страната. Самият факт, че една от страните предприема или не предприема действие, което може да е несъвместимо с оправданите правни очаквания на инвеститор от една от страните, не представлява нарушение на настоящия член дори ако в резултат на това е налице загуба или вреда на обхванатата инвестиция.

5. Решението, че е налице нарушение на друга разпоредба на настоящото споразумение или на отделно международно споразумение, не показва само по себе си, че съществува нарушение на настоящия член.

6. Фактът, че дадена мярка нарушава правото на една от страните, сам по себе си не води до установяване на нарушение по настоящия член. За да се установи дали мярката представлява нарушение по настоящия член, Съдът преценява дали с действията си страната не е спазила параграфи 1—4.

7. При поискване от една от страните те извършват преглед на съдържанието на задължението за предоставяне на справедливо и равноправно третиране. Подкомитетът по услугите и инвестициите, създаден съгласно член 1.10 („Подкомитети и други органи по част III от настоящото споразумение“), може да изготвя анализи в това отношение и да ги представя на Съвместния комитет, който преценява дали да препоръча Споразумението да бъде изменено в съответствие с член 2.4 („Изменение“) от част IV на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 10.16

Трансфери

1. Всяка страна разрешава всички трансфери, свързани с обхваната инвестиция, да се извършват свободно без ограничение или забавяне към нейната територия и извън нея. Посочените трансфери включват:

- а) вноски в капитал, като например главница и допълнителни средства за запазване, развитие или увеличаване на обхваната инвестиция;

- б) печалби, дивиденди, капиталови печалби, лихви, авторски възнаграждения, такси за управление и други постъпления;
- в) приходи от продажбата на цялата обхваната инвестиция или на част от нея или от частична или пълна ликвидация на обхванатата инвестиция;
- г) плащания по договорно задължение, поето от инвеститора от една от страните, или по обхванатата инвестиция, включително плащания, извършени по споразумение за заем;
- д) доходи и други възнаграждения на персонал, привлечен от чужбина и работещ във връзка с обхваната инвестиция;
- е) плащания, направени в изпълнение на членове 10.17 и 10.18; както и
- ж) плащания на обезщетения в съответствие с присъда, постановена от Съда съгласно раздел Г.

2. Всяка страна разрешава реализирането на печалба в натура, свързана с обхваната инвестиция, както е разрешено или посочено в писмено споразумение между страната и обхваната инвестиция или инвеститор от другата страна.

3. Всяка страна разрешава трансферите, свързани с обхваната инвестиция, да се извършват в свободно конвертируема валута по пазарен обменен курс, преобладаващ за тази валута към датата на трансфера.

4. Независимо от параграф 2, всяка от страните може да ограничава трансферите на печалба в натура, отнасящи се до обхваната инвестиция, при обстоятелства, при които по друга причина би могла да ограничи тези трансфери съгласно настоящото споразумение.

ЧЛЕН 10.17

Компенсация за загуби

1. Всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна, чиито обхванати инвестиции претърпяват загуби поради война или друг въоръжен конфликт, революция, извънредно положение, въстание, бунт или друго подобно събитие, що се отнася до реституиране, обезщетение, компенсация или друга форма на уреждане, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя на своите инвеститори или инвеститорите от която и да е трета държава, според това кое е най-благоприятно.

2. Без да се засяга параграф 1, на инвеститорите от една от страните се предоставя адекватно и ефективно реституиране или адекватна и ефективна компенсация при всяка от ситуациите, посочени в този параграф, при която те претърпят загуби на територията на другата страна, произтичащи от:

- а) конфискуване на тяхната обхваната инвестиция или на част от нея от силите или органите на другата страна; или
- б) унищожаване на тяхната обхваната инвестиция или на част от нея от силите или органите на другата страна, което не се е налагало поради ситуацията.

3. Плащанията, произтичащи от компенсация в съответствие с параграф 2, са свободно конвертируеми и прехвърляеми.

ЧЛЕН 10.18

Отчуждаване и компенсация

1. Никоя от страните не може да отчуждава или да национализира обхваната инвестиция, било то пряко или непряко, чрез мерки, чийто ефект е еквивалентен на отчуждаване или национализация (наричани по-нататък „отчуждаване“), освен:

- а) в името на обществена цел;

- б) по недискриминационен начин;
 - в) при заплащане на своевременна, подходяща и ефективна компенсация в съответствие с параграфи 2—4; както и
 - г) в съответствие с надлежно спазена правна процедура.
2. Параграф 1 се тълкува в съответствие с приложение 10-А („Отчуждаване“).
3. Компенсацията, посочена в параграф 1:
- а) се изплаща незабавно;
 - б) се равнява на справедливата пазарна стойност на отчуждената инвестиция към момента непосредствено преди отчуждаването;
 - в) не отразява никаква промяна в стойността, настъпила поради това, че предвиденото отчуждаване е станало по-рано известно;
 - г) е напълно и незабавно реализуема и свободно прехвърляема в държавата, определена от инвеститора; както и

д) включва лихви по разумна търговска ставка от датата на отчуждаване до датата на плащане.

4. Критериите за оценка на стойността следва да включват стойността като действащо предприятие, стойността на активите, включително обявената данъчна стойност на материалното имущество, и други критерии, ако е целесъобразно, с които да се определи справедливата пазарна стойност.

5. Компенсацията се изплаща във валутата на държавата, на която инвеститорът е гражданин, или в свободно конвертируема валута.

6. Настоящият член не се прилага по отношение на издаването на задължителни лицензи, предоставяни във връзка с права върху интелектуална собственост в съответствие със Споразумението ТРИПС, или по отношение на отнемане, ограничаване или създаване на права върху интелектуална собственост, доколкото това издаване, отнемане, ограничаване или създаване е в съответствие с глава 25 („Интелектуална собственост“) и Споразумението ТРИПС⁴³.

⁴³ От съображения за правна сигурност се уточнява, че терминът „отнемане“ по отношение на правата върху интелектуална собственост включва отмяната или анулирането на тези права, а терминът „ограничаване“ по отношение на правата върху интелектуална собственост се отнася до изключенията от тези права.

ЧЛЕН 10.19

Суброгация

1. Ако една от страните или определена от нея агенция извърши плащане по гаранция, застрахователен договор или друга форма на обезщетение, която е сключила по отношение на обхваната инвестиция, другата страна признава суброгацията или прехвърлянето на всяко право или всяка претенция на инвеститора съгласно настоящата глава по отношение на тази обхваната инвестиция. Страната или определената от нея агенция има право по силата на суброгация да упражнява правата и да изпълни принудително претенциите на този инвеститор. Суброгираното или прехвърленото право или суброгираната или прехвърлената претенция не може да бъдат по-големи от първоначалното право или първоначалната претенция на този инвеститор.

2. Ако една от страните или агенцията, определена от страната, е извършила плащане на своя инвеститор и е поела правата и претенциите на инвеститора, този инвеститор няма право, освен ако е упълномощен да действа от името на страната или агенцията, определена от страната, извършваща плащането, да упражнява тези права и претенции срещу другата страна.

РАЗДЕЛ Г

Разрешаване на спорове в областта на инвестициите

ЧЛЕН 10.20

Определения

За целите на настоящия раздел:

1. „ищец“ означава физическо лице или предприятие от страна, различно от клон или представителство, което е направило обхваната инвестиция и се стреми да предяви иск или е предявило иск съгласно настоящия раздел, като действа:
 - а) от свое собствено име; или
 - б) от името на местно установено предприятие, което е негова собственост или е под негов контрол⁴⁴.
2. „страни по спора“ означава ищецът и ответникът;

⁴⁴ От съображения за правна сигурност се уточнява, че за исковете, предявени съгласно буква б), се счита, че се отнасят до спор между договаряща държава и гражданин на друга договаряща държава по смисъла на параграф 1 на член 25 от Конвенцията на ICSID;

3. „страна по спора“ означава или ищецът, или ответникът;
4. „ICSID“ означава Международният център за уреждане на инвестиционни спорове, създаден от Конвенцията на ICSID;
5. „Правила на допълнителния механизъм на ICSID“ означава Правилата на допълнителния механизъм за административно обслужване на производства от секретариата на Международния център за разрешаване на инвестиционни спорове;
6. „Конвенция на ICSID“ означава Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави, сключена във Вашингтон на 18 март 1965 г.;
7. „местно установено предприятие“ означава правно образувание, установено на територията на една от страните, притежавано или контролирано от инвеститор от другата страна;
8. „Нюйоркската конвенция“ означава Конвенцията на Организацията на обединените нации за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения, съставена в Ню Йорк на 10 юни 1958 г.;
9. „неучастваща в спора страна“ означава или Мексико, ако ответникът е Европейският съюз, или държава — членка на Европейския съюз; или Европейския съюз, ако ответникът е Мексико;

10. „ответник“ означава или Мексико, или в случая на Европейския съюз — или Европейският съюз, или съответната държава — членка на Европейския съюз, както е определено съгласно член 10.24;

11. „финансиране от трета страна“ означава всяко едно финансиране, предоставено от физическо или юридическо лице, което не е страна по спора, но се споразумява със страна по спора да финансира частично или изцяло разходите по производството срещу възнаграждение, зависещо от изхода на спора, или под формата на дарение или предоставяне на безвъзмездни средства;

12. „арбитражни правила на UNCITRAL“ означава арбитражните правила на Комисията на Организацията на обединените нации по международно търговско право, одобрени от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 15 декември 1976 г., както са ревизирани през 2010 г.

ЧЛЕН 10.21

Обхват

1. Настоящият раздел се прилага за спорове между една от страните и ищец от другата страна, произтичащи от предполагаемо нарушение на членове 10.7.2, 10.8.2⁴⁵ или раздел В, за които се твърди, че са причина за загуба или вреда за ищеца или за неговото местно установено предприятие.
2. Приложение 10-Б („Държавен дълг“) се прилага за искове по отношение на реструктуриране на дълга на някоя от страните.
3. Съдът и Апелативният съд, сформирани съгласно настоящия раздел, не се произнасят по искове, които попадат извън обхвата на настоящия член.

⁴⁵ От съображения за правна сигурност се уточнява, че за целите на настоящия раздел страните вземат предвид, че членове 10.7.2 и 10.8.2 не обхващат придобиването на предприятие в Европейския съюз или в Мексико с цел установяване или поддържане на трайни икономически връзки, включително когато такова придобиване се извършва чрез капиталово участие или увеличаване на такова капиталово участие в предприятие.

ЧЛЕН 10.22

Консултации

1. Споровете следва, доколкото е възможно, да се разрешават по взаимно съгласие. Такова разрешаване по взаимно съгласие може да бъде договорено по всяко време, включително след предявяване на иска по реда на член 10.26.
2. Освен ако страните по спора се договорят за по-дълъг период, консултациите се провеждат в срок до 60 дни след датата на подаване на искането за консултации съгласно параграф 5.
3. Освен ако страните по спора се договорят за друго, консултациите се провеждат:
 - а) в Мексико, ако оспорваните мерки са мерки на Мексико;
 - б) в Брюксел, ако сред оспорваните мерки е мярка на Европейския съюз; или
 - в) в столицата на съответната държава — членка на Европейския съюз, ако оспорваните мерки са изключително мерки на тази държава членка.
4. Ако страните по спора се споразумеят, консултациите може да се провеждат чрез видеоконференция или по друг начин, ако е целесъобразно.

5. Ищецът представя на другата страна искане за консултации, в което посочва:
- а) името и адреса на ищеца, а когато искането е представено от името на местно установено предприятие — наименованието, адреса и мястото на установяване или учредяване, ако е приложимо, на местното установеното предприятие;
 - б) разпоредбите, посочени в член 10.21.1, за които се твърди, че са били нарушени;
 - в) правното и фактическото основание за всеки иск, включително мярката или мерките, за които се твърди, че нарушават разпоредбите, посочени в член 10.21.1;
 - г) поисканото обезщетение и размера на оценените претендирани щети; както и
 - д) доказателства, установяващи, че ищецът е инвеститор от другата страна и че притежава или контролира обхванатата инвестиция и ако действа от името на местно установено предприятие, че притежава или контролира местно установеното предприятие.

Ако искането за консултации е подадено от повече от един ищец или от името на повече от едно местно установено предприятие, информацията по букви а) и д) трябва да бъде представена за всеки ищец или всяко местно установено предприятие, в зависимост от случая.

6. Посочените в параграф 5 изисквания по отношение на искането за консултации трябва да бъдат изпълнени с посочване на достатъчно конкретни данни, за да се даде възможност на ответника да участва ефективно в консултациите и да подготви защитата си.

7. Искане за консултации се подава в срок до три години след датата, на която ищецът или, в зависимост от случая, местно установеното предприятие за първи път са узнали или е следвало за първи път да узнаят за предполагаемото нарушение и за това, че в резултат от нарушението ищецът или, в зависимост от случая, местно установеното предприятие, са претърпели загуби или щети.

8. Независимо от параграф 7, в случай че искането за консултации се отнася до мярка или мерки на Европейския съюз или държава — членка на Европейския съюз, и срокът, посочен в параграф 7, е изтекъл, докато ищецът или, в зависимост от случая, местно установеното предприятие е завело производство, свързано със същата мярка или същите мерки пред съд или съдебна инстанция съгласно правото на една от страните, искането за консултации се подава:

- а) в срок до две години след датата, на която ищецът или, в зависимост от случая, местно установеното предприятие престава да води такова производство пред съд или съдебна инстанция съгласно законодателството на една от страните; както и
- б) във всеки случай, не по-късно от 10 години след датата, на която ищецът или, в зависимост от случая, неговото местно установено предприятие за първи път са узнали или е трябвало за първи път да узнаят за мярката или мерките, за които се твърди, че са в нарушение на разпоредбите, посочени в член 10.21.1, и за загубата или вредата, за която се твърди, че е била понесена.

9. Искания за консултации относно предполагаемо нарушение от страна на Европейския съюз или на държава — членка на Европейския съюз, се изпращат до Европейския съюз. Ако ищецът установи в искането си за консултации мярка или мерки на държава — членка на Европейския съюз, искането се изпраща също и на съответната държава — членка.

10. Ако инвеститорът не предяви иск по реда на член 10.26 в срок до 18 месеца след подаване на искането за консултации, се счита, че той е оттеглил своето искане за консултации и ако е приложимо, своето обявление с искане за определяне на ответника съгласно член 10.24, и не може да предявява иск по реда на настоящия раздел по отношение на същата мярка или същите мерки. Този срок може да бъде удължен по взаимно съгласие между участващите в консултациите страни.

ЧЛЕН 10.23

Медиация

1. Страните по спора може по всяко време да се споразумеят да прибегнат до процедура по медиация.

2. Прибягването до медиация не засяга правната позиция или правата на която и да е от страните по спора съгласно настоящата глава и се урежда от правилата, договорени от страните по спора, включително, ако са налични, всякакъв вид правила за медиация, които може да бъдат приети от Съвместния съвет.

3. Медиаторът се определя по взаимно съгласие на страните по спора. Страните по спора може също така да поискат съвместно от председателя на Съда да назначи медиатора.
4. Страните по спора полагат усилия да стигнат до разрешаване на спора в срок до 60 дни след определяне на медиатора.
5. Ако страните по спора се договорят да прибегнат до медиация, сроковете, посочени в членове 10.22.7, 10.22.8, 10.48.7 и 10.49.3 се преустановяват от датата, на която страните по спора са се договорили да прибегнат до медиация, до датата, на която едната или другата страна по спора реши да прекрати медиацията. Решението на страна по спора да прекрати медиацията се съобщава с писмо на медиатора и на другата страна по спора.

ЧЛЕН 10.24

Определяне на ответника за спорове с Европейския съюз или

с държава — членка на Европейския съюз

1. Ако спорът не може да бъде разрешен в срок до 90 дни след датата на подаване на искането за консултации, а искането се отнася до предполагаемо нарушение на разпоредбите, посочени в член 10.21.1 от страна на Европейския съюз или на държава — членка на Европейския съюз, и ищецът възнамерява да предяви иск по реда на член 10.26, той отправя до Европейския съюз обявление, с което се иска определяне на ответника.

2. В обявлението, посочено в параграф 1, се определя мярката или се определят мерките, във връзка с които ищецът възнамерява да предяви иск. При установяване на мярка на държава — членка на Европейския съюз, обявлението се изпраща и на съответната държава членка.
3. След като определи ответника, Европейският съюз уведомява ищеца в срок до 60 дни след получаване на обявлението, посочено в параграф 1, относно това дали ответник е Европейският съюз или държава — членка на Европейския съюз.
4. Ако ищецът не е бил уведомен за определянето на ответник в срок до 60 дни след изпращане на обявлението, посочено в параграф 1, ответникът е:
 - а) държавата членка, ако мярката или мерките, определена(и) в обявлението, е/са изключително мярка или мерки на някоя от държавите — членки на Европейския съюз; или
 - б) Европейският съюз, ако сред мерките, посочени в обявлението, са включени и мерки на Европейския съюз.
5. Ищецът може да предяви иск съгласно член 10.26 въз основа на определянето на ответник, направено съгласно параграф 3, и ако такова определяне не е било съобщено на ищеца в срок до 60 дни, в съответствие с параграф 4.

6. Ако ответник е Европейският съюз или държава — членка на Европейския съюз, в съответствие с параграф 3 или 4, нито Европейският съюз, нито държавата — членка на Европейския съюз, могат да претендират недопустимост на иска или липса на компетентност на Съда или по друг начин да възразят срещу иска или присъдата с аргумента, че ответникът не е бил надлежно определен съгласно параграф 3 или установен в съответствие с параграф 4.

7. Съдът и Апелативният съд са обвързани от определянето, направено съгласно параграф 3, и ако такова определяне не е било съобщено на ищеца в рамките на 60 дни — от идентификацията в съответствие с параграф 4.

8. Никоя от разпоредбите в настоящото споразумение, нито приложимите правила за уреждане на спорове, посочени в член 10.26.2, възпрепятстват обмена на цялата информация, свързана със спор между Европейския съюз и съответната държава членка.

ЧЛЕН 10.25

Процесуални и други изисквания за предявяването на иск пред Съда

1. Ищецът може да предяви иск по реда на член 10.26 само ако ищецът:
 - а) предостави на ответника, при предявяване на иска, своето писмено съгласие за уреждане на спора от Съда в съответствие с процедурите, изложени в настоящия раздел;

- б) даде възможност да изминат поне 180 дни след подаване на искането за консултации и ако е приложимо, поне 90 дни след подаване на обявлението, с което се иска определяне на ответника;
- в) е представил обявление с искане за определяне на ответника в съответствие с член 10.24, ако е приложимо;
- г) е изпълнил изискванията, свързани с искането за консултации;
- д) указва в своя иск само мярката или мерките, за които се твърди, че представляват нарушение на разпоредбите, посочени в член 10.21.1, които са установени в искането му за консултации;
- е) се оттегли или се откаже от всякакво съществуващо производство пред съд или съдебна инстанция съгласно националното или международното право по отношение на мярка или мерки, за която/които твърди, че представлява нарушение, посочено в неговия иск;
- ж) се откаже писмено от правото си да започне производство пред съд или съдебна инстанция съгласно националното или международното право по отношение на мярка или мерки, за която/които твърди, че представлява/т нарушение, посочено в неговия иск; както и

- 3) декларира, че няма да пристъпи към принудително изпълнение на произнесена съгласно настоящия раздел присъда, преди тя да е станала окончателна съгласно членове 10.48.8, 10.48.9 или 10.49.2, и няма да иска обжалване, преразглеждане, отмяна, анулиране, ревизиране, нито да започва други сходни производства пред международен или национален съд или съдебна инстанция, по отношение на присъдата съгласно настоящия раздел.

2. Ако предявеният по реда на член 10.26 иск е във връзка със загуби или щети, нанесени на местно установено предприятие или на интереси на местно установено предприятие, което ищецът притежава или контролира, пряко или непряко, изискванията по параграф 1, букви е) и ж) от настоящия член се прилагат както по отношение на ищеца, така и по отношение на местно установеното предприятие. Изискването за оттегляне или отказване от съществуващи производства съгласно параграф 1, буква е) от настоящия член се прилага също така:

- а) ако искът е предявен от ищец, действащ от свое име, до всички лица, които пряко или непряко имат дялово участие или са контролирани от ищеца и претендират, че са претърпели същата загуба или вреда⁴⁶ като ищеца; или
- б) ако искът е предявен от ищец, действащ от името на местно установено предприятие, до всички лица, които пряко или непряко имат дялово участие или са контролирани от местно установеното предприятие и твърдят, че са претърпели същата загуба или вреда като местно установеното предприятие.

⁴⁶ От съображения за правна сигурност се уточнява, че същата загуба или вреда, посочена в настоящата буква и буква б), означава загуба или вреда, произтичаща от същата мярка или мерки, която/които лицето иска да възстанови в същото качество като това на ищеца. Например, ако ищецът предяви иск в качеството на акционер, тази разпоредба ще обхване свързано лице, което също иска възстановяване в качество на акционер.

3. Изискванията по параграф 1, букви е) и ж) и параграф 2 не се прилагат по отношение на местно установено предприятие, ако ответникът или приемащата държава на ищеца е отнел(а) на ищеца контрола върху местно установеното предприятие или по друг начин е попречил(а) на местно установеното предприятие да изпълни тези изисквания.

4. При поискване от ответника Съдът се отказва от компетентност, ако ищецът или, в зависимост от случая, местно установеното предприятие не изпълни някое от изискванията по параграфи 1 и 2.

5. Отказът от право съгласно параграф 1, буква ж) престава да се прилага, ако искът е отхвърлен въз основа на неспазване на изискванията относно националността, които трябва да бъдат изпълнени за предявяване на иск съгласно настоящия раздел.

6. Ако Европейският съюз или държава — членка на Европейския съюз, е ответникът, параграф 1, букви е) и ж) не възпрепятстват ищеца да търси временни обезпечителни мерки пред съдилищата или правораздавателните органи на ответника. Ако Мексико е ответникът, параграф 1, букви е) и ж) не възпрепятстват ищеца да търси временни обезпечителни мерки или да започне или продължи производство за издаване на разпореждане, установителен иск или друга извънредна компенсация, което не включва изплащане на обезщетение за вреди, пред административен съд или съдебна инстанция съгласно правото на ответника.

7. От съображения за правна сигурност се уточнява, че инвеститор не предявява иск по реда на настоящия раздел, ако инвестицията е била направена чрез умишлено въвеждане в заблуждение, укриване на информация, корупционна практика или поведение, водещо до злоупотреба с процесуални възможности.

8. Никоя от страните не предявява иск по настоящия раздел.

ЧЛЕН 10.26

Предявяване на иск пред Съда

1. Ако даден спор не бъде разрешен чрез консултации, може да бъде предявен иск от страна на:

- а) ищец от негово собствено име; или
- б) ищец, действащ от името на местно установено предприятие, което той притежава или контролира пряко или непряко.

От съображения за правна сигурност се уточнява, че местно установено предприятие не може да предяви иск срещу страната, в която е установено.

2. Ищецът предявява иска съгласно някое от следните правила за уреждане на спорове:
- а) Конвенцията на ICSID и процедурния правилник за арбитражни производства на ICSID;
 - б) Правилата на допълнителния механизъм на ICSID, ако условията за предявяване на иск в съответствие с буква а) не са приложими;
 - в) арбитражните правила на UNCITRAL; или
 - г) всякакви други правила по взаимно съгласие между страните по спора.
3. Ако ищецът предлага правила съгласно параграф 2, буква г), ответникът трябва да отговори на предложението на ищеца в срок до 20 дни след получаването му. Ако страните по спора не се договорят за такива правила в срок до 30 дни след получаване на предложението, инвеститорът може да предяви иск съгласно правилата, посочени в параграф 2, буква а), б) или в).
4. Ако искът е предявен съгласно параграф 2, букви б), в) или г), страните по спора могат да се споразумеят за мястото на производството. Ако страните по спора не успеят да постигнат споразумение, съставът на Съда, който разглежда иска, определя мястото в съответствие с приложимите правила за уреждане на спорове, при условие че мястото е на територията на държава, която е договаряща държава по Нюйоркската конвенция.

5. Правилата за уреждане на спорове, приложими в съответствие с параграф 2, са тези, които са в сила от датата, на която искът е предявен пред Съда съгласно настоящия раздел, при спазване на специфичните правила, посочени в този раздел. Съвместният съвет може да приема правила, допълващи приложимите правила за уреждане на спорове и всички такива правила са задължителни за Съда и Апелативния съд.

6. Всеки иск се счита за подаден за уреждане на спорове съгласно настоящия раздел, когато искането или обявлението за образуване на производство е получено в съответствие с приложимите правила за уреждане на спорове.

7. Всяка страна уведомява другата страна за мястото, където обявленията и другите документи се изпращат от ищец съгласно настоящия раздел. Всяка страна гарантира, че тази информация е публично достъпна.

ЧЛЕН 10.27

Паралелни производства

Ако иск е предявен съгласно настоящия раздел и глава 31 („Уреждане на спорове“) или друго международно споразумение и има вероятност за припокриване на компенсация или другият международен иск може да окаже значително влияние върху разрешаването на иска, предявен съгласно настоящия раздел, Съдът, колкото е възможно по-скоро след изслушването на страните по спора, спира производството пред него или по друг начин прави необходимото, за да вземе предвид в своето решение, определение или присъда производствата, образувани по реда на глава 31 („Уреждане на спорове“) или на другото международно споразумение.

ЧЛЕН 10.28

Даване съгласие за разрешаването на спора от Съда

1. Ответникът дава своето съгласие спорът да бъде разрешен от Съда в съответствие с процедурите, изложени в настоящия раздел.

2. Съгласието, посочено в параграф 1, и предявяването на иск пред Съда съгласно настоящия раздел, се считат за отговарящи на изискванията на:

- а) член 25 от Конвенцията на ICSID и глава II от приложение В към Правилата на допълнителния механизъм на ICSID — във връзка с писменото съгласие на страните по спора; както и
- б) член II от Нюйоркската конвенция — в случай на писмено съглашение.

ЧЛЕН 10.29

Финансиране от трета страна

- 1. Всяка страна по спора, която ползва финансиране от трета страна, уведомява другата страна по спора и съставът на Съда, който разглежда иска или, ако този състав не е известен още, председателя на Съда, относно името и адреса на извършващата финансиране трета страна.
- 2. Уведомлението се прави в момента на предявяване на иска или — ако споразумението за финансиране е сключено или дарението или предоставянето на безвъзмездните средства е извършено след предявяването на иска — незабавно след сключване на споразумението за финансиране или извършване на дарението или предоставяне на безвъзмездните средства.

ЧЛЕН 10.30

Съд

1. Съдът се създава за разглеждане на искове, подадени съгласно член 10.26.
2. След влизането в сила на настоящото споразумение Съвместният съвет назначава деветима членове на Съда. Трима от членовете са граждани на държава — членка на Европейския съюз, трима — граждани на Мексико, и трима — граждани на трети държави⁴⁷.
3. Съвместният съвет може да реши броят на членовете да бъде увеличен или намален с числа, кратни на три. Допълнителните назначения се правят по начина, предвиден в параграф 2.
4. Членовете притежават квалификацията, изискуема за назначаването им като съдии в Международния съд, или са юристи с призната компетентност. Те трябва да имат доказани експертни знания по международно публично право. Желателно е да имат експертни знания, по-специално по международно инвестиционно право, международно търговско право и в областта на разрешаването на спорове, възникващи по международни инвестиционни или международни търговски споразумения или търговски преговори.

⁴⁷ Страните се стремят да назначават членове, представляващи различни социално-икономически условия и правни традиции.

5. Членовете на Съда се назначават с петгодишен мандат. Въпреки това мандатът на определени чрез жребий четирима от общо деветимата членове, назначени незабавно след влизането в сила на настоящото споразумение, се удължава на седем години. Свободните места се запълват веднага след освобождаването им. Лице, определено да замени друго лице, чийто мандат все още не е изтекъл, заема длъжността до края на мандата на предшественика си. С разрешението на председателя на Съда и след консултация с другите членове на състава, лице, което е член на даден състав на Съда, може при изтичане на мандата си да продължи да изпълнява функциите си в рамките на този състав до приключване на производството на състава и само за тази цел продължава да се счита за член на Съда.
6. Съдът разглежда делата в състави, включващи трима членове, от които един член е гражданин на държава — членка на Европейския съюз, един — на Мексико и един — на трета държава. Съставът се председателства от члена, който е гражданин на трета държава.
7. Независимо от параграф 6 и ако страните по спора се споразумеят за това, всяко дело се разглежда от състав, състоящ се само от един член, който е гражданин на трета държава и е избран от председателя на Съда.
8. В срок до 90 дни след предявяването на иск по реда на член 10.26 председателят на Съда в съответствие с работните процедури, приети съгласно параграф 10, назначава на ротационен принцип членовете или члена на Съда, които/който да влязат/който да влезе в състава на Съда за разглеждане на делото, като гарантира, че сформирането на състава се прави на случаен и произволен принцип, като на всички членове се предоставят еднакви възможности да бъдат избрани.

9. Председателят на Съда отговаря за организационните въпроси, назначава се с двегодишен мандат, като се определя чрез жребий измежду членовете, които са граждани на трети държави. Председателите изпълняват тези функции на ротационен принцип, определен чрез жребий от председателя на Съвместния съвет. В работните процедури, приети съгласно параграф 10, се предвиждат необходимите правила при временна липса на председателя.
10. Съдът приема свои собствени работни процедури след консултация със страните.
11. Членовете са на разположение по всяко време и с кратко предизвестие, като следят отблизо действията по уреждането на спорове във връзка с настоящото споразумение.
12. За да се гарантира, че членовете са на разположение, те получават ежесечно предварителен хонорар с фиксиран размер, който се определя с решение на Съвместния съвет. За всеки работен ден в изпълнение на функциите на председател на Съда, председателят получава хонорар, равен на хонорара, определен съгласно член 10.31.11 за председателя на Апелативния съд
13. Предварителният хонорар и дневното възнаграждение, посочено в параграф 12, се изплащат от двете страни по сметка, управлявана от секретариата на ICSID, като се вземат предвид съответната им степен на развитие. В случай че една от страните не изплати тези хонорари, другата страна може да реши тя да ги изплати. Всякакви подобни просрочени задължения остават дължими, заедно с полагащата се лихва. Подкомитетът по услугите и инвестициите редовно преглежда размера и разпределението на посочените по-горе хонорари и може да препоръча съответни корекции за приемане на решение от страна на Съвместния съвет.

14. Освен ако Съвместният съвет приеме решение на основание параграф 15, другите хонорари и разноски на членовете на даден състав на Съда трябва да са в размера, определен съгласно правило 14, параграф 1 от Административните и финансовите правила на Конвенцията на ICSID в сила към датата на внасяне на иска, като сумата се разпределя от Съда между страните по спора в съответствие с член 10.48.5.

15. Съвместният съвет може да реши да преобразува предварителния хонорар с фиксиран размер и другите хонорари и разноски в постоянно редовно възнаграждение. В този случай членовете изпълняват функциите си на пълен работен ден, а Съвместният съвет определя тяхната заплата и имащите връзка организационни въпроси. В този случай на членовете не е разрешено да заемат каквато и да е друга длъжност било то срещу възнаграждение, или безвъзмездно, освен ако председателят на Съда предостави по изключение освобождаване от тази забрана.

16. Секретариатът на ICSID изпълнява функциите на секретариат на Съда и му предоставя подходяща подкрепа. Разноските по предоставянето на такава подкрепа се разпределят от Съда между страните по спора в съответствие с член 10.48.5.

ЧЛЕН 10.31

Апелативен съд

1. Създава се постоянен апелативен съд, който да разглежда жалби срещу присъдите на Съда.

2. След влизането в сила на настоящото споразумение Съвместният съвет назначава шестима членове на Апелативния съд. Двама от членовете трябва да са граждани на държава — членка на Европейския съюз, двама — граждани на Мексико, и двама — граждани на трети държави. За тази цел всяка страна предлага трима кандидати, двама от които може да бъдат граждани на тази страна, а един да е чужденец.

3. Съвместният комитет може да реши броят на членовете да бъде увеличен с числа, кратни на три. Допълнителните назначения се правят по начина, предвиден в параграф 2.

4. Членовете притежават квалификацията, изисквана за назначаването им като съдии в Международния съд, или са юристи с призната компетентност. Те трябва да имат доказани експертни знания по международно публично право и по предмета, обхванат от настоящата глава. Желателно е да имат експертни знания в областта на международното търговско право и в областта на разрешаването на спорове, възникващи по международни инвестиционни или международни търговски споразумения.

5. Членовете се назначават с петгодишен мандат. Мандатът на определени чрез жребий трима от общо шестимата членове, назначени незабавно след влизането в сила на настоящото споразумение, се удължава на седем години. Свободните места се запълват веднага след освобождаването им. Лице, определено да замени друго лице, чийто мандат все още не е изтекъл, заема длъжността до края на мандата на предшественика си. С разрешението на председателя на Апелативния съд и след консултация с другите членове на състава лице, което е член на даден състав на Апелативния съд, може при изтичането на мандата си да продължи да изпълнява функциите си в рамките на този състав до приключване на производството на състава и само за тази цел продължава да се счита за член на Апелативния съд.

6. Апелативният съд разглежда жалби в състави, включващи трима членове, от които един член трябва да е гражданин на държава — членка на Европейския съюз, един — на Мексико, и един — на трета държава. Съставът се председателства от члена, който е гражданин на трета държава.
7. В съответствие с работните процедури, приети съгласно параграф 9, председателят на Апелативния съд назначава на ротационен принцип членовете, които да влязат в състава на Апелативния съд за разглеждане на всяко дело, като гарантира, че сформирането на всеки състав се прави на случаен и произволен принцип, като на всички членове се предоставят еднакви възможности да бъдат избрани.
8. Председателят на Апелативния съд отговаря за организационните въпроси, назначава се с двегодишен мандат, като се определя чрез жребий измежду членовете, които са граждани на трети държави. Председателите изпълняват тези функции на ротационен принцип, определен чрез жребий от председателя на Съвместния съвет. В работните процедури, приети съгласно параграф 9, се предвиждат необходимите правила при временна липса на председателя.
9. Апелативният съд приема свои собствени работни процедури след консултация със страните.
10. Членовете са на разположение по всяко време и с кратко предизвестие, като следят отблизо действията по уреждането на други спорове във връзка с настоящото споразумение.

11. На членовете на Апелативния съд се заплаща ежемесечно предварителен хонорар, за да се гарантира че са на разположение, като получават хонорар за всеки работен ден в изпълнение на функциите на членове, който се определя с решение на Съвместния съвет. Председателят на Апелативния съд получава хонорар за всеки работен ден в изпълнение на функциите на председател на Апелативния съд.

12. Предварителният хонорар и дневните възнаграждения, посочени в параграф 11, се изплащат от двете страни по сметка, управлявана от секретариата на ICSID, като се вземат предвид съответната им степен на развитие. В случай че една от страните не изплати тези хонорари, другата страна може да реши тя да ги изплати. Всякакви подобни просрочени задължения остават дължими, заедно с полагащата се лихва. Подкомитетът по услугите и инвестициите редовно преглежда размера и разпределението на посочените по-горе хонорари и може да препоръча съответни корекции за приемане на решение от страна на Съвместния съвет.

13. Съвместният съвет може да реши да преобразува предварителния хонорар и дневния хонорар в постоянно редовно възнаграждение. В този случай членовете на Апелативния съд изпълняват функциите си на пълен работен ден, а Съвместният съвет определя тяхната заплата и свързаните с тях организационни въпроси. В този случай на членовете не е разрешено да заемат каквато и да е друга длъжност, било то срещу възнаграждение или безвъзмездно, освен ако председателят на Апелативния съд предостави по изключение освобождаване от тази забрана.

14. Секретариатът на ICSID изпълнява функциите на секретариат на Апелативния съд и му предоставя подходяща подкрепа. Разноските по предоставянето на такава подкрепа се разпределят от Апелативния съд между страните по спора в съответствие с член 10.48.5.

ЧЛЕН 10.32

Етика

1. Членовете на Съда и членовете на Апелативния съд се избират измежду лица, чиято независимост е извън всякакво съмнение. Те не са свързани с никое правителство⁴⁸. Те не приемат инструкции от никое правителство или организация по въпроси, свързани с какъвто и да е спор съгласно настоящия раздел. Те не участват в разглеждането на каквито и да е спорове, които биха довели до пряк или косвен конфликт на интереси. При изпълнение на функциите си, те трябва да отговарят на изискванията на приложение 10-Г („Кодекс за поведение на членовете на Съда, членовете на Апелативния съд и медиаторите“). Освен това след назначаването им те се въздържат да действат като съветници или като определени от дадена страна експерти, или като свидетели по който и да е вече започнал или нов спор за защита на инвестиции по настоящото споразумение или което и да е друго споразумение или вътрешното право.

⁴⁸ От съображения за правна сигурност се уточнява, че самият факт, че дадено лице е наето на работа в държавен университет или че бивш държавен служител получава пенсия от правителството или има семейни отношения с държавен служител, сам по себе си не е причина да се счита за свързан с правителство.

2. Ако някоя от страните по спора счита, че някой от членовете, назначен в състав, не отговаря на изискванията на параграф 1, тя изпраща искане за отвод на назначаването на този член на председателя на Съда или до председателя на Апелативния съд, ако е целесъобразно. Искането за отвод трябва да се изпрати в срок до 15 дни след датата, на която страната по спора е била уведомена за членовете на конкретния състав на Съда или на Апелативния съд, или в срок до 15 дни след датата, на която е узнала съответните факти, ако не е възможно разумно да се допусне, че те са ѝ били известни към момента на сформирание на състава. В искането за отвод се посочват основанията за отвода.

3. Ако в срок до 15 дни след датата на искането за отвод членът, чийто отвод е поискан, реши да не се оттегля от конкретния състав, в срок до 45 дни след получаване на искането за отвод председателят на Съда или председателят на Апелативния съд, ако е целесъобразно, взема решение по въпроса, след като изслуша страните по спора и предостави на члена възможност да представи евентуални забележки, като незабавно уведомява страните по спора и члена на състава.

4. Исканията за отвод на председателя на Съда от даден състав се разглеждат от председателя на Апелативния съд и обратно.

5. Въз основа на мотивирана препоръка от председателя на Апелативния съд или по своя съвместна инициатива и с решение на Съвместния съвет страните могат да решат да отстранят даден член на Съда или на Апелативния съд, ако поведението му не е в съответствие със задълженията по параграф 1 и е несъвместимо с оставането му като член на Съда или на Апелативния съд. Ако твърденията за въпросното поведение се отнасят за председателя на Апелативния съд, мотивираната препоръка се представя от председателя на Съда. Членове 10.30.2 и 10.31.2 се прилагат *mutatis mutandis* за попълване на местата, които може да се освободят съгласно настоящия параграф.

ЧЛЕН 10.33

Многостранен механизъм за уреждане на спорове

1. Страните следва да си сътрудничат в създаването на многостранен механизъм за разрешаване на спорове в областта на инвестициите.
2. След влизането в сила между страните на международно споразумение, предвиждащо такъв многостранен механизъм, приложим към спорове съгласно настоящото споразумение, прилагането на съответните части на настоящия раздел се преустановява и Съвместният съвет може да приеме решение, в което се посочват всички преходни разпоредби.

ЧЛЕН 10.34

Приложимо право

1. Съдът определя дали мярката или мерките, които представляват предмет на иска, са в нарушение на някоя от разпоредбите, посочени в член 10.21.1, както твърди ищецът.
2. За да определи това, Съдът прилага разпоредбите на настоящото споразумение и когато е уместно, други правила и принципи на международното право, приложими между страните. Той тълкува настоящото споразумение в съответствие с обичайните правила за тълкуване на международното публично право, както е заложено във Виенската конвенция за правото на договорите.
3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определяне на съответствието на дадена мярка с разпоредбите, посочени в член 10.21.1, Съдът взема предвид, когато е уместно, националното право на дадена страна. Когато прави това, Съдът се придържа към преобладаващото тълкуване на националното право от съдилищата или органите на въпросната страна. Евентуалният смисъл, придаван на националното право от Съда, не е задължителен за съдилищата или органите на тази страна.
4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че Съдът няма компетентност да определя законосъобразността на мярка, за която се твърди, че представлява нарушение на разпоредбите, посочени в член 10.21.1, съгласно националното право на страната по спора.

5. Ако една от страните има опасения относно въпроси, свързани с тълкуването на настоящата глава, тя може да поиска въпросът да бъде разгледан от Съвместния съвет. Съвместният съвет може да приема решения за тълкуване на всяка съответна разпоредба. Тълкуването е обвързващо за Съда и за Апелативния съд. Съвместният съвет може да реши, че дадено тълкуване е задължително от определена дата.

6. Ако защитата на ответника е, че мярката, за която се твърди, че представлява нарушение на някоя от разпоредбите, посочени в член 10.21.1, попада в обхвата на несъответстваща на изискванията мярка, посочена в приложение I („Резерви по отношение на съществуващите мерки“) или приложение II („Резерви по отношение на бъдещите мерки“), при поискване от ответника Съдът изисква тълкуване по въпроса от страна на Съвместния съвет. В срок до 90 дни след подаване на искането Съвместният съвет представя пред Съда всяко решение за своето тълкуване съгласно член 1.7 („Специфични функции на Съвместния съвет“).

7. Решение, представено от Съвместния съвет съгласно параграф 6, е обвързващо за Съда, като всяко решение или присъда на Съда отговарят на това решение. Ако Съвместният съвет не вземе решение в срок до 90 дни, решението по въпроса се взема от Съда.

ЧЛЕН 10.35

Недопускане на заобикаляне

От съображения за правна сигурност се уточнява, че Съдът се отказва от компетентност, когато спорът е възникнал или е много вероятно да възникне в момента, когато ищецът е придобил собственост или контрол по отношение на инвестицията, която е предмет на спора, и въз основа на фактите Съдът реши, че ищецът е придобил собственост или контрол по отношение на инвестицията единствено за да предяви иск по настоящия раздел. Възможността за отказ от компетентност при тези обстоятелства не засяга други възражения относно юрисдикцията, които биха могли да бъдат разгледани от Съда.

ЧЛЕН 10.36

Очевидно лишени от правно основание искове

1. Не по-късно от 30 дни след сформирание на състава на Съда и във всеки случай преди първото му заседание, или 30 дни, след като ответникът е узнал за фактите, на които се основава възражението, той може да подаде възражение, че искът е очевидно лишен от правно основание.

2. Възражението по параграф 1 не може да бъде подадено, ако ответникът е подал възражение по член 10.37.
3. Ответникът посочва възможно най-точно основанията за възражението.
4. При получаване на възражение по настоящия член Съдът спира производството по същество и съставя график за разглеждане на възражението, който е съобразен с неговия график за разглеждане на всеки друг предварителен въпрос.
5. След като даде на страните по спора възможност да представят становищата си, на своето първо заседание или възможно най-скоро след това Съдът постановява решение или присъда, като посочва мотивите за целта. С тези си действия Съдът приема, че твърдените факти са верни.
6. Настоящият член не засяга правомощието на Съда да разглежда други възражения под формата на предварителен въпрос, нито правото на ответника да възрази, в хода на производствата, че искът е лишен от правно основание.

ЧЛЕН 10.37

Искове, необосновани от правна гледна точка

1. Без да се засяга правомощието на Съда да разглежда други възражения под формата на предварителен въпрос или правото на ответника да повдига всякакви такива възражения в подходящо време, Съдът разглежда и решава като предварителен въпрос всяко повдигнато от ответника възражение, че от правна гледна точка даден иск (или част от иск), предявен по реда на член 10.26, не представлява иск, по който може да се постанови благоприятна за ищеца присъда съгласно настоящия раздел, дори ако се приеме, че твърдените факти са верни.
2. Възражението съгласно параграф 1 се подава пред Съда не по-късно от определената от Съда дата, на която ответникът трябва да представи своя контрамеморандум или защита.
3. В случай че е било подадено възражение по реда на член 10.36, Съдът може, като вземе предвид обстоятелствата във връзка с това възражение, да откаже да разгледа в съответствие с определените в настоящия член процедури възражение, подадено по реда на параграф 1.
4. При получаване на възражение съгласно параграф 1 и ако счете това за подходящо, след издаване на решение да не се откаже възражение съгласно параграф 3, и освен ако счита възражението за явно неоснователно, Съдът спира всяко производство по същество, съставя график за разглеждане на възражението, който е съобразен с вече съставените от него графици за разглеждане на всеки друг предварителен въпрос, и постановява решение или присъда по възражението, като посочва мотивите за него.

ЧЛЕН 10.38

Прозрачност на производството

1. Съдът в най-кратки срокове прави общодостъпни всички писмени изложения, представени от страните по спора в Съда, както и всички определения, решения и присъди, издадени от Съда или, когато е приложимо, от председателя на Съда, с изключение на защитена информация, състояща се от:

- а) поверителна търговска информация⁴⁹;
- б) привилегирована информация, ползваща се от защита съгласно правните разпоредби срещу публично разгласяване; както и
- в) информация, чието оповестяване би попречило на правоприлагането.

⁴⁹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че поверителната търговска информация включва информация, която не е обществено достояние и която описва, съдържа или разкрива по друг начин търговски тайни или финансова, търговска, научна или техническа информация, която е била последователно третирана като поверителна информация от страната по спора, с която е свързана, включително, но не само информация относно цени, разходи, стратегически и маркетингови планове, данни за пазарния дял и счетоводни или финансови отчети.

2. Съдът провежда публични изслушвания и след консултации със страните по спора определя подходяща логистична организация. Ако някоя от страните по спора възнамерява по време на изслушване да използва информация, която представлява защитена информация, тя уведомява Съда за целта. Съдът предприема подходящи мерки за защита на тази информация от оповестяване, което може да включва закриване на изслушването по време на обсъждане на тази информация.
3. Писмените изложения, посочени в параграф 1, включват меморандум, контрамеморандум, отговорът, писмената дуплика и всяко друго изявление, направено от някоя от страните по спора по време на производството, като например искане за отвод съгласно член 10.32.2 или искане за консолидация съгласно член 10.47.
4. Протоколите или стенограмите от проведените изслушвания, ако има такива, стават общодостъпни, при условие че се редактира защитената информация, посочена в параграф 1.
5. Всяка страна своевременно и преди сформирането на състава на Съда прави общодостъпни искането за консултации, посочено в член 10.22, обявлението с искане за определяне на ответника и определянето на ответника, посочено в член 10.24, след като бъде редактирана защитената информация. За тази цел ищецът представя общодостъпна версия на искането си за консултации и обявлението с искане за определяне на ответника, която не съдържа защитената информация, за предпочитане по едно и също време, но не по-късно от 15 дни след представяне на версията, която не е общодостъпна. Ако ищецът не предостави такава общодостъпна версия, се счита, че е дал съгласие представените документи да станат общодостъпни.

6. При поискване Съдът може да направи общодостъпни всички веществени доказателства, след като се консултира със съответната страна по спора, за да се предотврати превръщането на защитена информация в общодостъпна и след като предостави на тази страна разумен срок за редактиране, ако е необходимо, на съответните части от веществените доказателства.

7. За целите на параграф 1 всяка страна по спора е отговорна да предоставя на Съда редактирани версии на писмените си изложения в срок до 30 дни след представянето им или в рамките на всеки друг срок, определен от Съда. Съдът може да преразгледа редактираните версии на страните по спора и може да прецени дали редактираната информация трябва да бъдат защитена. След консултация със страните по спора Съдът решава всяко възражение относно квалификацията или редактирането на информация, за която се твърди, че е защитена информация. Ако Съдът реши, че информацията в изложението не подлежи на редактиране, или че изложението няма да бъде възпрепятствано от това да стане общодостъпно, всяка от страните по спора, която доброволно е подала изложението, има право да оттегли изцяло или частично изложението от протокола на производството.

8. Съдът се консултира със страните по спора относно това дали определение, решение или присъда, издадени от Съда, съдържа защитена информация съгласно параграф 1, букви а), б) или в), преди да се публикува.

9. Ако никоя от страните по спора не поиска от Съда да запази поверителността на защитената информация в конкретно изложение, определение, решение или присъда в срок до 30 дни след подаване на изложението или след консултацията със страната по спора съгласно параграфи 6 и 8, или в рамките на всеки друг срок, определен от Съда, се счита, че тази страна е дала съгласието си да направи общодостъпно това изложение, определение, решение или присъда.

10. Съдът може да направи общодостъпни изложенията, посочени в настоящия член чрез съобщение до хранилището, посочено в правилата на UNCITRAL относно прозрачността при основаващ се на договор- арбитраж между инвеститор и държава.

11. Никоя от разпоредбите на настоящия раздел не изисква от ответник да не предоставя на обществеността информация, която трябва да бъде оповестена съгласно законодателството на ответника.

ЧЛЕН 10.39

Временни обезпечителни мерки

1. Съдът може да издаде определение за налагане на временна обезпечителна мярка, за да бъдат защитени правата на страна по спора или за да се гарантира напълно ефективното прилагане на компетентността на Съда, включително чрез определение за запазване на доказателства, които са притежание или са под контрола на страна по спора.

2. Съдът не издава определение за изземване на имущество, нито възпрепятства прилагането на мярка, за която се твърди, че представлява нарушение, посочено в член 10.26. За целите на настоящия член определение включва препоръка.

ЧЛЕН 10.40

Отказ от иск

Ако след предявяване на иск съгласно настоящия раздел ищецът не предприеме каквито и да било действия в хода на производството в продължение на 180 последователни дни или във всеки друг уговорен от страните по спора срок, се счита, че ищецът е оттеглил иска си и е направил отказ от него. При поискване от страна на ответника и след уведомяване на страните по спора Съдът изготвя определение, в което отбелязва отказа от иск и постановява присъда за разностите. След като определението бъде изготвено, правомощията на Съда се считат за изчерпани. Ищецът не може впоследствие да подаде иск по същия въпрос, произтичащ от същата мярка или мерки.

ЧЛЕН 10.41

Гаранция за съдебните разноси

1. От съображения за правна сигурност се уточнява, че при поискване Съдът може да издаде определение за ищеца да обяви гаранция за всички или за част от разноските, ако има разумни основания да се смята, че ищецът може да не е в състояние да изпълни постановена срещу него присъда за разноските.
2. Ако гаранцията за съдебни разноси не е обявена изцяло в срок до 30 дни след издаване на определение съгласно параграф 1 или в рамките на друг установен от Съда период от време, Съдът уведомява за това страните по спора. Съдът може да издаде определение за преустановяване или прекратяване на производството.

ЧЛЕН 10.42

Неучастваща в спора страна

1. В срок до 30 дни след получаването или в най-кратки срокове след разрешаването на спор относно защитена информация ответникът ⁵⁰ предоставя на неучастващата в спора страна:
 - а) искането за консултации, посочено в член 10.22, обявлението с искане за определяне на ответника, посочено в член 10.24, и иска, посочен в член 10.26;

⁵⁰ От съображения за правна сигурност се уточнява, че понятието „защитена информация“ се разбира, както е определено съгласно член 10.38.

б) при поискване:

- i) писмените становища, меморандумите, кратките изложения, исканията и другите изявления, представени на Съда от страна по спора;
- ii) писмените изложения, направени пред Съда от трети лица съгласно член 10.43;
- iii) протоколите или стенограмите от проведените от Съда изслушвания, когато има такива; както и
- iv) определенията, присъдите и решенията на Съда; както и

в) при поискване и за сметка на неучастващата в спора страна всички или част от доказателствата, които са били предоставени на Съда, включително веществените доказателства, приложени към документите, посочени в букви а) и б).

2. Неучастващата в спора страна има право да присъства на изслушване, проведено съгласно настоящия раздел, и да изготви устни и писмени изложения пред Съда относно тълкуването на настоящото споразумение. Съдът гарантира, че на страните по спора се дава разумна възможност да представят своите становища по всяко изложение на неучастващата в спора страна.

ЧЛЕН 10.43

Намеса на трети лица

1. След консултация със страните по спора Съдът може да приеме и разгледа писмени *amicus curiae* изложения по отношение на въпрос от фактическо или правно естество в рамките на обхвата на спора.
2. Всяко изложение на *amicus curiae* е в писмена форма и на езика, използван в производството, освен ако страните по спора се споразумеят за друго. Във всяко изложение се посочва авторът, оповестява се всяка пряка или непряка връзка с която и да е страна по спора и се посочва всяко лице, правителство или друго образувание, което е предоставило или ще предостави финансова или друга помощ при изготвянето на изложението. В допълнение авторът на изложението представя доказателства за всяко пряка или непряка връзка с някоя от страните по спора, като уточнява естеството на интереса към спора.
3. Ако Съдът приеме изложение съгласно параграфи 1 и 2, той предоставя на страните по спора възможност за отговор на тези изложения.

ЧЛЕН 10.44

Доклади на експерти

Без да се засяга назначаването на други видове експерти, когато това е разрешено от приложимите правила, посочени в член 10.26.2, при поискване от една от страните по спора или по своя собствена инициатива и след провеждане на консултации със страните по спора Съдът може да назначи един или повече експерти, които да му докладват писмено по всички фактически научни въпроси, като например въпроси, свързани с околната среда, здравето или безопасността, или други въпроси, повдигнати от някоя от страните по спора в хода на производството, при спазване на реда и условията, за които страните по спора може да се споразумеят.

ЧЛЕН 10.45

Обезщетение или друга компенсация

Ответник не предявява претенции, нито Съдът приема като защита, насрещен иск, право за прихващане или по някаква друга причина ищецът или местното установено предприятие, от името на който/което е представен искът, да е получил/о или да получи обезщетение или друга компенсация за всички или част от предполагаемите вреди по застраховка или договор за гаранция.

ЧЛЕН 10.46

Роля на страните

1. Някоя от страните не може да предявява международен иск във връзка с иск, подаден по реда на член 10.26, освен когато другата страна не е спазила и не е изпълнила постановената по въпросния спор присъда.
2. Параграф 1 не изключва възможността за уреждане на спорове съгласно глава 31 („Уреждане на спорове“) във връзка с мярка с общо приложение, дори да се твърди, че мярката нарушава настоящото споразумение, що се отнася до специфична инвестиция, по отношение на която е подаден иск по реда на член 10.26, и не засяга член 10.42.
3. Параграф 1 не изключва неформален обмен на информация с единствената цел да се улесни уреждането на спора.

ЧЛЕН 10.47

Консолидация

1. Ако два или повече иска, които са предявени независимо един от друг по реда на член 10.26, засягат общ правен въпрос или факт и са породени от едни и същи събития или обстоятелства, една от страните по спора или страните по спора съвместно може да поискат сформирание на отделен състав на Съда по реда на настоящия член и да отправят искане този състав да издаде определение за съединяване (наричано по-нататък „искане за консолидация“).
2. Страната по спора, която иска да бъде издадено определение за съединяване, първо трябва да изпрати обявление до страните по спора, за които се иска да са в обхвата на определението.
3. Ако страните по спора, посочени в параграф 2, постигнат съгласие по определението за консолидация, което да се поиска, тогава те може да отправят съвместно искане за консолидация. Ако тези страни по спора не постигнат съгласие по искането за консолидация в срок до 30 дни след обявлението, всяка от страните по спора може да отправи искане за консолидация.
4. Искането за консолидация се подава писмено до председателя на Съда и до всички страни по спора, за които се иска да са в обхвата на определението, като в него се посочват:
 - а) имената и адресите на страните по спора, за които се иска да са в обхвата на определението;

б) обхватът на исканата консолидация; както и

в) основанията за исканото определение.

5. В случай на искане за консолидация, което касае повече от един ответник, се изисква съгласието на всички засегнати ответници.

6. Правилата, приложими по отношение на производствата съгласно настоящия член, се определят, както следва:

а) ако всички иски, за които се иска определение за консолидация, са предявени за уреждане на спора съгласно едни и същи правила, посочени в член 10.26.2, се прилагат въпросните правила;

б) ако исковете, за които се иска определение за консолидация, не са предявени за уреждане на спора съгласно едни и същи правила, посочени в член 10.26.2:

i) ищците могат да се споразумеят по отношение на приложимите правила, посочени в член 10.26.2; или

ii) ако ищците не могат да се споразумеят по отношение на приложимите правила в срок до 30 дни, след като председателят на Съда получи искането за консолидация, се прилагат арбитражните правила на UNCITRAL при спазване на специфичните правила, посочени в настоящия раздел.

7. След като получи искане за консолидация и като действа в съответствие с член 10.30.8, председателят на Съда сформира нов състав (наричан по-нататък „разглеждащ консолидацията състав“) на Съда, който изцяло или частично има компетентност по отношение на някои или всички искове, които са предмет на искане за консолидация.
8. Ако разглеждащият консолидацията състав, след като изслуша страните по спора, прецени, че предявените по реда на член 10.26 искове засягат общ правен въпрос или факт и са породени от едни и същи събития или обстоятелства, както и че консолидацията би била най-подходящото решение в интерес на справедливо и ефикасно разрешаване на поставените в исковете въпроси, включително и в интерес на съгласуваността на присъдите, този разглеждащ консолидацията състав може със свое определение да признае, че е изцяло или частично компетентен по някои или всички искове.
9. Ако разглеждащият консолидацията състав се признае за компетентен по реда на параграф 8, ищецът, който е предявил иск по реда на член 10.26 и чийто иск не е бил консолидиран, може да отправи писмено искане до Съда да бъде включен в такова определение за консолидация, при условие че искането отговаря на посочените в параграф 4 изисквания. Разглеждащият консолидацията състав приема такова определение, ако прецени, че са изпълнени условията по параграф 8 и че постановяването на посоченото определение не обременява неоправдано, нито засяга несправедливо страните по спора, нито затруднява неоправдано производствата.
10. По искане на някоя от страните по спора разглеждащият консолидацията състав, преди да вземе своето решение съгласно параграф 8, може да постанови определение за спиране на производството на състава на Съда, определен съгласно член 10.30, освен ако този Съд вече е отложил своето производство.

11. Съставът на Съда, определен съгласно член 10.30, прехвърля юрисдикцията във връзка с исковете или части от тях, по отношение на които разглеждащият консолидацията състав е признал своята компетентност.

12. Присъдата, постановено от разглеждащия консолидацията състав във връзка с тези искове или части от тях, по отношение на които той е признал своята компетентност, е задължително за състава на Съда, определен съгласно член 10.30, по отношение на тези искове или части от тях.

13. Ищецът може да оттегли иск, подаден съгласно член 10.26, който подлежи на консолидация, като такъв иск не може да бъде повторно предявяван по реда на този член.

14. При поискване от страна на ищец разглеждащият консолидацията състав може да предприеме мерки, за да запази поверителността на всяка защитена информация, както се посочва в член 10.38.1, на този ищец по отношение на другите ищци. Посочените мерки може да включват представяне на другите ищци на редактирани версии на съдържащи защитена информация документи или договорености за провеждане на части от изслушванията в частен формат.

ЧЛЕН 10.48

Присъда

1. Ако Съдът заключи, че ответникът е нарушил някоя от разпоредбите, посочени в член 10.21.1, както твърди ищецът, Съдът може при поискване от ищеца и след изслушване на страните по спора да постанови присъда отделно или в комбинация само за:

- а) парични обезщетения и всяка приложима лихва; както и
- б) възстановяване на собствеността, като в този случай в присъдата се предвижда, че вместо възстановяване ответникът може да плати парични обезщетения за вреди и всяка приложима лихва, определени в съответствие с член 10.18.

2. При спазване на параграф 1, ако искът е подаден от името на местно установено предприятие, и присъдата е произнесена в полза на местно установеното предприятие, в нея се предвижда, че:

- а) всяко възстановяване на собственост се извършва в полза на местно установеното предприятие;

- б) всички парични обезщетения за вреди, както и всяка приложима лихва се изплащат на местно установеното предприятие; както и
- в) че присъдата се постановява, без да се засяга никое от правата, което някое от лицата може да има съгласно законодателството на една от страните по отношение на обезщетението, предвидено в присъдата.

3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че Съдът не може да присъди други средства за правна защита, освен посочените в параграф 1, нито може да разпорежи отмяна, прекратяване или изменение на съответната мярка или мерки.

4. Паричните обезщетения не може да бъдат по-големи от понесената от ищеца загуба или в зависимост случая — от местно установеното предприятие, в резултат на нарушението на някоя от разпоредбите, посочени в член 10.21.1, намалени с всички предходни обезщетения или компенсации, които вече са предоставени от съответната страна. Съдът не може да присъжда наказателни обезщетения. От съображения за правна сигурност се уточнява, че ако инвеститор подаде иск съгласно член 10.26.1, буква а), той може да си възстанови само загуба или вреда, понесени в качеството му на инвеститор от една от страните.

5. Съдът отсъжда разноските за производството да бъдат понесени от загубилата страна по спора. При изключителни обстоятелства Съдът може да разпредели тези разноски между страните по спора, ако реши, че разпределянето е уместно предвид обстоятелствата по делото. Другите разумно определени разходи, включително разумно определените разходи за правно представителство и правна помощ, се понасят от загубилата страна по спора, освен ако Съдът реши, че такова разпределение е необосновано с оглед на обстоятелствата по случая. Когато разглежда основателността на разходите или на тяхното разпределяне, Съдът може също така да вземе предвид дали разходите, които трябва да бъдат възстановени на спечелилата страна по спора, биха надхвърлили прекомерно разходите, направени от загубилата страна по спора. Когато само някои части на исковете са били уважени, разноските по производството и другите обосновани разходи се коригират в зависимост от броя или дела на уважените части на исковете. Апелативният съд разглежда разходите в съответствие с настоящия член.

6. Не по-късно от една година след влизането в сила на настоящото споразумение Съвместният съвет приема допълнителни правила относно таксите с цел определяне на максималния размер на разходите за предоставяне на процесуално представителство и правна помощ, които може да бъдат понесени от конкретни категории загубили страни по спора, като се вземат предвид техните финансови ресурси.

7. Съдът и страните по спора полагат всички усилия да осигурят своевременното провеждане на процеса по уреждане на спора. Съдът следва да постанови присъдата си в срок до 30 месеца след датата, на която искът е подаден по реда на член 10.26. Ако Съдът се нуждае от допълнително време за постановяване на своята присъда, той трябва да уведоми страните по спора за причините за забавянето.

8. Дадена присъда става окончателна, ако от произнасянето ѝ са изтекли 90 дни и никоя от страните по спора не я е обжалвала пред Арбитражния съд.

9. Всяка от страните по спора може да обжалва присъдата съгласно член 10.49. В този случай, ако Апелативният съд промени или отмени присъдата на Съда и препрати въпроса обратно към Съда, последният е обвързан от констатациите на Апелативния съд и след изслушване на страните по спора, ако е уместно, преразглежда присъдата си, за да отрази констатациите и заключенията на Апелативния съд. Съдът се стреми да произнесе преразгледаната си присъда в срок до 90 дни след отнасяне на въпроса от страна на Апелативния съд. Преразгледаната присъда става окончателна 90 дни, след като е била постановена.

ЧЛЕН 10.49

Процедура по обжалване

1. Всяка от страните по спора може да обжалва присъда пред Апелативния съд в срок до 90 дни след нейното постановяване. Основанията за обжалването са:

- а) че Съдът е допуснал грешка при тълкуване или прилагане на съответното право;
- б) че Съдът е допуснал явна грешка при оценяване на фактите, включително при преценка на съответното национално право; или
- в) основанията, предвидени в член 52 от Конвенцията на ICSID, доколкото те не са в обхвата на букви а) и б) от настоящия параграф.

2. Ако Апелативният съд отхвърли обжалването, присъдата става окончателна. Апелативният съд може също така да отхвърли обжалването по ускорена процедура, когато е видно, че то е явно неоснователно, като в този случай присъдата става окончателна. Ако обжалването е напълно основателно, Апелативният съд изцяло или частично изменя или отменя правните констатации и заключения присъдата. В своето решение Апелативният съд подробно посочва как е изменил или отменил съответните констатации и заключения на Съда.

3. Като общо правило производството по обжалване не надвишава 180 дни от датата, на която една от страните по спора подаде обжалването си, до датата, на която Апелативният съд издаде своето решение. Ако Апелативният съд сметне, че не може да произнесе решението си в срок до 180 дни, той уведомява писмено страните по спора за основанията за забавянето, като същевременно дава прогнозен срок, в който ще произнесе това решение. В никакъв случай производството не следва да продължава повече от 270 дни.
4. Апелативният съд може да разпреди подалата обжалване страна по спора да обяви гаранция за всички или за част от разноските по производството по обжалване.
5. Разпоредбите на членове 10.23, 10.27, 10.29, 10.34, 10.38, 10.39, 10.40, 10.42 и 10.43 се прилагат *mutatis mutandis* по отношение на процедурата по обжалване.
6. Съвместният съвет може да приема правила, с които се предоставят насоки на Апелативния съд относно начина на провеждане на производството по обжалване в случай на разделяне на производството пред Съда.

ЧЛЕН 10.50

Изпълнение на присъдите

1. Присъда, постановена съгласно настоящия раздел, не подлежи на изпълнение, докато не стане окончателна съгласно членове 10.48.8, 10.48.9 или 10.49. Окончателната присъда, произнесена от Съда или от Апелативния съд съгласно настоящия раздел, е задължителна за страните по спора и не подлежи на обжалване, преразглеждане, отмяна, анулиране или каквото и да е друго коригиращо действие⁵¹.
2. Всяка от страните признава произнесените съгласно настоящия раздел присъди за задължителни и прилага съответните парични задължения на своята територия по същия начин като при окончателно решение на свой съд.
3. Изпълнението на присъда се урежда от законодателството и от международните ангажменти относно изпълнението на съдебни решения или присъди, които са в сила в момента, когато е поискано такова изпълнение.
4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че член 2.11 от част IV от настоящото споразумение не възпрепятства признаването и изпълнението на присъда, постановена съгласно настоящия раздел.

⁵¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това не възпрепятства някоя от страните по спора да поиска от Съда да преразгледа или да тълкува присъда в съответствие с приложимите правила за уреждане на спорове, когато тази възможност съществува съгласно посочените правила.

5. За целите на член 1 от Нюйоркската конвенция произнесените съгласно настоящия раздел окончателни присъди представляват арбитражни присъди по искове, които се считат за възникнали при търговско взаимоотношение или сделка.

6. От съображения за правна сигурност се уточнява, че при спазване на разпоредбите на параграф 1, ако за уреждане на спор е внесен иск по реда на член 10.26.2, буква а), произнесената съгласно настоящия раздел окончателна присъда се счита за присъда съгласно раздел 6 от глава IV на Конвенцията на ICSID.

ЧЛЕН 10.51

Връчване на документи

Исканията за консултации, обявленията и другите документи за една от страните се изпращат на местата, посочени за тази страна в приложение 10-Д, или на съответните впоследствие указани места. Всяка от страните в най-кратки срокове прави общодостъпна всяка промяна на мястото, посочено в това приложение, като уведомява своевременно другата страна за всяка такава промяна.

РАЗДЕЛ Д

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 10.52

Отказ за предоставяне на предимства

Всяка от страните може да откаже да предоставя предимствата, произтичащи от настоящата глава, на даден инвеститор от другата страна, който е предприятие от въпросната страна, и на инвестициите на въпросния инвеститор, ако:

- а) предприятието е притежавано или контролирано от инвеститор от трета държава; както и
- б) ако страната, която отказва предоставянето на предимства, приеме или остави в сила мярка по отношение на тази трета държава или по отношение на физически лица или предприятия от тази трета държава, с която се забраняват сделки с предприятието или която би била нарушена или заобиколена, ако предимствата по настоящата глава са предоставени на този инвеститор или на неговите инвестиции.

ЧЛЕН 10.53

Прекратяване

1. Ако настоящото споразумение бъде прекратено съгласно член 2.13 от част IV от настоящото споразумение, членове 10.7.2, 10.8.2 и 10.12 и раздели В, Г и Д от настоящата глава, както и всички други приложими разпоредби на настоящото споразумение, продължават да се прилагат за допълнителен период от пет години от датата на прекратяване, по отношение на обхванатите инвестиции, направени преди датата на прекратяване на настоящото споразумение.
2. Срокът, посочен в параграф 1, се удължава с един допълнителен период от пет години, при условие че не е в сила друго споразумение за защита на инвестициите между страните.
3. Настоящият член не се прилага, ако се прекрати временното прилагане на настоящото споразумение и то не влезе в сила.

ЧЛЕН 10.54

Връзка с други споразумения

1. На датата на влизане в сила на настоящото споразумение изброените в приложение 10-В споразумения между държавите — членки на Европейския съюз, и Мексико, включително произтичащите от тях права и задължения⁵², престават да се прилагат и се заменят от настоящото споразумение.

2. В случай че временното прилагане на настоящото споразумение в съответствие с член 2.5, параграф 4 от част IV на настоящото споразумение обхваща настоящия раздел и раздели В и Г от настоящата глава, прилагането на споразуменията, изброени в приложение 10-В, както и произтичащите от тях права и задължения, се преустановява от датата на временното прилагане. Ако временното прилагане на настоящото споразумение бъде прекратено и настоящото споразумение не влезе в сила, преустановяването се прекратява, а споразуменията, изброени в приложение 10-В, влизат в сила от датата на прекратяване на временното прилагане.

⁵² От съображения за правна сигурност се уточнява, че разпоредбите за прекратяване съгласно член 10.53 заменят съответните разпоредби за прекратяване на споразуменията, които са изброени в приложение 10-В („Споразумения между държавите — членки на Европейския съюз, и Мексико“) към датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

3. Независимо от параграфи 1 и 2 може да бъде предявен иск съгласно включено в списъка в приложение 10-В споразумение в съответствие с установените във въпросното споразумение правила и процедури, при условие че:

- а) искът се предявява във връзка с предполагаемо нарушение на посоченото споразумение, което е станало преди датата на преустановяване на това споразумение съгласно параграф 2 или, ако то престане да действа съгласно параграф 1, преди датата на влизане в сила на настоящото споразумение; както и
- б) че не са изминали повече от три години от датата на преустановяване на споразумението съгласно параграф 2 или, ако това споразумение престане да действа съгласно параграф 1, от датата на влизане в сила на настоящото споразумение до датата на подаване на иска.

4. Независимо от параграф 2, ако временното прилагане на настоящото споразумение, включително разпоредбите на настоящата глава, както е посочено в параграф 2, се прекрати и настоящото споразумение не влезе в сила, може да се предяви иск съгласно настоящата глава и в съответствие с правилата и процедурите, установени в настоящата глава, при условие че:

- а) искът се предявява във връзка с предполагаемо нарушение на настоящата глава, извършено по време на временното прилагане на настоящото споразумение; както и
- б) не са изминали повече от три години от датата на прекратяване на временното прилагане на настоящото споразумение до датата на предявяване на иска.

5. За целите на настоящия член не се прилага определението на понятието „влизване в сила на настоящото споразумение“, съдържащо се в член 2.5, параграф 7 от част IV.

ЧЛЕН 10.55

Подкомитет по услугите и инвестициите

Подкомитетът по услугите и инвестициите, създаден съгласно член 1.10:

- а) предоставя форум на страните за провеждане на консултации по въпроси, свързани с настоящата глава, включително:
 - i) трудности, които е възможно да възникнат при прилагане на настоящата глава;
 - ii) евентуални подобрения на настоящата глава, по-специално с оглед на опита и новите постижения в рамките на други международни форуми и в съответствие с другите споразумения, в които страните участват; както и
 - iii) при поискване от една от страните — изпълнението на всяко решение по взаимно съгласие по отношение на спор съгласно раздел Г; както и
- б) подготвя решения, които да бъдат приети, или действия, които да бъдат предприети от Съвместния съвет съгласно настоящата глава.

ГЛАВА 11

ТРАНСГРАНИЧНА ТЪРГОВИЯ С УСЛУГИ

ЧЛЕН 11.1

Определения

1. За целите на настоящата глава:
 - а) „трансгранична търговия с услуги“ или „трансгранично предоставяне на услуги“ означава предоставянето на услуга:
 - i) от територията на една от страните на територията на другата страна; или
 - ii) на територията на една от страните за потребител на услугата от другата страна;
 - б) „предприятие“ означава предприятие съгласно определението в член 1.3, клон или негово представителство;

- в) „предприятие от Европейския съюз“ или „предприятие от Мексико“ означава предприятие, създадено в съответствие със законодателството на Европейския съюз или на неговите държави членки или на Мексико и извършващо съществена икономическа дейност⁵³ съответно на територията на Европейския съюз или на Мексико⁵⁴;

за корабоплавателните дружества, установени извън Европейския съюз или Мексико и контролирани съответно от граждани на държава — членка на Европейския съюз, или на Мексико, също се прилагат разпоредбите на настоящата глава, ако техните плавателни съдове са регистрирани в съответствие със законодателството на държава — членка на Европейския съюз, или на Мексико, в зависимост от случая, и плават под флага на тази държава — членка на Европейския съюз, или на Мексико;

- г) „услуга, предоставена при упражняване на държавна власт“ означава за страните всяка услуга, която не се предоставя на търговска основа, нито в конкуренция с един или повече доставчици на услуги; както и

⁵³ В съответствие със своята нотификация на Договора за създаване на Европейската общност пред СТО (WT/REG39/1) Европейският съюз разглежда понятието „действителна и непрекъсната връзка“ с икономиката на държава — членка на Европейския съюз, залегнало в член 54 от ДФЕС, като равностойно на понятието „съществена икономическа дейност“.

⁵⁴ От съображения за правна сигурност се уточнява, че клон или представителство на предприятие от трета държава не се счита за предприятие от Европейския съюз или предприятие от Мексико.

- д) „доставчик на услуги от една от страните“ означава физическо лице или предприятие от една от страните, различно от клон или представителство, което има за цел да предоставя или съответно предоставя услуга.

ЧЛЕН 11.2

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за мерките на една от страните, засягащи трансграничната търговия с услуги, осъществявана от доставчици на услуги от другата страна. Тези мерки включват мерки, засягащи:
- а) производството, разпространението, предлагането на пазара, продажбата или доставката на услуга;
 - б) закупуването, ползването или заплащането на услуга;
 - в) достъпа и ползването на услуги, свързани с предоставянето на конкретна услуга, за които една от страните изисква да има достъп цялото общество, включително мрежи за дистрибуция, транспорт или далекосъобщителни мрежи; както и
 - г) предоставянето на всякаква форма на финансово обезпечение, включително облигации, като условие за предоставянето на услуга.

2. Настоящата глава не се прилага за:
- а) аудио-визуалните услуги;
 - б) националния морски каботаж⁵⁵;
 - в) мерките на една от страните, доколкото те са обхванати от глава 18;
 - г) услугите, предоставяни при упражняване на държавна власт;

⁵⁵ За Европейския съюз, без да се засяга обхватът на дейностите, които може да бъдат считани за каботаж съгласно съответното национално законодателство, се приема, че националният морски каботаж съгласно настоящата глава обхваща пътническия или товарния транспорт между пристанище или точка, разположени в държава — членка на Европейския съюз, и друго пристанище или точка, разположени в същата държава — членка на Европейския съюз, включително върху нейния континентален шелф, както е посочено в Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право; както и трафика, който започва и завършва в същото пристанище или точка, разположени в държава — членка на Европейския съюз.

За Мексико националният морски каботаж съгласно настоящата глава обхваща корабоплаването, което всеки плавателен съд извършва по море, между пристанища или места, разположени в морските зони на Мексико и бреговете на Мексико.

- д) държавната поръчка за стока или услуга, закупувани за целите на държавното управление, а не за търговска препродажба, или с оглед използването им при предоставянето на стоки или услуги за търговска продажба, независимо дали тази поръчка е обхваната поръчка по смисъла на член 21.1;
- е) субсидиите⁵⁶ или безвъзмездните средства, предоставяни от една от страните, включително подкрепяни от държавното управление заеми, гаранции и застраховки; както и
- ж) въздухоплавателните услуги или свързаните с тях услуги в подкрепа на въздухоплавателните услуги⁵⁷, различни от:
 - i) услуги по ремонт и техническо обслужване на въздухоплавателни средства, по време на които въздухоплавателното средство е изведено от експлоатация;
 - ii) продажба и маркетинг на услуги в областта на въздушния транспорт;

⁵⁶ От съображения за правна сигурност се уточнява, че субсидиите са обхванати от глава 24 („Субсидии“).

⁵⁷ От съображения за правна сигурност се уточнява, че въздухоплавателните услуги или свързаните с тях услуги в подкрепа на въздухоплавателните услуги включват също така и: отдаване под наем на въздухоплавателни средства с екипаж, услуги по експлоатация на летища, както и услуги, предоставяни чрез използване на въздухоплавателно средство, чиято основна цел не е превоз на стоки или пътници, например борба с пожари, летателно обучение, разглеждане на забележителности, пръскане, земемерство, картографиране, фотография, скачане с парашут, теглене на планери, вдигане с хеликоптер за дърводобив и строителство и други въздушни селскостопански, промишлени и инспекционни услуги.

iii) услуги, свързани с компютърни системи за резервация; както и

iv) услуги по наземно обслужване.

3. Членове 11.4—11.7 не се прилагат за новите услуги, посочени в приложение VII.

ЧЛЕН 11.3

Право на регулиране

Страните потвърждават правото да приемат регулаторни мерки в рамките на своята територия за постигане на легитимни цели на политиката в области като общественото здраве, социалните услуги, общественото образование, безопасността, околната среда, обществения морал, социалната закрила или защитата на потребителите, защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни, както и насърчаването и опазването на културното многообразие или конкуренцията.

ЧЛЕН 11.4

Достъп до пазара

В секторите или подсекторите, в които се поемат ангажменти за достъп до пазара, никоя от страните не приема, нито оставя в сила било на цялата си територия, било на част от нея, мерки, с които се налагат ограничения върху:

- а) броя на доставчиците на услуги, независимо дали под формата на числени квоти, монополи, изключителни доставчици на услуги или изискване за проверка на икономическата необходимост;
- б) общата стойност на сделките в областта на услугите или на активите под формата на числени квоти или изискване за проверка на икономическата необходимост; или
- в) общия брой на операциите в областта на услугите или общото количество на произведените услуги, изразени като определени числени единици, под формата на квоти или изискване за проверка на икономическата необходимост.

ЧЛЕН 11.5

Местно присъствие

Никоя от страните не изисква от доставчик на услуги от другата страна да установи или да поддържа представителство или каквато и да е форма на предприятие или да пребивава на нейна територия като условие за трансгранично предоставяне на услуги.

ЧЛЕН 11.6

Национално третиране

1. Всяка страна предоставя на услугите и на доставчиците на услуги от другата страна третиране, не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации на своите собствени услуги и доставчици на услуги.
2. Третирането, което трябва да бъде предоставяно от Мексико съгласно параграф 1 — по отношение на регионално равнище на държавно управление на Мексико — е третиране, не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставяно в сходни ситуации от това регионално равнище на държавно управление на неговите собствени служби и доставчици на услуги.

3. Третирането, което се предоставя от Европейския съюз съгласно параграф 1 — по отношение на държавно управление на държава — членка на Европейския съюз, или на нейна територия — е третиране, което е не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставяно в сходни ситуации от това държавно управление на неговата територия на собствените му служби и доставчици на услуги.

ЧЛЕН 11.7

Третиране като най-облагодетелствана нация

1. Всяка страна предоставя на услугите и на доставчиците на услуги от другата страна третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации на услуги и на доставчици на услуги от трета държава.

2. Параграф 1 не се тълкува като задължаващ някоя от страните да разширява за услугите и за доставчиците на услуги от другата страна предимствата от всяко третиране, което произтича от мерки за признаване, включително на стандартите или критериите за разрешаване, лицензиране или сертифициране на физическо лице или предприятие за извършване на стопанска дейност, или на пруденциални мерки.

ЧЛЕН 11.8

Несъответстващи на изискванията мерки и изключения

1. Членове 11.5—11.7 не се прилагат по отношение на:
 - а) която и да е съществуваща несъответстваща на изискванията мярка на една от страните, което е оставена в сила от:
 - i) Европейския съюз, съгласно изложеното в неговия списък към приложение I;
 - ii) национално правителство, съгласно изложеното в списъка на тази страна към приложение I;
 - iii) регионално държавно управление, съгласно изложеното в списъка на тази страна към приложение I; или
 - iv) местно държавно управление;
 - б) продължаването или незабавното подновяване на несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а); или

- в) изменение на несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а), доколкото изменението не намалява съответствието на мярката, съществувало непосредствено преди изменението, с членове 11.5—11.7.
2. Членове 11.5—11.7 не се прилагат за мярка, която една от страните приема или оставя в сила по отношение на сектори, подсектори или дейности, както е посочено в нейния списък към приложение II.
3. Член 11.4 не се прилага спрямо мерките на някоя от страните по отношение на секторите или подсекторите, посочени в приложение III.
4. В срок от пет години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение Мексико може да нотифицира Европейския съюз за проект на решение на Съвместния съвет за изменение на допълнение I-Б-2 към приложение I и допълнение III-Б-2 към приложение III с всички съществуващи несъответстващи на изискванията мерки, запазени на подфедерално равнище на управление.

Европейският съюз преразглежда този проект в срок до три месеца и провежда консултации с Мексико по всички имащи връзка въпроси. След консултация Съвместният съвет приема измененията на приложенията, посочени в настоящия параграф. Изменените приложения се прилагат от датата на приемане на измененията.

ЧЛЕН 11.9

Отказ за предоставяне на предимства

Всяка от страните може да откаже да предостави предимствата, произтичащи от настоящата глава, на някой от доставчиците на услуги от другата страна, който е предприятие от въпросната страна, и на услугите на въпросния доставчик на услуги, ако:

- а) предприятието е притежавано или контролирано от лице от трета държава; както и
- б) ако страната, която отказва предоставянето на предимства, приеме или остави в сила мярка по отношение на тази трета държава или предприятия или физически лица от тази трета държава, с която се забраняват сделки с предприятието или която би била нарушена или заобиколена, ако предимствата по настоящата глава са предоставени на това предприятие.

ГЛАВА 12

ВРЕМЕННО ПРИСЪСТВИЕ НА ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА СЪС СТОПАНСКА ЦЕЛ

ЧЛЕН 12.1

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „търговец“ означава за Мексико гражданин на Европейския съюз, който влиза на територията на Мексико, без да цели временно или постоянно пребиваване, за да:
 - i) осъществява търговия със стоки или за да предоставя услуги;
 - ii) създава, развива или управлява инвестирани чуждестранни капитали;
 - iii) осъществява бизнес контакти и преговори за продажба на стоки и услуги или сходни дейности;

- iv) предоставя специализирани услуги с оглед на монтажа, ремонта, техническото обслужване, надзора или обучението на работници, предварително договорени или предмет на договор за трансфер на технологии, за патенти и за търговски марки, с оглед на продажбата на търговско или промишлено оборудване или машини или друг производствен процес на предприятие, установено на територията на една от страните, в периода на договора за гаранция, продажба или услуга;
 - v) присъства на събрания или заседания на съвета на директорите на законно установено предприятие в Мексико; или
 - vi) популяризира стоки или услуги, консултира клиенти, получава поръчки, води преговори по договори и представя, участва или посещава конгреси, панаири, събрания или други подобни прояви;
- б) „лица на делово посещение с цел инвестиции“ означава физически лица на ръководна длъжност, на които е възложено създаването на предприятие, не предлагат и не предоставят услуги, нито участват в каквато и да е стопанска дейност, различна от дейността, която се изисква за целите на инвестирането, и които не получават възнаграждение от източник, намиращ се в приемащата страна;

- в) „доставчици на услуги по договор“ означава физически лица, наети от предприятие от една от страните, което само по себе си не е агенция за трудово посредничество и за услуги по намиране на персонал и не действа чрез такава агенция, не е установено на територията на другата страна и е сключило *bona fide* договор за предоставяне на услуги, чийто краен потребител се намира на територията на другата страна, което налага временното присъствие на негови служители в тази страна с цел изпълнение на договора за предоставяне на услуги⁵⁸;
- г) „независими специалисти“ означава за Европейския съюз физически лица, занимаващи се с предоставянето на услуга и установени като самостоятелно заети лица на територията на една от страните, които не са установени на територията на другата страна и които са сключили договор *bona fide* не чрез агенция за трудово посредничество и за услуги по намиране на персонал, за предоставяне на услуги, чийто краен потребител се намира на територията на другата страна, което налага временното им присъствие на нейна територия с цел изпълнение на договора за предоставяне на услуги⁵⁹;

⁵⁸ Договорът за услуги, посочен в буква в), отговаря на изискванията на законовите и подзаконовите актове на страната, където се изпълнява договорът.

⁵⁹ Договорът за услуги, посочен в буква г), отговаря на изискванията на законовите и подзаконовите актове на страната, където се изпълнява договорът.

- д) „лица, преместени при вътрешнокорпоративни трансфери“ означава физически лица, които са наети от предприятие от една от страните или са съдружници в предприятие от една от страните, които са временно преместени в предприятие от една от страните, включително дъщерно дружество, клон или дружество майка на предприятието на територията на другата страна⁶⁰, и които са:
- і) „управленски кадри“ или „ръководни кадри“ означава физически лица, заемащи високоотговорна длъжност в рамките на предприятие от една от страните, които основно ръководят управлението на предприятието⁶¹ в другата страна и са под общия надзор или ръководство главно на съвета на директорите или на акционерите в предприятието или техни равностойни органи, и чиято роля включва най-малко следното:
- А) управление на предприятието или на негов отдел или подразделение;
- Б) упражняване на надзор и контрол върху работата на други служители, упражняващи надзорни, професионални или управленски функции, както и
- В) упражняване на правомощия, свързани с назначаването и освобождаването от длъжност на персонал или даването на препоръки във връзка с назначаването, освобождаването от длъжност или други кадрови въпроси;

⁶⁰ От съображения за правна сигурност се уточнява, че от управленските или ръководните кадри и от специалистите може да се изисква да докажат, че притежават професионалната квалификация и опит, необходими в предприятието, към което са прехвърлени.

⁶¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че макар управленските или ръководните кадри да не изпълняват пряко задачи, свързани с реалното предоставяне на услугите, те могат в рамките на упражняваните от тях задължения основно да ръководят управлението на предприятието, да изпълняват задачи, които може да са необходими във връзка с предоставянето на услугите.

- ii) „специалисти“ означава лица, работещи в предприятие, които имат специализирани знания от съществено значение в областите на дейност, техниките или управлението на предприятието, при чиято оценка се вземат предвид специфичните по отношението на предприятието знания и това дали лицето е висококвалифицирано; или
 - iii) „служители стажанти“ означава за Европейския съюз лица, които са наети от предприятие, което не е представителство, в продължение на най-малко една година и които притежават диплома за завършено висше образование и са временно прехвърлени за целите на професионалното развитие или за да бъдат обучени на определени бизнес техники или методи⁶²;
- е) „инвеститори“ означава за Мексико физически лица от Европейския съюз, които искат да влязат в Мексико за временен престой или които вече са в Мексико и възнамеряват да:
- i) проучват различни алтернативни възможности за инвестиране;
 - ii) извършват или да упражняват надзор върху пряка инвестиция;

⁶² От приемащото предприятие може да се изисква да представя за предварително одобрение програма на обучението, обхващаща продължителността на престоя, от която да бъде видно, че престоят е с цел обучение. За Чехия, Германия, Испания, Франция, Унгария, Литва и Австрия се прилага изискването това обучение да бъде свързано със завършеното висше образование.

- iii) представляват чуждестранно предприятие или да извършват търговски сделки;
или
 - iv) развиват, управляват или предоставят съвети или ключови технически услуги, свързани с експлоатацията на инвестиция, за която търговецът или предприятието на търговеца е ангажирало или е в процес на ангажиране на значителна част от капитала, в качеството да осъществяват надзор или да ръководят или за което се изискват основни умения; както и
- ж) „лица на краткосрочно делово посещение“ означава физически лица, които искат да влязат с цел временен престой на територията на другата страна, които не извършват директни продажби на широката общественост, които не получават възнаграждение от източник, намиращ се в рамките на приемащата страна, и които са:
- i) „търговски представители“ означава лица на краткосрочно делово посещение, които са представители на доставчик на услуги или стоки на една от страните с цел договаряне на продажбата на услуги или стоки или сключване на договорености за продажба на услуги или стоки на този доставчик, и не са занимават с доставяне на услугата в рамките на договор, сключен между предприятие, което няма търговско присъствие на територията на другата страна, и потребител на тази територия, и не са комисионери;

- ii) „монтажници и служители по техническото обслужване“ означава, що се отнася до влизането и временния престой в Европейския съюз, лица на краткосрочно делово посещение, притежаващи специализирани знания от съществено значение за договорни задължения на продавач или лизингодател, извършващи услуги или обучение на персонал за предоставяне на услуги съгласно гаранция или друг договор за услуги, произтичащи от продажбата или лизинга на търговско или промишлено оборудване или на машини, включително компютърни и свързани с тях услуги, закупени или наети от предприятие, намиращо се извън територията на Европейския съюз, през целия срок на гаранцията или договора за услуги, а що се отнася до влизането и временния престой в Мексико, лица на краткосрочно делово посещение, които предоставят специализирани услуги, включително услуги, свързани с периода след продажбата или след наемането, предварително договорени или посочени в договор за трансфер на технологии, патенти и търговска марка, за продажба на машини и оборудване, техническо обучение на персонал или друг производствен процес за установено в Мексико предприятие; или
- iii) „други лица на краткосрочно делово посещение“ означава, що се отнася до Мексико, краткосрочни посетители, които посещават срещи, конференции или търговски панаири, свързани със стопанското управление, и изпълняват управленски или ръководни функции в предприятие или неговите дъщерни предприятия или филиали, установени в Мексико.

ЧЛЕН 12.2

Цели, обхват и общи разпоредби

1. В настоящата глава се отразява желанието на страните да улеснят влизането и временния престой на физически лица на една от страните на територията на другата страна за стопански цели, както и необходимостта от установяване на прозрачни критерии за тази цел.
2. Настоящата глава се прилага за мерките, които са пряко свързани с влизането и временния престой на физически лица на една от страните на територията на другата страна за стопански цели, като тези лица са на делово посещение с цел инвестиции, лица, преместени при вътрешнокорпоративни трансфери, инвеститори, търговски представители, доставчици на услуги по договор и независими специалисти.
3. Настоящата глава не се прилага по отношение на мерките, които засягат физическите лица, търсещи достъп до пазара на труда на една от страните, нито по отношение на мерките, които се отнасят до гражданство или националност, пребиваване или трудова заетост с безсрочен характер.
4. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не възпрепятства някоя от страните да прилага мерки за регулиране на влизането или временния престой на физически лица на нейна територия, в това число мерки, необходими за опазване неприкосновеността на нейните граници и за гарантиране на нормалното придвижване през тях на физически лица, при условие че подобни мерки не се прилагат по такъв начин, че да премахват или засягат предимствата за другата страна съгласно настоящата глава. Самият факт, че се изисква виза за физически лица от конкретна държава, но не и за физически лица от други държави, не се разглежда като премахване или засягане на предимствата, произтичащи от настоящата глава.

5. Всяка страна прилага в ускорен порядък обхванатите от настоящата глава мерки, за да се избегнат забавяния или неоправдани неблагоприятни последици при търговията със стоки или услуги или при инвестиционните дейности съгласно настоящото споразумение.
6. Страните се стремят да разработват и приемат общи критерии и общи тълкувания за прилагането на настоящата глава.
7. Всяка от страните разрешава влизането и временния престой със стопанска цел на физически лица от другата страна, които спазват законовите и подзаконовите актове в областта на имиграцията на първата страна, приложими към влизането и временния престой, в съответствие с настоящата глава, включително разпоредбите на приложения I, II, III, IV, V и VI.

8. В съответствие със своите законови и подзаконови актове и по недискриминационен начин всяка от страните може да се отклони от ангажиментите си във връзка с влизането и временния престой, посочени в нейните приложение IV и приложение V в случаите, когато влизането и временният престой на физическо лице на друга страна може да се отразят неблагоприятно на:

- а) уреждането на колективен трудов спор, който е в ход на мястото на работа или на предвиденото място на работа; или
- б) наемането на работа на всяко лице, което е замесено в този спор.

ЧЛЕН 12.3

Задължения по други глави

1. Настоящата глава не налага на никоя страна никакви задължения по отношение на нейните имиграционни мерки, освен в изрично предвидените случаи.

2. Без да се засяга евентуално решение, с което се цели да се разреши влизането и временния престой на физическо лице от другата страна съгласно условията на настоящата глава, включително продължителността на престоя, допустима съгласно всяко такова разрешение:

- а) задълженията по член 10.6, член 10.7, член 10.9 и член 10.10, при спазване на член 10.5, член 10.12, член 18.2 и член 18.12, доколкото мярката засяга третирането на физическите лица за стопански цели, намиращи се на територията на другата страна, са включени и са част от настоящата глава и се прилагат към мерките, засягащи третирането на физическите лица за стопански цели, присъстващи на територията на другата страна под категориите лица на делово посещение с цел инвестиции, лица, преместени при вътрешнокорпоративни трансфери, а за Мексико — инвеститорите, както е определено в член 12.1 от настоящата глава; както и

- б) задълженията по членове 11.4, 11.5 и 11.6, при спазване на членове 11.2.2, 11.8, 18.2 и 18.12, доколкото мярката засяга третирането на физическите лица, присъстващи на територията на другата страна със стопанска цел, се включват в настоящата глава и стават част от нея и се прилагат по отношение на мерките, засягащи третирането на физическите лица, присъстващи на територията на другата страна със стопанска цел, по категориите доставчици на услуги по договор, а за Европейския съюз — независими специалисти, за всички сектори, изброени в приложение V, и лицата на краткосрочно делово посещение в съответствие с приложение IV.

3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че параграф 2 се прилага за мерките, които засягат третирането на физически лица със стопанска цел, намиращи се на територията на другата страна, попадащи в съответните категории и предоставящи финансови услуги съгласно определението в член 18.1. Параграф 2 не се прилага за мерките, свързани с предоставянето на временно пребиваване на физически лица от една от страните или от трета държава.

ЧЛЕН 12.4

Лица на делово посещение с цел инвестиции, лица, преместени при вътрешнокорпоративни трансфери, и инвеститори

1. При спазване на член 10.5 всяка страна разрешава влизането и временния престой на своя територия на лица на делово посещение с цел инвестиции и лица, преместени при вътрешнокорпоративни трансфери, от другата страна в съответствие с приложение IV.
2. При спазване на член 10.5 Мексико разрешава влизането и временния престой на негова територия на инвеститори в съответствие с приложение IV.
3. Никоя от страните не приема, нито оставя в сила ограничения по отношение на общия брой физически лица, на които е разрешено влизане и временен престой в съответствие с параграфи 1 и 2, в конкретен сектор или подсектор под формата на числени квоти или изискване за проверка на икономическата необходимост за част или за цялата си територия.

4. Допустимата продължителност на престоя е⁶³:
- а) за Европейския съюз — до три години за управленските или ръководните кадри, както и за специалистите, до една година за служителите стажанти и до 90 дни в рамките на всеки шестмесечен период за лицата на делово посещение с цел инвестиции; както и
 - б) за Мексико — една година, като може да бъде трикратно удължена, всеки път за период от една година, за лицата, преместени при вътрешнокорпоративни трансфери, и инвеститорите, и до 180 дни за лицата на делово посещение с цел инвестиции.
5. Страните предоставят на членовете на семейството на лицата, преместени при вътрешнокорпоративни трансфери, третиране в съответствие с приложение 12-А.

⁶³ Продължителността на престоя за лицата на делово посещение с цел инвестиции не засяга правата, предоставяни от една от страните на лица с гражданство или националност на другата страна по силата на двустранното освобождаване от задължения за виза.

ЧЛЕН 12.5

Лица на краткосрочно делово посещение

При спазване на член 11.2 и приложение IV всяка от страните:

- а) позволяват влизането и временния престой на лица на краткосрочно делово посещение;
- б) не приемат, нито оставят в сила ограничения за общия брой лица на краткосрочно делово посещение в конкретен сектор под формата на числени квоти за част или за цялата си територия; както и
- в) не приемат, нито оставят в сила проверки на икономическата необходимост за лица на краткосрочно делово посещение.

ЧЛЕН 12.6

Доставчици на услуги по договор

1. Всяка страна разрешава влизането и временния престой на нейна територия на доставчици на услуги по договор от другата страна в съответствие с приложение V.

2. Освен ако в приложение V е посочено друго, никоя от страните не приема, нито оставя в сила ограничения по отношение на общия брой доставчици на услуги по договор от другата страна, на които е разрешено влизане и временен престой, под формата на числени квоти или изискване за проверка на икономическата необходимост.

ЧЛЕН 12.7

Независими специалисти

1. Европейският съюз разрешава влизането и временния престой на своя територия на независими специалисти от Мексико в съответствие с приложение V.

2. Освен ако в приложение V е посочено друго, Европейският съюз не приема, нито оставя в сила ограничения по отношение на общия брой независими специалисти от Мексико, на които е разрешено влизане и временен престой, под формата на числени квоти или изискване за проверка на икономическата необходимост.

ЧЛЕН 12.8

Прозрачност

1. Всяка страна прави общодостъпна информацията относно изискванията и процедурите за влизане и временен престой, включително съответните формуляри и документи, както и разяснителните материали, които ще дадат възможност на заинтересованите лица от другата страна да се запознаят с приложимите изисквания и процедури.
2. Ако е приложимо, посочената в параграф 1 информация включва следните елементи:
 - а) категории визи, разрешителни и всякакви сходни видове разрешения по отношение на влизането и временния престой;
 - б) изисквани документи и условия, които трябва да бъдат изпълнени;
 - в) начин на подаване на заявление и варианти за мястото на подаването, като например в консулски служби или онлайн;
 - г) такси за подаване на заявление и примерен срок за обработка;

- д) максимален срок на престоя при всеки от видовете разрешения, посочени в буква а);
- е) условия за всяко възможно удължаване или подновяване;
- ж) правила относно придружаващите лица на издръжка;
- з) съществуващи процедури за преразглеждане или обжалване; както и
- и) съответните законови актове с общо приложение, отнасящи се до влизането и временния престой на физически лица.

ЧЛЕН 12.9

Уреждане на спорове

Никоя от страните не прибегва до уреждане на спорове съгласно глава 31 по отношение на отказ за предоставяне на право за влизане и временен престой съгласно настоящата глава, освен ако въпросът включва повтаряща се практика.

ГЛАВА 13

ВЪТРЕШНА НОРМАТИВНА УРЕДБА

ЧЛЕН 13.1

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за мерките, приети или оставени в сила от една от страните, свързани с изискванията и процедурите за лицензиране и квалификация, както и техническите стандарти⁶⁴, засягащи търговията с услуги или упражняването на друга стопанска дейност, по отношение на която една от страните е поела ангажимент съгласно член 10.6, член 10.7, член 11.4 и член 11.6, при спазване на всички условия, ограничения или квалификации, какво е установено в нейния списък съгласно член 10.12 и член 11.8.
2. Независимо от параграф 1, член 13.6 се прилага за мерките, приети или оставени в сила от една от страните, свързани с изискванията и процедурите за лицензиране и квалификация, както и техническите стандарти, засягащи търговията с услуги или упражняването на каквато и да е друга стопанска дейност.

⁶⁴ От съображения за правна сигурност се уточнява, че що се отнася до свързаните с технически стандарти мерки, настоящата глава се прилага само за мерките, които засягат търговията с услуги.

3. Настоящата глава не се прилага за мерките, приети или оставени в сила от една от страните, които са обхванати от глава 18.

ЧЛЕН 13.2

Разработване на мерки

Всяка от страните, която приема или оставя в сила мерки, свързани с изискванията и процедурите за лицензиране, както и с изискванията и процедурите за квалификация:

- а) гарантира, че тези мерки се основават на обективни и прозрачни критерии⁶⁵;
- б) гарантира, че компетентният орган взема и администрира решенията си по независим начин;
- в) гарантира, че процедурите сами по себе си не възпрепятстват необосновано изпълнението на никое изискване;

⁶⁵ От съображения за правна сигурност се уточнява, че компетентните органи могат да оценяват тежестта, която трябва да се отдаде на критериите, които може да включват компетентност, способност за предоставяне на услуга или друга стопанска дейност и потенциално въздействие върху здравето или околната среда от решението за издаване на разрешение.

- г) гарантира, че процедурите са безпристрастни и подходящи, за да могат заявителите да докажат дали отговарят на изискванията, при условие че съществуват такива; както и
- д) не изисква от заявителя, доколкото е възможно, да се обърне към повече от един компетентен орган за всяко заявление за издаване на разрешение⁶⁶.

ЧЛЕН 13.3

Управление на мерки

Ако се изисква разрешение за предоставяне на услуга или за извършване на каквато и да е друга стопанска дейност, компетентните органи на всяка от страните:

- а) разрешават на заявителя, доколкото е възможно, да подаде заявление по всяко време;
- б) предоставят разумен срок за подаване на заявление, ако съществуват конкретни срокове за целта;
- в) планират проверки на разумно чести интервали, в случай че се налагат такива, и осигуряват разумен период от време, за да се даде възможност на заявителите да поискат да преминат проверката;

⁶⁶ От съображения за правна сигурност се уточнява, че страните могат да изискват няколко заявления за разрешение, ако услугата или другата стопанска дейност е под юрисдикцията на няколко компетентни органи.

- г) се стремят да приемат заявления в електронен формат, като вземат предвид конкуриращите се приоритети и ограниченията на своите ресурси;
- д) приемат копия на документи, които са заверени в съответствие с вътрешното законодателство на страната, вместо оригинални документи, освен ако изискват оригинални документи, за да гарантират почтеността на процеса по разрешаване;
- е) правят необходимото за това таксите за издаване на разрешение⁶⁷, които събират, да са разумни и прозрачни, като сами по себе си не ограничават предоставянето на съответната услуга или упражняването на друга стопанска дейност;
- ж) посочват, доколкото е осъществимо, примерен срок за обработка на заявлението;
- з) установяват без неоправдано забавяне, доколкото това е практически осъществимо, пълнотата на заявлението за обработка съгласно законодателството на страната;

⁶⁷ Таксите за издаване на разрешение включват лицензионните такси и таксите, свързани с квалификационните процедури; те не включват таксите за използване на природни ресурси, за търгове, тръжни процедури или други недискриминационни начини за възлагане на концесии или задължителни вноски по предоставяне на универсални услуги.

- и) ако заявлението се счита за пълно за целите на обработката съгласно правото на страната, гарантират, че обработването на заявлението е приключено и че заявителят е уведомен за решението в разумен срок след подаване на заявлението, доколкото е възможно в писмена форма⁶⁸;
- й) предоставят по искане на заявителя и без неоправдано забавяне информация относно статуса на заявлението;
- к) ако някое заявление е счетено за непълно за целите на обработката съгласно правото на страната, в разумен срок и доколкото е осъществимо:
 - i) уведомяват заявителя, че заявлението е непълно;
 - ii) представят по искане на заявителя основанията за това защо заявлението се счита за непълно;

⁶⁸ Компетентните органи могат да изпълняват това изискване, като уведомяват предварително заявителя в писмена форма, включително чрез публикувана мярка, че липсата на отговор след определен срок от датата на подаване на заявлението означава или приемане, или отхвърляне на заявлението. От съображения за правна сигурност се уточнява, че уведомяването в писмена форма може да включва информация, предоставяна в електронен вид.

- iii) осигуряват възможност⁶⁹ на заявителя да предоставя допълнителната информация, необходима за допълване на заявлението; както и
- iv) гарантират, че когато нищо от гореизложеното не е осъществимо и заявлението бъде отхвърлено поради непълнота, заявителят е уведомен в разумен срок;
- л) ако заявлението бъде отхвърлено, доколкото е възможно, по своя собствена инициатива или по искане на заявителя го уведомяват за причините за отхвърлянето и ако е приложимо, за процедурите за повторно подаване на заявление; както и
- м) гарантират, че разрешението, след като бъде издадено, влиза в сила без ненужно забавяне при спазване на приложимите ред и условия.

⁶⁹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че тази възможност не изисква от компетентния орган да удължава сроковете.

ЧЛЕН 13.4

Ограничен брой лицензи

1. Ако броят на наличните лицензи за дадена дейност е ограничен поради недостиг на наличните природни ресурси или технически капацитет, страните прилагат процедура за подбор на потенциални кандидати, с която се предоставят пълни гаранции за безпристрастност и прозрачност, включително, по-специално, подходящо информиране относно започването, провеждането и приключването на процедурата.
2. При установяване на правилата за процедурата за подбор страните могат да вземат предвид легитимните цели на политиката, включително съображенията, свързани със здравето, безопасността, защитата на потребителите, конкуренцията, опазването на околната среда и културното наследство.

ЧЛЕН 13.5

Технически стандарти

Всяка страна насърчава своите компетентни органи, когато одобряват технически стандарти, да приемат технически стандарти, разработени в рамките на открити и прозрачни процедури, и насърчава всеки орган, на който е възложено разработването на технически стандарти, да го прави чрез открити и прозрачни процедури.

ЧЛЕН 13.6

Прозрачност

Всяка от страните, която изисква разрешение за предоставяне на услуга или за извършване на всяка друга стопанска дейност, предоставя информацията, необходима на доставчиците на услуги или лицата, които искат да предоставят услуга, и лицата, извършващи или искащи да извършват всякаква друга стопанска дейност, за да се съобразят с изискванията и процедурите за получаване, запазване, изменение и подновяване на това разрешение. Такава информация включва, когато съществува:

- а) такси за разрешението;
- б) информация за връзка със съответните компетентни органи;
- в) процедури за обжалване или преразглеждане на решения относно заявленията;
- г) процедури за наблюдение или налагане на спазването на реда и условията на лицензите;
- д) възможности за обществено участие, например чрез изслушвания или коментари;
- е) примерни срокове за обработка на заявленията;

- ж) изисквания и процедури; както и
- з) приложими технически стандарти.

ЧЛЕН 13.7

Преглед

След влизането в сила на допълнителните правила, разработени в съответствие с член VI, параграф 4 от ГАТС, страните преразглеждат тези правила. В случай че в резултат от прегледа се стигне до заключението, че посочените правила биха подобрили настоящото споразумение, страните определят дали те следва да бъдат включени в настоящото споразумение.

ГЛАВА 14

ВЗАИМНО ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ

ЧЛЕН 14.1

Общи разпоредби

1. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не се тълкува като възпрепятстваща която и да е страна да изисква от физическите лица да притежават необходимите квалификации или професионален опит, изисквани на територията, където се предоставя услугата, за съответния сектор на дейност.
2. Всяка страна насърчава компетентните професионални организации или органи, в зависимост от случая, на своя територия да изготвят и предоставят на Подкомитета по услугите и инвестициите, създаден съгласно член 1.10, съвместни препоръки за взаимно признаване на професионалните квалификации.
3. Съвместните препоръки, посочени в параграф 2, са подкрепени с доказателства относно:
 - а) икономическата стойност на предвиденото споразумение за взаимно признаване на професионалните квалификации (наричано по-нататък „Споразумението за взаимно признаване“); както и

б) съвместимостта на съответните режими, т.е. степента, в която критериите, прилагани от всяка страна, за разрешаване и лицензиране са съвместими.

4. Подкомитетът разглежда всяка съвместна препоръка в разумен срок след получаването ѝ.

5. Ако съвместната препоръка е съвместима с настоящото споразумение, страните предприемат необходимите стъпки, за да договорят Споразумение за взаимно признаване, ако е целесъобразно, чрез посредничеството на своите компетентни органи или на оправомощени за тази цел от дадена страна представители. Ако е подходящо, Съвместният съвет може да приеме посредством решение договореностите за взаимно признаване на професионалната квалификация.

6. При договаряне на споразумения за взаимно признаване или при разработване на съвместни препоръки страните или релевантните професионални организации или органи съответно се насърчават да следват Насоките за договаряне на Споразумение за взаимно признаване, посочени в приложение 14-А.

ГЛАВА 15

УСЛУГИ ЗА ДОСТАВКА

ЧЛЕН 15.1

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „услуги за доставка“ означава пощенски, куриерски или експресни услуги, които включват събирането, сортирането, транспортирането и доставката на пощенски пратки;
- б) „експресни услуги за доставка“ означава събирането, сортирането, транспортирането и доставката на пощенски пратки, извършвани по-бързо и с по-голяма надеждност, които може да включват елементи с добавена стойност, като вземане на пратките от началната точка, доставка лично на получателя, проследяване на пратката, възможност за промяна на местоназначението и получателя по време на транспорта или изпращане на обратна разписка;
- в) „експресни пощенски услуги“ означава международни експресни услуги за доставка, предоставяни чрез доброволното сдружение на определени пощенски оператори в рамките на Всемирния пощенски съюз (ВПС), като например EMS Кооператива;

- г) „лиценз“ означава разрешение, издадено на отделен доставчик от регулаторен орган, определящ процедури, задължения и изисквания, които са специфични за сектора на услугите за доставка;
- д) „пощенска пратка“ означава пратка с тегло до 31,5 kg, адресирана в окончателната форма, в която тя следва да бъде пренесена от който и да е доставчик на услуги за доставка, независимо дали е публичен или частен, като може да включва писмо, колет, вестник и каталог;
- е) „пощенски монопол“ означава изключителното право за предоставяне на определени услуги за доставка на територията на една от страните съгласно нейното право; както и
- ж) „универсална услуга“ означава непрекъснатото предоставяне на услуга за доставка с определено качество съгласно правото на една от страните във всички точки на територията ѝ и на достъпни цени за всички ползватели.

ЧЛЕН 15.2

Цел

Настоящата глава определя принципите на регулаторната рамка, специфична за всички услуги за доставка.

ЧЛЕН 15.3

Универсална услуга

1. Всяка страна има право да определя вида на задължението за предоставяне на универсална услуга, която иска да приеме или остави в сила, както и да прилага това задължение по прозрачен, недискриминационен и неутрален начин по отношение на всички доставчици, които са предмет на задължението.
2. Ако някоя страна изисква входящите експресни пощенски услуги да се предоставят на основата на универсални услуги, тя не предоставя преференциално третиране на тази услуга пред други международни експресни услуги за доставка.

ЧЛЕН 15.4

Финансиране на универсална услуга

1. Никоя от страните не налага такси, нито други налози върху предоставянето на неуниверсална услуга за доставка с цел финансиране на предоставянето на универсална услуга.
2. Параграф 1 не се прилага за общоприложимите данъчни мерки или административни такси.

ЧЛЕН 15.5

Предотвратяване на практики, нарушаващи функционирането на пазара

Всяка страна гарантира, че нито един доставчик на услуги за доставка, за когото се прилага задължението за универсална услуга или пощенски монопол, не участва в практики, нарушаващи функционирането на пазара, като например:

- а) използване на приходите от предоставянето на такава услуга за кръстосано субсидиране на предоставянето на услуга за експресна доставка или друга неуниверсална услуга за доставка; както и
- б) извършване на необосновано разграничение между клиенти, например предприятия, експедитори на големи обеми от пратки или консолидатори, по отношение на тарифите или на други ред и условия за предоставянето на услуга за доставка, за която се прилага задължението за универсална услуга или пощенски монопол.

ЧЛЕН 15.6

Лицензи

1. Всяка от страните, изискваща лиценз за предоставяне на услуги за доставка, прави общодостъпни:
 - а) всички изисквания за издаване на лиценз и срока, който е необходим за приемане на решение по заявлението за лиценз; както и
 - б) реда и условията за издаване на лицензи.
2. Процедурите, задълженията и изискванията на лиценза трябва да бъдат прозрачни, недискриминационни и основани на обективни критерии.
3. Всяка от страните гарантира, че заявителят е уведомен в писмена форма относно причините за отказ на лиценз.

ЧЛЕН 15.7

Независимост на регулаторния орган

1. Всяка страна създава или поддържа регулаторен орган, който е юридически самостоятелен и функционално независим от който и да е доставчик на услуги за доставка. Всяка от страните, която запазва собствеността или контрола върху предприятията, предоставящи услуги за доставка, гарантира ефективното структурно разделение на регулаторната функция от дейностите, свързани със собствеността или контрола.
2. Всяка страна гарантира, че регулаторните органи, посочени в параграф 1, изпълняват своите задачи по прозрачен и своевременен начин и че те разполагат с подходящи финансови и човешки ресурси за изпълнение на възложените им задачи.
3. Решенията на регулаторния орган и използваните от него процедури са безпристрастни по отношение на всички участници на пазара.